

PÅ FORKANT 2030

- EN POTENTIALPLAN

FREDERIKSHAVN KOMMUNE

PÅ
FORKANT

PÅ FORKANT 2030

- EN POTENTIALPLAN

PÅ FORKANT 2030
- EN POTENTIALPLAN
OKTOBER 2016

ADEPT - 12BYER - STEDVIS
I SAMARBEJDE MED FREDERIKSHAVN KOMMUNE

EN DEL AF "PÅ FORKANT" KAMPAGNEN
SE MERE PÅ WWW.PAAFORKANT.DK

ADEPT **12
BYER** **STEDVIS**

1 - INTRO	6
FORORD	9
INDLEDNING	10
OPBYGNING, PROCES OG METODE	14
2 - RESUME	20
RESUME	23
LEVEREGLER	24
3 - FREDERIKSHAVN KOMMUNE	32
FREDERIKSHAVN KOMMUNE	37
DIFFERENTIEREDE BYROLLER FOR DE TRE HOVEDBYER	48
4 - BYPERSPEKTIV	50
SÆBY	52
SÆBY UDEFRA	55
KORTLÆGNING	58
SÆBY INDEFRA	60
UDFORDRINGER OG MULIGHEDER I SÆBY	64
STEDSBUNDNE POTENTIALER	66
VISION, LEVEREGLER OG ANBEFALINGER FOR SÆBY	68
STRATEGISK VIGTIGE STEDER	80
FREDERIKSHAVN	82
FREDERIKSHAVN UDEFRA	85
KORTLÆGNING	88
FREDERIKSHAVN INDEFRA	90
UDFORDRINGER OG MULIGHEDER I FREDERIKSHAVN	98
STEDSBUNDNE POTENTIALER	100
VISION, LEVEREGLER OG ANBEFALINGER FOR FREDERIKSHAVN	102
STRATEGISK VIGTIGE STEDER	114
SKAGEN	116
SKAGEN UDEFRA	119
KORTLÆGNING	122
SKAGEN INDEFRA	124
UDFORDRINGER OG MULIGHEDER I SKAGEN	128
STEDSBUNDNE POTENTIALER	130
VISIONER, LEVEREGLER OG ANBEFALINGER FOR FREDERIKSHAVN	132
STRATEGISK VIGTIGE STEDER	140
5 – ORGANISATION OG ANBEFALINGER FREMADRETTET	142
6 – KILDER, PUBLIKATIONER OG ILLUSTRATIONER	148

1

INTRO

FORORD

Frederikshavn Kommune har stor opmærksomhed på at fastholde og tiltrække kvalificeret arbejdskraft til virksomhederne i kommunen. En udfordring, der kræver en særlig og vedholdende indsats på mange fronter, fordi kommunen netop i disse år oplever en nedgang i andelen af borgere i den arbejdsdygtige alder samt i befolkningstallet generelt.

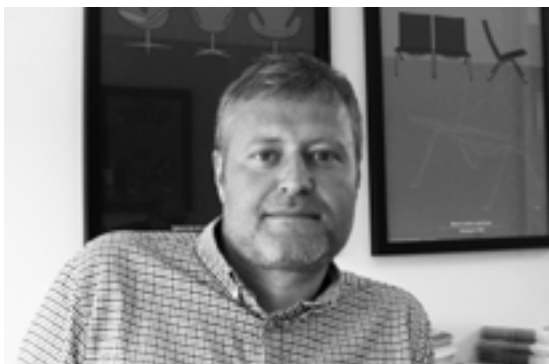
Kommunen har dog samtidig en ambition om og en tro på, at det er muligt at påvirke udviklingen ved at gøre en særlig indsats for, at kommunen er attraktiv at bo i og flytte til, ikke mindst for de unge og yngre familier.

I den forbindelse spiller Sæby, Skagen og Frederikshavn en helt særlig rolle, da de tre byer har et uudnyttet potentiale, som kommunen ønsker at realisere.

”På Forkant 2030. En potentialeplan” fokuserer netop på udfordringer og potentialer i Sæby, Skagen og Frederikshavn. Potentialeplanen formulerer en vision og leveregler for de tre byer, som skal udgøre et nyt afsæt for byernes udvikling, så de også kan være attraktive at flytte til i fremtiden. Desuden indeholder potentialeplanen en række anbefalinger til at realisere vision og leveregler.

”På Forkant 2030. En potentialeplan” er en naturlig opfølgning på og konkretisering af Frederikshavn Kommunes udviklingsstrategi ”Muligheder for Vækst, Muligheder for Mennesker”, som netop udpeger de tre byer som vækstlokomotiver i kommunens udvikling.

Realisering af potentialerne kræver handling og involvering af mange aktører. Virksomheder, uddannelsesinstitutioner, investorer, foreninger og borgere er alle vigtige parter, når byerne skal udvikles. Potentialeplanen skal derfor ses som en invitation til alle, der kan og vil bidrage til at realisere de muligheder, vi har.

Anders Brandt Sørensen
Formand for Plan- og Miljøudvalget
Frederikshavn Kommune

INDLEDNING

FREDERIKSHAVN, SKAGEN OG SÆBY PÅ FORKANT 2030

Som en del af den nationale kampagne På Forkant har Frederikshavn Kommune besluttet sig for at komme på forkant med den udvikling, som sker mange steder både i Danmark og globalt. Det handler helt enkelt om urbaniseringen, hvor mange mennesker flytter fra landområderne mod byerne. Også i Frederikshavn oplever man demografiske udfordringer, som er forbundet med en dobbelt-urbanisering: Mens oplandets ældre flytter til kommunens større byer, rykker de unge væk, mod de store byer uden for kommunegrænsen.

DEMOGRAFISKE UDFORDRINGER

Generelt tegner der sig et billede af, at der i Frederikshavn, som for mange andre kommuner, ligger en væsentlig og vigtig udfordring i forhold til kommunens fremtidige velfærdsniveau. Hvis man tager udgangspunkt i, at borgernes behov er de samme i 2020, som de er i 2014, ses det for Frederikshavn Kommune (såvel som kommunerne generelt), at udgifterne til de 65+-årige vil stige, mens efterspørgslen og behovene på serviceydelser til de 0-17-årige vil mindskes. Som udsigterne og prognoserne ser ud nu, er der et behov for, at udgifterne til de 0-17-årige skal tilpasses, så der i stedet kan overføres midler til gruppen af 65+-årige, der forventes at vokse.

TILPASNING OG UDVIKLING AF VELFÆRDSYDELSER

Der er med andre ord et behov for, at der i Frederikshavn Kommune arbejdes proaktivt og strategisk med revurderingen og tilpasningen af serviceniveauet i de tre byer, hvis de skal være attraktive lokomotiver for hele kommunen – på en måde, hvor både de involverede parter og sammenhængen mellem byerne og deres opland holdes for øje. Frederikshavn Kommune skal være på forkant med de kommende velfærdstilpasninger, så de sker med et strategisk sigte, på et videnbaseret grundlag og i tæt dialog med de borgere og medarbejdere, som involveres i forandringerne.

ET VÆRKTØJ TIL AT KOMME PÅ FORKANT

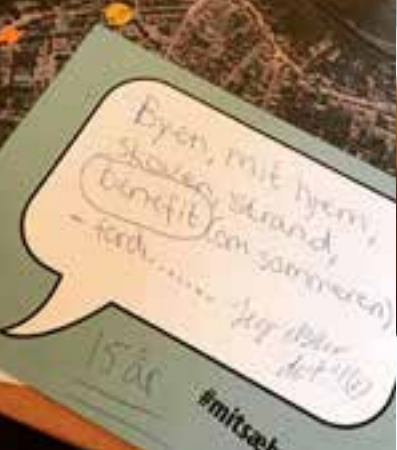
Målet er at påvirke en udvikling, som er en del af en global trend, og at skabe nogle unikke muligheder, som kan styrke kommunens tre hovedbyer. Der skal skabes en situation, hvor den arbejdskraft, som pt. mangler i kommunen, bliver tiltrukket, samtidig med at der skal skabes endnu bedre rammer både for dem, der bor i byerne i forvejen og for dem, som kommer på besøg som turister eller i erhvervsøjemed.

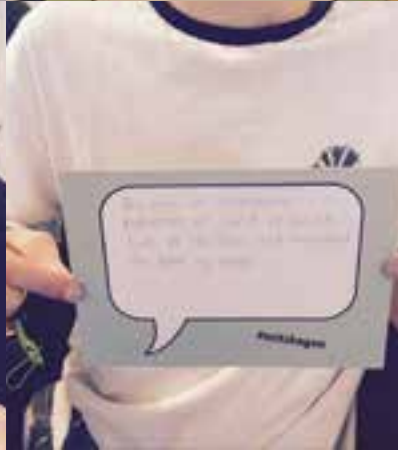
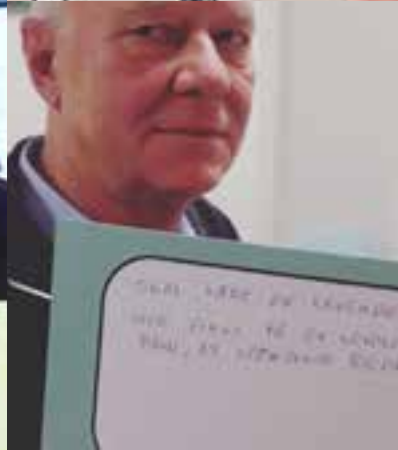
EN 'POTENTIALEPLAN' FOR ALLE

Derfor er dette også en 'potentialeplan for alle': Planen retter sig ikke udelukkende mod Frederikshavn Kommune som initiativtager, men også til borgere, virksomheder, foreninger og uddannelsesinstitutioner ved at give mulighed for, at alle kan løfte i fælles folk frem mod et fælles mål. Frederikshavn Kommunes rolle er central i forhold til at initiere, lave det relevante plangrundlag, støtte op, facilitere, medfinansiere osv., men alle er med til at indfri den fælles ambition.

EN FLEKSIBEL, LANGSIGTET PLAN

Ambitionen er at arbejde langsigtet mod tilpasning og udvikling af de tre bysamfund og på den måde få skabt en ramme, som både borgere, virksomheder, interessenter, uddannelsesinstitutioner, foreninger mv. sammen med kommunen kan stå inde for – og som alle i fællesskab kan bruge som et pejlemærke for fremtiden. Derudover er ambitionen med potentialeplanen, at det skal være en plan, der er så fleksibel, at den løbende kan tilpasses, men også så visionær, at den kan holde indtil 2030.

OPBYGNING, PROCES OG METODE

Potentialeplanen er blevet til over et år. For at forstå denne plan og hvordan den kan bruges til at handle præsenteres i det følgende de grundlæggende greb og den måde, hvorpå planen er bygget op.

ANALYSE PÅ KOMMUNE OG BYNIVEAU

Planens baggrundsanalyse er blevet til gved at sammenholde eksisterende analyser af strukturelle tendenser, demografi samt andre undersøgelser og interviews. Derudover er resultaterne af denne plan skabt ud fra omfattende kvalitativ kortlægning og kvalificering af borgerne og interessenternes blik på byerne indefra. Desuden er analyserne suppleret med konsulenternes vurderinger af muligheder, udfordringer og potentialer i kommunen og de tre byer. Analyserne har været med til at give klarhed over udfordringer, ressourcer, potentialer og identitet. Den kortlægning og de analyser, der præsenteres på kommuneniveau og på by-niveau er en sammenfatning over de vigtigste tendenser.

SWOT-ANALYSER

For at sammenfatte analyseniveauet har både kommune og de tre byer et afsnit, der giver et kortfattet billede af styrker, svagheder, muligheder og udfordringer. De fire SWOT-analyser sammenfatter udfordringsbilledet og peger i retning af, hvordan det er muligt at realisere de tre byers potentialer.

STEDSBUNDNE POTENTIALER

Hver by har et afsnit om de stedsbundne potentialer, der er en sammenfatning af blikket udefra på byernes muligheder. Ved at trække de lokale kvaliteter frem og synliggøre dem – ikke mindst i den mentale selvforståelse blandt kommunens borgere, politikere, erhvervsdrivende og andre centrale aktører – kan de gøres til aktive ressourcer for Frederikshavn Kommunes fremtidige udvikling. Der er taget udgangspunkt i en forståelse af, at steder og byer består af både fysiske, sociale og immaterielle kvaliteter.

VISIONER OG LEVEREGLER FOR BYERNES UDVIKLING

Potentialeplanens ni leveregler og tilhørende visioner er Frederikshavn Kommunes nye fælles afsæt og fælles ståsted for, hvordan en samlet kommune har besluttet at ville udvikle byerne fremadrettet. Levereglerne sammenfatter derfor potentialeplanens konklusion og er derfor arbejdsredskabet til, hvordan der skal arbejdes med de tre byer fremadrettet. Det er leveregler, der er så præsentable, at man ved hver ny handling i de tre byer kan holde handlingerne op mod dem, man vil, og derved bruge levereglerne som en rettesnor for udviklingen. Målet er, at reglerne skal være helt enkle at huske og forstå, så de kan fungere som en slags dogmer, der indtænkes i den fremtidige planlægning og udvikling af byerne.

ANBEFALINGER TIL INDSATSER

Anbefalingerne, der følger leveregler og visioner, er konsulenternes bud på, hvordan visioner og leveregler kan realiseres. Anbefalingerne er fremkommet gennem dialog med lokale borgere fra alle tre byer samt fra blikket ude fra af, hvad der er behov for, og hvad der er realistisk at gennemføre, som vil være med til at realisere intentionen med levereglerne. I en verden fuld af usikkerheder og med nye muligheder, der konstant opstår, skal anbefalingerne ikke ses som det nødvendigvis eneste bud på, hvordan det skal gøres, men mere som et idekatalog over mulige handlinger.

FREDERIKSHAVN KOMMUNE

Der ses overordnet på hele Frederikshavn Kommune, og det kommunale perspektiv afdækkes i form af overordnet kortlægning og undersøgelse af kommunens særlige kendetegn.

SKAGEN, SÆBY OG FREDERIKSHAVN

Der fokuseres på de tre hovedbyer Skagen, Frederikshavn og Sæby og på deres muligheder. Alle tre byer undersøges og kortlægges i forhold til både fysiske, sociale og immaterielle kvaliteter.

STED

For hver by udvælges en række fokusområder, i form af enten fysiske steder eller overordnede forhold. Til disse fokusområder medfølger en række anbefalinger til handlinger, der kan foretages for at forbedre og styrke disse områder.

REFERENCER OG GODE EKSEMPLER ANDRE STEDER FRA

For at understøtte denne tilgang er der derfor til alle leveregler og anbefalinger også opstillet en række eksempler andre steder fra på, hvordan man kan sætte en udvikling i gang. Eksemplerne er bud på, hvordan man har valgt at gribe udfordringerne an andre steder.

STRATEGISK VIGTIGE STEDER

Endelig er der for hver by lavet en vurdering af, hvor de strategisk vigtigste steder er, der er nødvendige at arbejde med og tage stilling til. Disse afsnit understøtter intentionen med levereglerne og er en tjekliste over, hvilke særlige steder og muligheder de enkelte byer rummer.

ORGANISATION OG ANBEFALINGER TIL DET FREMADRETTEDE ARBEJDE

Endelig er der afslutningsvist et bud på, hvordan Frederikshavn Kommune kan arbejde med udviklingen fremover med udgangspunktet i de lokale kræfters arbejde i samarbejde med kommunen.

PROCES, SOM LIGGER TIL GRUND FOR POTENTIALEPLANEN

Potentialeplanen er udarbejdet gennem en række aktiviteter, hvor såvel borgere, foreninger, erhvervsliv, beslutningstagere, kulturaktører, embedsfolk og fagpersoner har bidraget på forskellig vis. Selvom der indledningsvist har været meget fokus på børnefamilier og unges perspektiv har der været en bred involvering af mange aldersgrupper og interessenter. Diagrammet på modsatte side giver et overblik over processen og de vigtigste aktiviteter.

Planen bygger på kommunens forudgående arbejde med udviklingen af byerne. Der er tidligere lavet en master- og potentialeplan i Skagen, hvorfor Sæby og Frederikshavn har størst fokus i denne potentialeplan. Parallelt med dette arbejde udarbejdes der en masterplan for Sæby, som læner sig op ad denne plans anbefalinger. Derudover har en præmis for processen omkring tilblivelsen af denne plan været, at der har været et særskilt fokus på Frederikshavn by.

Det skal
være hyggeligt!

ting der bringer
familier og unge
mennesker ned til
Havnen.

Aktiviteter som
bringer menneskerne
til havnen. Dykning

Café miljø. Boder / sommer.
Havnebad, lang bro, forskellige
aktiviteter på broen, både og
badning

JEG ØNSKER EN
BY JEG KAN VÆRE
MED TIL AT SKABE!

2

RESUME

RESUME

Den identitetsafklaring, som planen har været med til at skabe, er udmundet i en række leveregler for kommunen. Det er en klar og unik fortælling for de tre byer, som over en lang årrække skal fastholdes og arbejdes fokuseret frem mod, for at planen kan lykkes. En vigtig grundsten i dette er, at levereglerne for de tre byer favnes af såvel offentlige som private, erhvervsmæssige og foreningsmæssige tiltag i de tre byer. Alle parter skal være med, og løfte opgaven i fælles flok.

I arbejdet med potentialeplanen er der lagt en stor indsats i at skabe nogle klare profiler for de tre byer. Byerne er i dag i konkurrence med hinanden. Identitetsafklaring er derfor vigtigt i forhold til at finde frem til den unikke identitet og de unikke potentialer og lægge det til grund for potentialeplanen.

De tre byprofiler er derfor også med til at skabe en afklaring, som alle er enige om, kan stå inde for og arbejde aktivt med at realisere. Hvis alle samfund opfører et badeland, øger ingen af dem deres attraktivitet. Potentialeplanen sætter derfor en udviklingsretning, der peger på unikke og differentierede retninger for de tre byer. Byprofilerne skal med andre ord bruges strategisk.

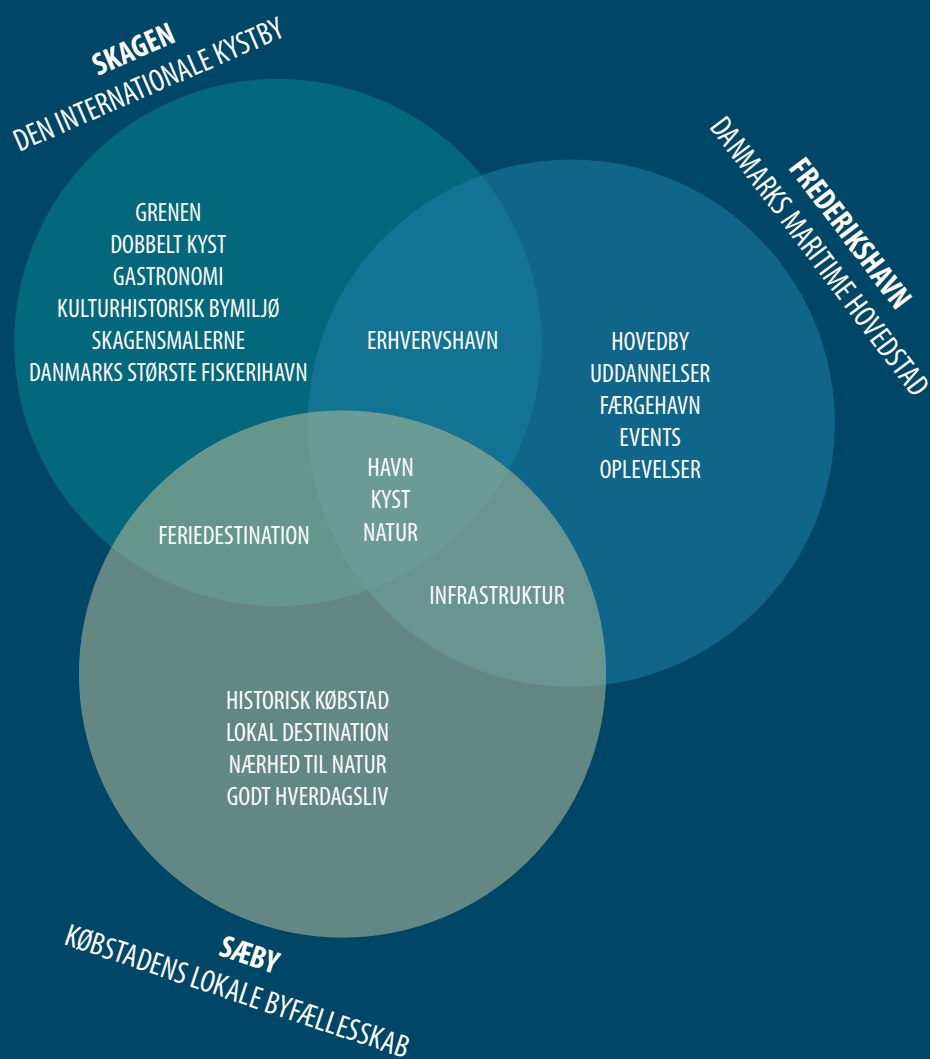
Levereglerne sætter retningen for de tre byer både samlet og enkeltvis og er kommunens samlede bud på, hvordan den fremtidige tilpasning og udvikling af de tre byer skal foregå, så kommunen kommer på forkant med 2030.

De ni levereglerne bygger på ni visioner for centrale tematikker for de tre byer og bliver underbygget af både analyse, dokumentation samt fremadrettede anbefalinger.

I det følgende præsenteres den helt korte opsummering af leveregler og visioner.

LEVEREGLER

DIFFERENTIEREDE BYPROFILER

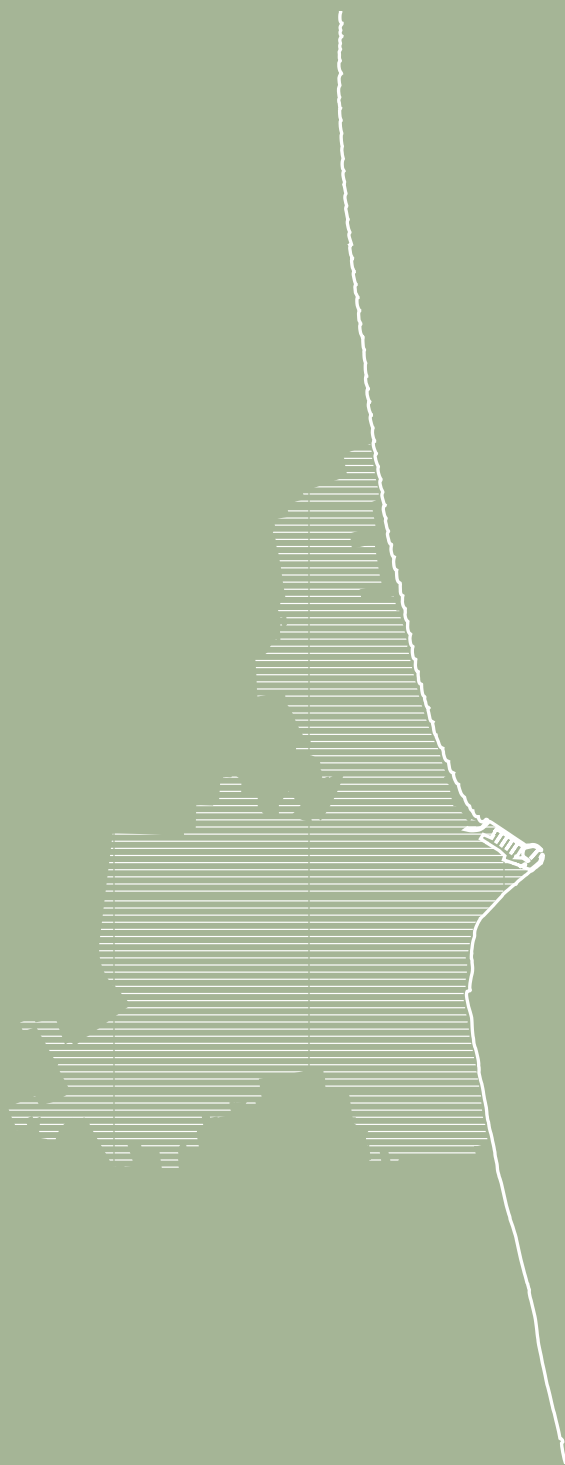
1

VI HAR SAT OS FOR, AT VORES TRE BYER SPILLER PÅ SAMME HOLD! OG ANDRE BYERS SUCCES SKAL FEJRES FOR DET GODE LIV, SOM DET BIDRAGER MED I HELE KOMMUNEN

Visionen er, at de tre byer Sæby, Frederikshavn og Skagen såvel indadtil som udadtil anerkendes for de særlige kvaliteter og styrkepositioner, som de hver især har. Og at der blandt såvel kommunale som civile aktører i fællesskab arbejdes for, at give rum for og støtte op om, – at hver enkelt by aktiverer og realiserer dens potentialer mest muligt. De tre byers særlige roller skal være en lokal stolthed for alle borgere i Frederikshavn Kommune. Og der skal arbejdes strategisk med at styrke hver enkelt bys særlige rolle.

LEVEREGLER

SÆBY – KØBSTADENS LOKALE BYFÆLLESSKAB

2

VI HAR SAT OS FOR, AT HAVNEN ER SAMLINGSPUNKTET I SÆBY

Visionen er, at havnen i Sæby gøres til byens åbenbare fysiske, sociale og mentale samlingspunkt hele året. Havnen i Sæby skal være samlingspunkt for maritime aktiviteter, madoplevelser og muligheder for handel relateret til det maritime og byens øvrige lokale produkter. Visionen er, at havnen skal binde vandet og byen sammen, og fungere som port til resten af Sæby. På havnen skal der være mulighed for at skabe et fortættet rum for byens forskellige aktører og deres aktiviteter.

3

VI HAR SAT OS FOR, AT SÆBYS FUNDAMENT ER KØBSTADENS BYFÆLLESSKAB

Visionen er, at Sæby skal ulme af åbne, lokale fællesskaber på tværs af alder og kulturer. Her skal der være plads til, at nye boligformer og bofællesskaber kan blomstre og udvikles og at man på et væld af måder udvikler nye fællesskaber, der inkluderer flere, og på den måde er med til at udvikle byen.

4

VI HAR SAT OS FOR, AT BY OG NATUR FORENES I SÆBY

Visionen er, at by og natur i fremtiden smelter sammen i Sæby – og at naturen gøres tilgængelig til glæde for både borgere og turister. I Sæby skal man som borger få unikke muligheder for at bo med naturen, dens kvaliteter og muligheder helt tæt på. Og der skal skabes nye, innovative muligheder som muliggør, at naturen bliver en synlig og markant del af Sæbys bykultur – som både borgere og turister kan nyde godt af.

LEVEREGLER

FREDERIKSHAVN – DANMARKS MARITIME HOVEDSTAD

5

VI HAR SAT OS FOR, AT BY OG HAVN MENTALT FORENES I FREDERIKSHAVN

Visionen er, at byen får kontakt til havn og vand, både fysisk, visuelt og mentalt, og by og havn på den måde forenes med hinanden. Havnen er byens hjerte, og den skal være meget mere tilstede i frederikshavnernes bevidsthed. Ved at skabe et miljø, der er i tråd med havnens ånd, skaber man et helt unikt og særligt sted, der kan tiltrække borgere, som ellers ikke er bevidste om det erhverv og de muligheder, der er på havnen.

6

VI HAR SAT OS FOR AT STYRKE OG SAMLE UNGEMILJØET CENTRALT I FREDERIKSHAVN

Visionen er, at skabe et helt særligt miljø for unge med fokus på de centrale dele af Frederikshavn. Visionen er, at det særligt er det erhvervsfaglige og maritime, der skal i fokus, men på en opdateret, ny og interessant måde, der kan skabe et egentlig miljø, som unge også kommer til byen for. Byen har en lang række særlige forhold - bl.a. uddannelse, der gør det muligt, at tiltrække flere unge, men det kræver en fokuseret indsats for at styrke byens miljø og dens faciliteter for unge.

7

VI HAR SAT OS FOR AT HAVE ÉN SAMLET BYMIDTE I FREDERIKSHAVN

Visionen er at have en samlet by, der skaber et sted, hvor folk mødes, handler og bor. Visionen er at skabe en mere fortættet bymidte, der ikke udelukkende rummer detailhandel og øvrige serviceerhverv, men også rummer nye boliger, lommeparker og mødesteder i en samlet mere kompakt, levende og oplevelsesfyldt bymidte. Der bor unge i bymidten, ligesom dele af gågaden kan omdannes til attraktive ældreboliger og anderledes familieboliger.

LEVEREGLER

SKAGEN – DEN INTERNATIONALE KYSTBY

8

VI HAR SAT OS FOR, AT SKAGEN FORTSAT ER EN INTERNATIONAL KYSTBY

Visionen er, at Skagen bliver en international kystby af høj kvalitet. Her skal et købedygtigt internationalt publikum opleve såvel Skagens unikke kulturmiljø og naturlandskab som den nordiske levevis, madkultur og velfærd. Vision er også, at byen i en regional kontekst bliver borgernes stolte ferieby, hvor byens turismesucces ikke blot er til glæde og gavn for skagboere og turisterhverv, men bidrager som dynamo for hele regionens udvikling. I denne sammenhæng er det essentielt, at der er en levende, aktiv erhvervshavn for at bibeholde og udvikle turismepositionen.

9

VI HAR SAT OS FOR, AT HVERDAGSSKAGEN ER SKAGENS RYGRAD

Visionen er, at hverdags-Skagen i langt højere grad skal bidrage til det attraktive turist-Skagen, vi kender i dag. Hverdagskagen tilbyder arbejdspladser og giver byen liv, som er det turisterne nyder godt af. Hverdags-Skagen skal tilbyde renoverede boligkvarterer, tilgængelige kulturmiljøer og gode byfællesskaber for både gamle skagboere, sommerhus deltidsskagboere, tilflyttende børnefamilier og ny arbejdskraft. Derudover skal hverdags-Skagen byde velkommen til endnu flere ressourcestærke seniorer, der er med til at få byen til at leve året rundt. Og de tilflyttede seniorer skal ses som en aktiv ressource for udviklingen af både hverdags- og turist-Skagen.

3

**FREDERIKSHAVN
KOMMUNE**

OSLO (NO)

GÖTEBORG (SE)

FREDERIKSHAVN

AALBORG

AARHUS

KØBENHAVN

ODENSE

FREDERIKSHAVN KOMMUNE

I det følgende præsenteres et samlet blik på Frederikshavn Kommune. Det bygger på kommunens samlede styrker, muligheder, svagheder og udfordringer. Ud fra desktop-research, interviews og kortlægninger er eksisterende og nye analyser samlet og sammenholdt. Hovedkonklusionerne i det indsamlede materiale er her præsenteret for at begrunde valget og prioriteringerne af leveregler og visioner for de nye byroller.

GEOGRAFI

Frederikshavn Kommune er den nordligste kommune i Danmark. Kommunen er relativt tæt på både Sverige og Norge med faste færgeforbindelser fra Frederikshavn til begge lande via hhv. Oslo og Göteborg. Der er fra de tre hovedbyer Sæby, Frederikshavn og Skagen henholdsvis 44, 50 og 80 minutters bilkørsel til den regionale hovedstad, Aalborg, hvor der også er en international lufthavn, der på mange måder knytter kommunen op på resten af verden. Frederikshavn Kommune er koblet op på det nationale motorvejsnet via E45 samt på tognettet med Intercitytog mv. og er derfor også relativt nemt tilgængelig, men i en dansk optik ligger kommunen stadig langt væk og er udfordret af lange afstande – særligt Skagen.

PENDLING TIL OG FRA FREDERIKSHAVN KOMMUNE

4.805 personer pendlede til et job i Frederikshavn Kommune i 2014 (seneste opgørelse). Lidt færre – 4.575 personer – pendlede i 2014 fra Frederikshavn kommune til et job i en anden kommune. Pendlingen sker primært til de nærmeste kommuner: Aalborg, Hjørring og Brønderslev.

I den regionale rapport Fremkom3 fremgår det, at der især er mange nettoudpendlere blandt faglærte og ikke-faglærte i egnen Vendsyssel, som Frederikshavn Kommune er en del af. Der er ligeledes en nettoudpendling blandt personer med en kort- og mellemlang uddannelse, som pendler til arbejdspladser udenfor Vendsyssel. Omvendt er der en nettoindpendling blandt personer med en lang videregående uddannelse, som pendler ind til arbejdspladser i Vendsyssel.

POTENTIALER FOR BOSÆTNING OG ARBEJDSKRAFT

Det er især faglærte og ikke-faglærte samt personer med en kort- og mellemlang uddannelse, som pendler ud af kommunen for at arbejde. Imens de, som typisk pendler ind i kommunen, har en lang videregående uddannelse. Der er en større indpendling til kommunen end udpendling: Et gab som kan udnyttes, således at flere af dem, som allerede i dag arbejder i kommunen, også får lyst at bosætte sig der. Der ligger således et potentiale i at få indpendlerne med de lange videregående uddannelser til at bosætte sig i Vendsyssel. Samtidig er der en mulighed for, at virksomheder i Vendsyssel i højere grad kan rekruttere fra den lokale arbejdskraft blandt nuværende borgere med en kort- og mellemlang uddannelse eller faglærte.

VILLIGHED TIL LÆNGERE PENDLING – ISÆR I FREDERIKSHAVN KOMMUNE

Danskerne er i stigende grad villige til – og også teknologisk i stand til – at pendle langt efter arbejde. Det giver mulighed for at bosætte sig relativt langt væk fra det centrale arbejdsopland, og nogle bruger 25-30 minutter hver vej eller mere på at pendle hver dag. I Frederikshavn er den gennemsnitlige pendlerafstand 23-29km mod et landsgennemsnit på 20,4km. Der eksisterer altså en villighed til at pendle i Frederikshavn Kommunes arbejdsstyrke - også mere end blandt gennemsnittet af danskerne.

DEMOGRAFI

Der er flere tendenser, der gør sig gældende i Frederikshavn Kommune:

FALDENDE BEFOLKNINGSTAL

Folketallet i Frederikshavn Kommune har været faldende i hele perioden 2004-2014. Det er en situation, som ligner nabokommunen Hjørrings.

FÅ BØRN OG EN ÆLDENDE BEFOLKNING

6-13% - andel af 0-14årige børn i Frederikshavn by

17% - andel børn i den danske befolkning som helhed

Gennemsnitsalderen i Frederikshavn Kommune er de senere år steget over dobbelt så meget som for befolkningen i Danmark generelt (2,4 år ctr. 1,1 år).

DOBBELTURBANISERING OG MINDRE TILFLYTNING TIL BYERNE

De ældre flytter mod Frederikshavn og Sæby, mens de unge flytter til de store byer udenfor kommunen.

FALDENDE EFTERSPØRGSEL OG VÆKST

Konsekvensen af det faldende befolkningstal i Frederikshavn Kommune er faldende efterspørgsel i detailhandlen, faldende elevtal i skolerne og i det hele taget en faldende efterspørgsel efter varer og tjenesteydelser. Sammen med en demografiudvikling, hvor der bliver flere ældre, bidrager det faldende befolkningstal til manglen på kvalificeret arbejdskraft i fremtiden og særligt en mangel på erhvervsuddannede. Samtidig vil det faldende befolkningstal også give erhvervsøkonomiske og samfundsøkonomiske konsekvenser, som i det lange perspektiv vil påvirke velfærdsniveauet i kommunen.

Antallet af +65 årige vil i fremtiden være stærkt stigende, mens antallet af unge vil være svagt faldende. Tabellen med befolkningsfremskrivning viser desuden, at antallet af borgere i alderen 50 til 64 år vil være faldende.

Områdetype	Frederikshavn Kommune		Danmark	
	Befolkningen	Udviklingen	Befolkningen	Udviklingen
Byområder	41.369	+0,4 %	4.144.323	+0,9 %
Landområder	18.927	-1,1 %	1.616.392	-0,2 %
I alt	60.296	-0,1 %	6.669.716	+0,6 %

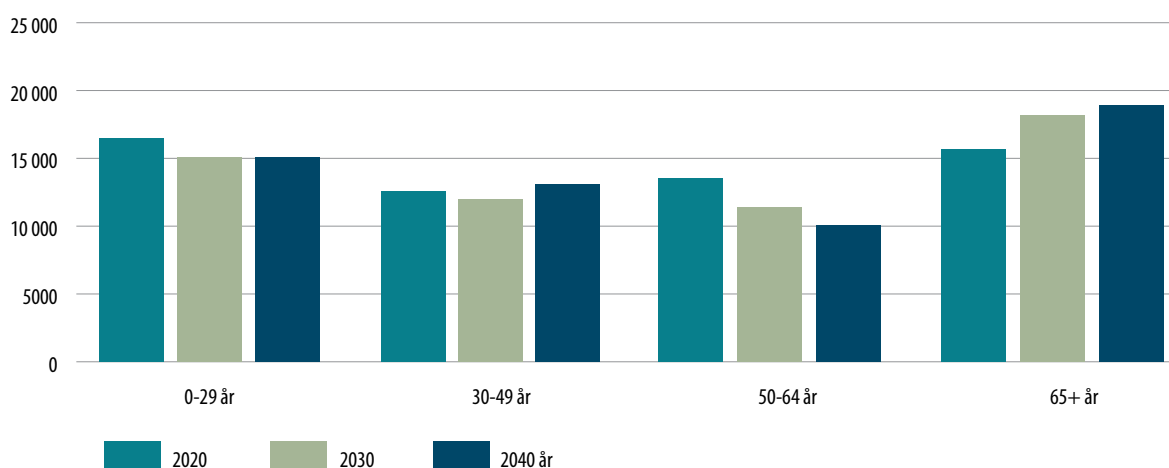
Tabel 1
Folketal 2015 og udviklingen 2014-2015 for
Frederikshavn Kommune og Danmark

Sogn	Andel i 2008	Andel i 2015
Skagen Sogn	14,3 %	13,6 %
Abildgårde Sogn	13,5 %	14,3 %
Frederikshavn Sogn	12,7 %	13,1 %
Bangsbostrand Sogn	11,3 %	11,3 %
Sæby Sogn	10,6 %	10,8 %
Elling Sogn	7,0 %	6,9 %
Volstrup Sogn	5,4 %	5,4 %
Øvrige dele af kommunen	22,0 %	21,3 %
I alt	100 %	100 %

Tabel 2
Udvikling i den relative fordeling af Frederikshavn
Kommunes befolkning

Kilde: Det Lokale Danmark, KL 2016

Befolkningsfremskrivning i Frederikshavn Kommune baseret på alder

Kilde: Årsberetning 2015, ErhvervsShus Nord

ARBEJDSKRAFT

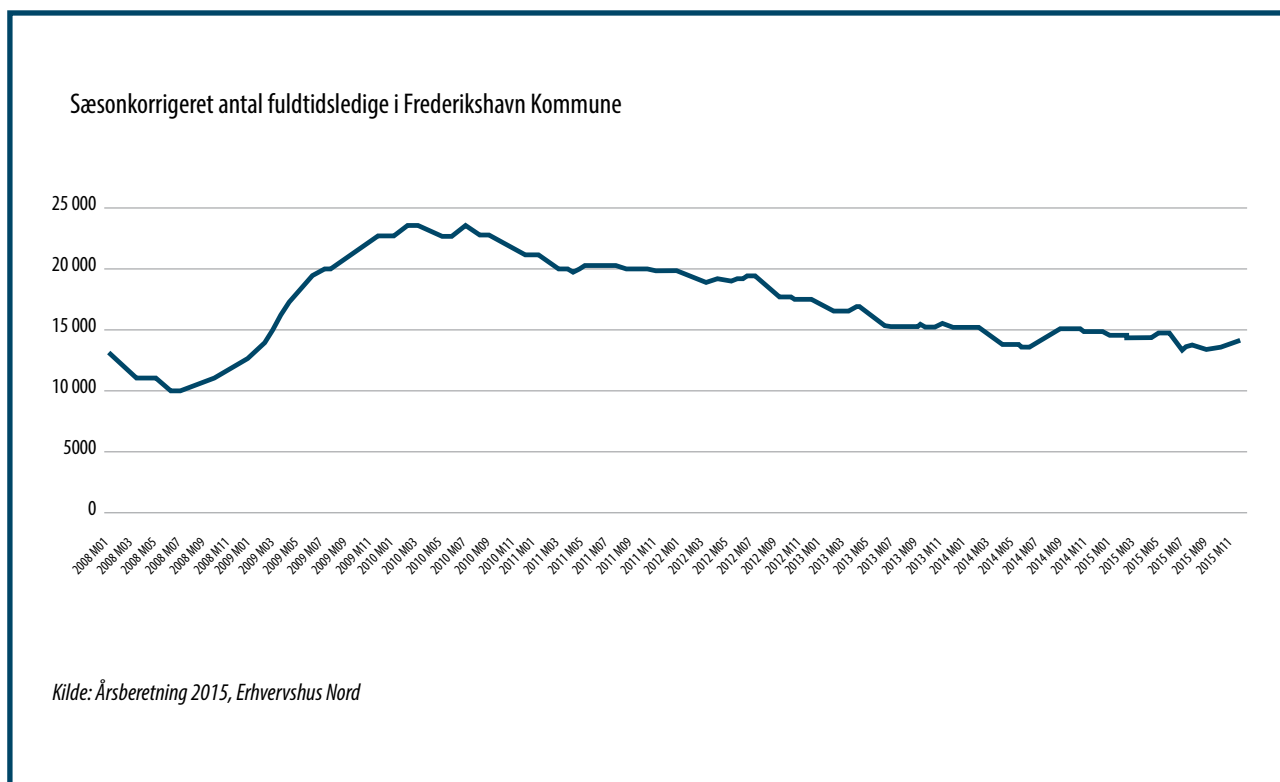
FALD I FULD TIDSLEDIGE KAN VARSLE KOMMENDE FLASKEHALSUDFORDRINGER

Antallet af fuldtidsledige i Frederikshavn Kommune er, ifølge beregninger fra ErhvervsShus Nord, faldet med knap 34 procent fra 2010 til 2015. Fortsætter faldet, hvilket fremskrivninger tyder på, kommer ledigheden ned på niveau med årsskiftet til 2008, hvor højkonjunktoren toppede. En ledighed på omkring 5 procent af arbejdsstyrken indikerer normalt indgangen til en periode med flaskehalsudfordringer.

Demografiudviklingen i Frederikshavn Kommune er en del af forklaringen på det store fald i ledigheden, da den stigende gruppe af efterlønnere eller pensionister ikke tæller med i ledighedsstatistikken.

MANGLENDE KVALIFICERET ARBEJDSKRAFT

Frederikshavn Kommune forudsiger, at der om fem år vil være en markant mangel på arbejdskraft i kommunen. Beregninger viser, at op til 4500 personer vil mangle. Manglen på arbejdskraft er baseret dels på befolkningsfremskrivningen og det forventede fald i arbejdsstyrken, dels på virksomhedernes forventede vækstmuligheder samt mulighederne for at tiltrække nye virksomheder.

Region	Andel af kommuner med en negativ forventet ændring i befolkningstal på 4% eller mere (2012-2020)	Rangering ift. relativ befolkningsændring (2012-2020)	Kommune	Forventet % ændring i befolkningstal (2012-2020)	Forventet absolut ændring i befolkningstal (2012-2020)
Region Nordjylland	45 %	1	Læsø	-14 %	-265
Region Sjælland	29 %	5	Morsø	-7 %	-1.477
Region Syddanmark	23 %	13	Frederikshavn	-5 %	-2.829
Region Midtjylland	21 %	15	Thisted	-4 %	-1.895
Region Hovedstaden	3 %	17	Hjørring	-4 %	-2.648
		23	Vesthimmerlands	-3 %	-1.156
		29	Mariagerfjord	-3 %	-1.189
		35	Jammerbugt	-2 %	-804
		41	Brønderslev	-2 %	-623
		50	Rebild	-1 %	-207
		91	Aalborg	+6 %	+12.731

Udvikling i antallet af borgere i hvert alderssegment fordelt på kommuner (2012-2020)

	0-17 år	0-17 år i %	18-64 år	18-64 år i %	65+ år	65+ år i %
Læsø	-113	-38,4 %	-261	-25,9 %	+102	+17,2 %
Morsø	-797	-17,6 %	-1.384	-11,2 %	+705	+15,3 %
Frederikshavn	-1.993	-16,5 %	-3.100	-8,7 %	+2.257	+16,8 %
Thisted	-1.123	-11,5 %	-2.587	-9,8 %	+1.814	+20,7 %
Hjørring	-1.908	-13,4 %	-2.874	-7,4 %	+2.135	+16,5 %
Vesthimmerlands	-1.049	-12,6 %	-1.221	-5,6 %	+1.109	+15,0 %
Mariagerfjord	-1.370	-14,7 %	-1.466	-5,8 %	+1.646	+20,7 %
Jammerbugt	-833	-9,6 %	-1.579	-7,1 %	+1.609	+21,2 %
Brønderslev	-639	-7,8 %	-1.066	-5,2 %	+1.084	+15,7 %
Rebild	-550	-7,7 %	-649	-3,8 %	+992	+20,4 %
Aalborg	+192	+0,5 %	+7.076	+5,5 %	+5.454	+16,4 %
Region Nordjylland	-10.180	-8,4 %	-9.111	-2,6 %	+18.907	+17,5 %

Kilde: Implement 2014

MANGEL PÅ 4500 MENNESKER TIL JOBS MOD 2020

"Havneudvidelserne giver nye muligheder for forretning og jobs inden for alle fire vækstspor. Mindst 2.000 nye jobs har vi i sigte. Virksomhederne på havnene har tilkendegivet, at de forventer at kunne udvide deres aktiviteter og skabe omkring 1.000 nye jobs. Havneudvidelserne og en strategisk, opsøgende indsats øger mulighederne for tiltrækning af nye virksomheder, som forventes at skabe endnu 1.000 nye jobs. Med 2.000 nye jobs har Frederikshavn Kommune behov for at øge antallet af erhvervsaktive personer med de rette kompetencer. Dertil kommer et fald på 2.500 personer i den erhvervsdygtige alder frem til 2020! Det betyder samlet set, at vi inden for få år vil komme til at mangle 4.500 kompetente mennesker."

Kilde: 'Muligheder for vækst – muligheder for mennesker', Frederikshavn Kommune 2015 s. 6

TURISTERHVERVET - GLOBALT OG LOKALT

Efter nogle år med tilbagegang er der igen vækst i dansk turisme, viser analyser fra Erhvervs- og Vækstministeriet. Danmark halter imidlertid stadig bagud og har fortsat et uudnyttet vækstpotentiale på turismeområdet. Især er der, ifølge Erhvervs- og Vækstministeriet, et uudnyttet vækstpotentiale indenfor Kyst- og naturturismen. Kyst- og naturturismen udgør det største forretningsområde i dansk turisme, men væksten på dette område udestår, mens der samlet set er fremgang i dansk turisme. Nyeste analyser fra 2015 viser, at turismeforbruget er højt i Frederikshavn Kommune sammenlignet med resten af landet. Tal fra 2013 viser, at kommunen placerer sig som landets 5. største kystturismekommune set ud fra turismeforbruget. Og turismen skaber ca. 1.900 jobs årligt i Frederikshavn Kommune.

Der ligger således samlet set en markedsæssig mulighed for at udnytte Frederikshavns allerede eksisterende styrkepositioner inden for turismeområdet – og derigennem en mulighed for at skabe flere jobs samt et økonomisk grundlag for lokal udvikling, der kan komme også borgerene til gavn.

TRENDS OG TENDENSER UDEFRA:

"I 2013 SIKREDE TURISMEN EN OMSÆTNING PÅ 91,9 MIA. KR. OG 111.500 ARBEJDSPLADSER I DANMARK. NÆSTEN HALVDELEN AF OMSÆTNINGEN OG ARBEJDSPLADSERNE BLEV SKABT I FORBINDELSE MED KYST- OG NATURTURISME UDEN FOR DE FIRE STØRSTE BYER"

Det Nationale Turismeforum Statusanalyse af turismens udvikling og konkurrenceevne, Erhvervs- og Vækstministeriet, 2016

TURISMEN SKABER CA. 1.900 JOBS ÅRLIGT I FREDERIKSHAVN KOMMUNE

"En million kr. i turismeforbrug skaber i gennemsnit 1,2 job, en skatteindtægt på 412.000 kr. og øger værditilvæksten med 582.000 kr. I Frederikshavn Kommune betyder det, at turismen årligt afføder ca. 1.900 jobs, øger skatteprovenuet med ca. 659 mio. kr. og værditilvæksten med 931 mio. kr."

Kilde: Turismen i Tal 2015, Turisthus Nord

FREDERIKSHAVN KOMMUNE ER DEN 5. STØRSTE KYSTTURISMEKOMMUNE I DANMARK

"Turismen er af stor økonomisk betydning i Frederikshavn Kommune, og med et turismeforbrug på 1,6 mia. er Frederikshavn Danmarks 5. største turismekommune. Til sammenligning er turismeforbruget i hele Region Nordjylland på 10,2 mia. kr."

Kilde: Turismen i Tal 2015, Turisthus Nord

KONKURRENCEN OM TURISTERNE ER EN GLOBAL KONKURRENCE, OG DANMARK ER DERFOR SOM UDGANGSPUNKT I KONKURRENCE MED BÅDE VORES EUROPÆISKE NABOER OG OVERSØISKE DESTINATIONER OM TURISTERNES OPMÆRKSOMHED OG OMSÆTNING

"Selvom Danmarks overnatningstal for europæiske turister stadig er højere end det nordeuropæiske gennemsnit, så har vi over en årrække tabt vigtige markedsandele. Omvendt har vi færre internationale (ikke-europæiske) overnatninger end vores konkurrentlande i Nordeuropa, men højere vækstrater end gennemsnittet. Det betyder, at vi på det internationale marked vinder markedsandele."

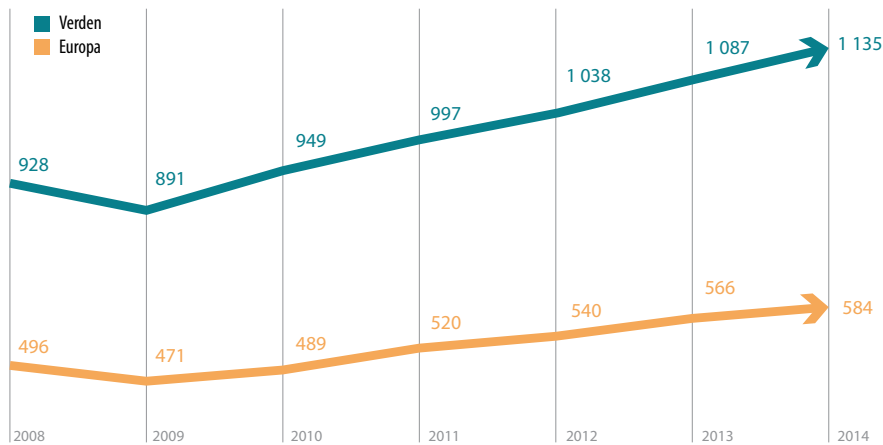
Kilde: Det Nationale Turismeforum Statusanalyse af turismens udvikling og konkurrenceevne, Erhvervs- og Vækstministeriet, 2016

TURISMEN ER ET GLOBALT VÆKSTERHVERV

PÅ VERDENSPLAN ER DER ÅRLIGT OVER 1 MIA. INTERNATIONALE TURISTANKOMSTER

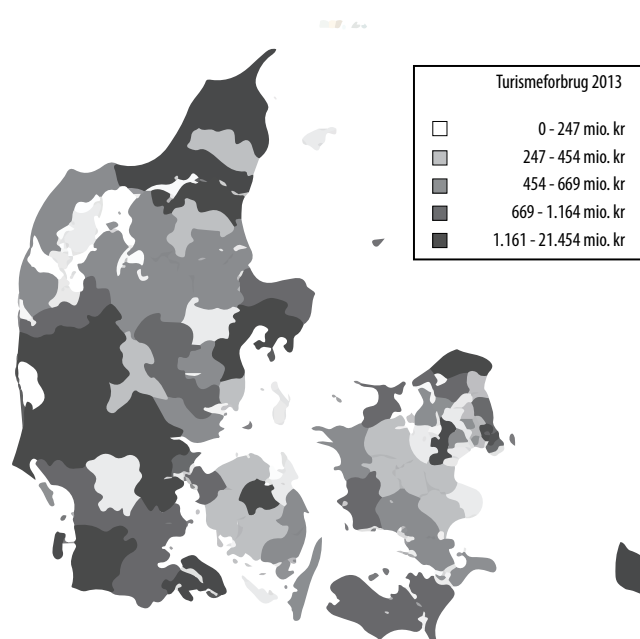
Europa er verden største turismedestination, og antallet af turistankomster vokser støt hvert år. Fremgangen i turismen forventes at fortsætte i de kommende år, også i takt med at vækstmarkeder oplever øget velstand samt voksende og rejselystne middelklasser.

Internationale turistankomster, mio.

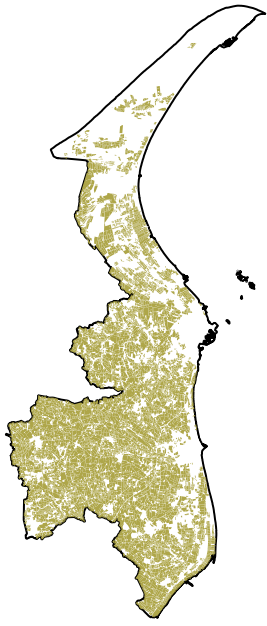

Kilde: *Turismen i Danmark – Visit Denmark 2015*

Turismeforbrug fordelt på kommuner, 2013

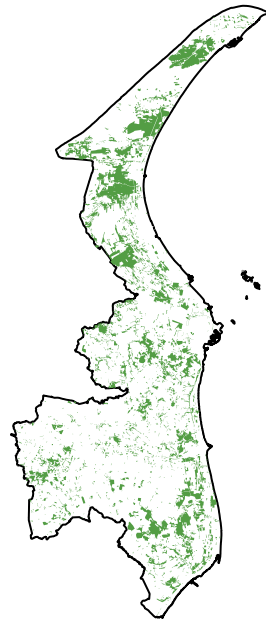
Kilde: *Det Nationale Turismeforum Statusanalyse af turismens udvikling og konkurrenceevne, Erhvervs- og Vækstministeriet, 2016*

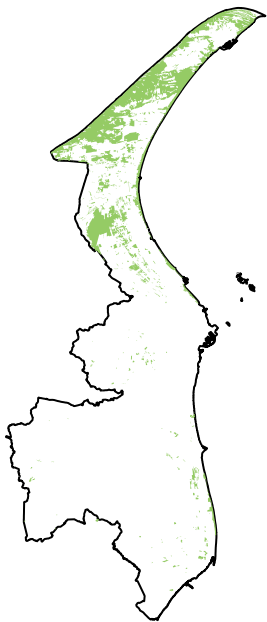
MARK

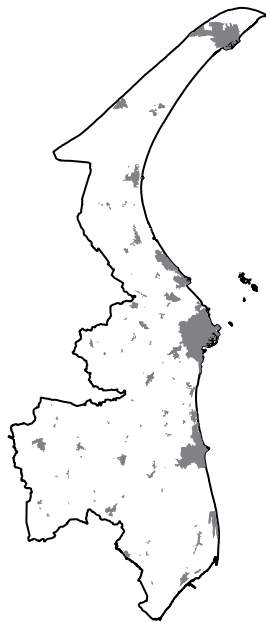
KYST

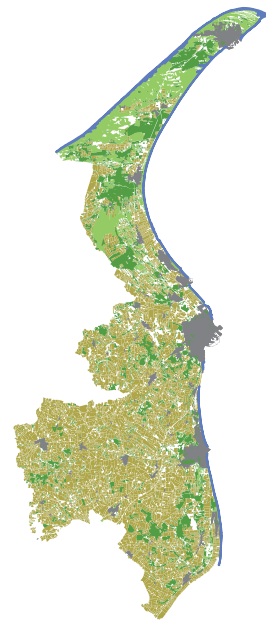
SKOV

HEJDE

BY

SAMLET

NATUR

For at forstå de tre hovedbyers forskellige stedsspecifikke kvaliteter, er det nærliggende at se på, hvordan kommunen arealmæssigt er sat sammen. Kommunen består primært af fem forskellige elementer: Kyst, mark, skov, hede og by. De fem elementer er kortlagt her, og viser et simpelt billede af fordelingen. Det er tydeligt, at naturen (kyst, skov og hede) fylder mere, jo længere nordpå man kommer. Generelt for de tre byer er, at de alle er kystbyer. Analyser peger på, at netop kysterne udgør et væsentligt bosætningsmotiv for dem, som har valgt at flytte til et af de danske yderområder.

VIGTIG TREND: NATUREN ER BLEVET POPULÆR

Fremtidsforskere og andre analytikere peger på, at naturen de seneste år er blevet særdeles attraktiv og et vigtigt statussymbol. I både tv-programmer, boligmagasiner og inden for oplevelsesindustrien ses denne trend.

Om end naturen og det naturlige er populært i disse år, er det imidlertid stadig fåtallet, som vil bo helt tæt på den. En vigtig opgave for en kommune som Frederikshavn ligger i, hvordan den omsætter de naturmæssige kvaliteter og potentialer, så de skaber en positiv udvikling og bidrager til livskvaliteten for borgere og besøgende.

TRENDS OG TENDENSER UDEFRA:

KYSTERNE ER EN AF DE VIGTIGSTE BOSÆTNINGSMOTIVER BLANDT TILFLYTTERE

“Nærheden til kysten spiller en vigtig rolle, når danskerne beslutter sig for at flytte til et yderområde; næsten hver fjerde tilflytter har været stærkt motiveret af netop denne kvalitet, og kystens kvaliteter er dermed blandt de fem mest hyppige bosætningsmotiver, når vi vælger at flytte til et yderområde”

DANSKERNE MENER AT DE NATURSKØNNE KYSTER ER EN VÆSENTLIG KVALITET

87 % af danskerne er enige om, at naturskønne kyster, strande og hav er yderområdernes væsentligste kvalitet.

Kilde: Agenda Y – Yderområdernes Potentialer, Realdania 2012

UDFORDRINGER OG MULIGHEDER I FREDERIKSHAVN KOMMUNE

På baggrund af desktop-research, interview, kortlægning og analyse er der udarbejdet en SWOT-analyse af Frederikshavn Kommune. Formålet med analysen er belyse, hvilke udfordringer og muligheder den samlede kommune står overfor, og samle analysen i nogle klare indikationer på, hvordan man kan bruge udfordringsbilledet proaktivt til at pege mod fremadrettede handlinger.

STYRKER

- / VÆKST I ERHVERV OG ARBEJDSPLADSER INDENFOR DE MARITIME ERHVERV
- / IMPONERENDE KYST- OG NATURLANDSKAB
- / LOKAL TRADITION FOR GLOBAL UDSYN OG ERHVERV
- / BELIGGENHED VED HAVET: STYRKE IFT. FISKERI OG DEN MARITIME ERHVERVSKONCENTRATION
- / SKAGEN ER ET INTERNATIONALT KENDT TURISTBRAND. DET ER SKAGEN, SOM KOMMUNEN SÆRLIGT ER KENDT FOR.
- / GODE PENDLINGSMULIGHEDER TIL OG FRA SÆBY

MULIGHEDER

- / NATUREN ER BLEVET ATTRAKTIV. DER ER EN VOKSENDE TENDENS HEN IMOD NATUREN SOM ATTRAKTION OG ATTRAKTIV RAMME FOR HVERDAGSLIV ELLER FERIE
- / OP TIL 4500 LEDIGE ARBEJDSPLADSER FREM MOD 2020. VED AT ARBEJDE STRATEGISK MED TILTRÆKNING AF KVALIFICERET ARBEJDSKRAFT ER DET MULIGT AT FÅ NYE BORGERE I KOMMUNEN.
- / MERE UDVIKLING GENNEM SAMARBEJDE. LOKALT ER DER ALLEREDE GOD TRADITION FOR AT SAMARBEJDE OG REALISERE PROJEKTER PÅ TVÆRS AF FORENINGER, ERHVERVSLIV, KULTURINSTITUTIONER OG OFFENTLIG FORVALTNING (EKS. KAPPELBOG LEGEPLADS, ENERGIBYEN, VM I HÅNDBOLD MV.)
- / STOR INDEPENDLENDE ARBEJDSSTYRKE. DER ER MULIGHEDER FOR AT FÅ PENDLERE TIL AT BOSÆTTE SIG I KOMMUNEN.
- / MANGE BORGERE, DER ARBEJDER UDEN FOR KOMMUNEN. SÆRLIGT BORGERE, DER ER UFAGLÆRTE OG FAGLÆRTE SAMT MED KORT- OG MELLEMLANG UDDANNELSE.
- / UDENLANDSK ARBEJDSKRAFT SOM UUDNYTTET RESSOURCE. DER ER ET STORT POTENTIALE I AT INTEGRERE UDENLANDSK ARBEJDSKRAFT OG DERTILHØRENDE FAMILIER I LOKALSAMFUNDENE.

SVAGHEDER

- / DOBBELTURBANISERING: FALD I BEFOLKNINGSTAL, FLERE ÆLDRE, FÆRRE BØRN OG UNGE. ÆLDRE FLYTTER FRA LAND MOD BYER, UNGE FLYTTER MOD STØRRE BYER UDEN FOR KOMMUNEN.
- / KOMMUNENS VIRKSOMHEDER HAR SVÆRT VED AT TILTRÆKKE KVALIFICERET ARBEJDSKRAFT. DET ER SVÆRT AT FÅ KVALIFICERET ARBEJDSKRAFT TIL AT FLYTTE SIG DERHENMOD DER, HVOR DER ER JOBS.
- / LILLE ØKONOMISK RÅDERUM. DER ER ET MEGET BEGRÆNSET MULIGHEDSRUM, HVAD ANGÅR ØKONOMISK RÅDERUM FOR FREMTIDIGE UDVIKLINGSPROJEKTER
- / UUDNYTTET TURISTPOTENTIALE I SKAGEN. SELVOM SKAGEN I DAG HAR MANGE TURISTER, ER DER MULIGHED FOR AT GØRE BYEN TIL EN ENDNU STÆRKERE TURISTDESTINATION, SOM KAN VÆRE KATALYSATOR FOR HELE REGIONEN.

UDFORDRINGER

- / DET URBANE ER ATTRAKTIVT. UNGE OG BØRNEFAMILIER BOSÆTTER SIG I STIGENDE GRAD I DE STØRRE BYER MED STOR MANGFOLDIGHED AF MULIGHEDER FOR KULTUR, MAD OG OPLEVELSER
- / MANGE TOMME BOLIGER OG "ROTATIONSUDFORDRING" MHT. BOLIGMASSEN. MANGE BØRNEFAMILIER EFTERSPØRGER MODERNISEREDE HUSE ELLER BYGGEGRUNDE TIL NYT HUS.
- / LANG AFSTAND. OM END FREDERIKSHAVN LIGGER TÆT PÅ LUFTHAVN OG HAR GODE FORBINDELSER TIL SVERIGE OG NORGE, ER DET STADIG EN KOMMUNE, SOM LIGGER I ET HJØRNE AF DANMARK.
- / INTERN KAMP MELLEMLER BYERNE. DER ER I NOGEN GRAD EN KAMP MELLEMLER DE GAMLE KOMMUNEGRÆNSER I FORHOLD TIL, HVORDAN DE ENKELTE BYER SKAL POSITIONERES OG STYRKES.
- / MANGLENDE STILLINGTAGEN TIL ALVOREN AF DE DEMOGRAFISKE OG GEOGRAFISKE UDFORDRINGER. SOM MANGE ANDRE YDEROMRÅDER ER DER SVÆRE POLITISKE PRIORITERINGER, SOM VENTER FORUDE. DET ER HELT CENTRALT FOR DEN FREMADRETTEDE UDVIKLING I KOMMUNEN, AT DER OGSÅ TRÆFFES SVÆRE VALG, SOM KONKRET RELATERER SIG TIL NIVEAUET AF UDFORDRINGERNE.

DIFFERENTIEREDE BYROLLER FOR DE TRE HOVEDBYER

LEVEREGEL 1: VI HAR SAT OS FOR, AT VORES TRE BYER SPILLER PÅ SAMME HOLD! OG ANDRE BYERS SUCCES SKAL FEJRES FOR DET GODE LIV, DET BIDRAGER MED I HELE KOMMUNEN

BYROLLERNE I DAG

De tre hovedbyer er unikke på hver sin måde, men har også nogle fællestræk. De er alle beliggende ud til vandet (Skagen endda i to retninger) og har derfor en særlig forbindelse til havet. Skagen og Frederikshavn har begge en meget aktiv havn, hvad angår erhverv og industri, og med tilføjelse af turisme for Skagens vedkommende. Sæbys havn er mere afdæmpet, både i størrelse og aktivitet, og fungerer mere som rekreativ destination. Frederikshavn er den største by af de tre, og fungerer også som kommunesæde. Skagen og Sæby er næsten lige store målt på indbyggertal.

Der eksisterer i dag en uformel forståelse for, at de tre byers roller er og skal være forskellige. Der er dog ikke en klar og formuleret vision for, hvori byernes forskellige roller ligger. Samtidig er der en tendens til, at byerne indbyrdes konkurrerer mod hinanden og potentialet for, hvordan en by kan være driver og katalysator for resten af kommunens udvikling på et givent felt, er derfor ikke udnyttet optimalt. Selvom der fx er unge i alle tre byer, er det oplagt at centrere ungemiljøet omkring Frederikshavn, hvor langt de fleste ungdoms- og videregående uddannelser ligger.

VISIONEN FOR BYROLLERNE I FREMTIDEN

Visionen er, at de tre byer Sæby, Frederikshavn og Skagen såvel indadtil som udadtil anerkendes for de særlige kvaliteter og styrkepositioner, som de hver især har. Og at der blandt såvel kommunale som civile aktører i fællesskab arbejdes for, at give rum for og støtte op om, – at hver enkelt by aktiverer og realiserer dens potentialer mest muligt. De tre byers særlige roller skal være en lokal stolthed for alle borgere i Frederikshavn Kommune. Og der skal arbejdes strategisk med at styrke hver enkelt bys særlige rolle. Baggrunden for visionen for de tre byer er beskrevet i de uddybende afsnit om de tre byer.

SKAGEN – DEN INTERNATIONALE KYSTBY

Skagen er ikke kun det mest kendte sted i Frederikshavn Kommune, det er også et sted, som er meget kendt i Danmark, i Europa, ja, i hele verden. Det er her, de to have mødes på Grenen, med den dobbelte kyst og med et for Danmark sjældent turistpotentiale, som også skaber muligheder for et – for byens størrelse – unikt udbud af butikker og restauranter. Sidstnævnte betyder faktisk, at der er en særlig styrke også i gastronomi i forhold til Skagen. Ved at vedkende sig denne styrkeposition – og ved at resten af kommunen vedkender sig dette – er der en mulighed for, at Skagen i endnu højere grad også kan være katalysator for turismeudviklingen i resten af kommunen. Men Skagen er også meget mere end turisme – og det er derfor også nødvendigt fortsat at arbejde for at styrke hverdagslivet i byen og arbejde på, at byen imødekommer potentielle tilflyttere. Her er byens erhvervsfunktioner på havnen helt essentielle for at sikre et fortsat liv i byen, samt fastholde og styrke byens særlige turismeprofil.

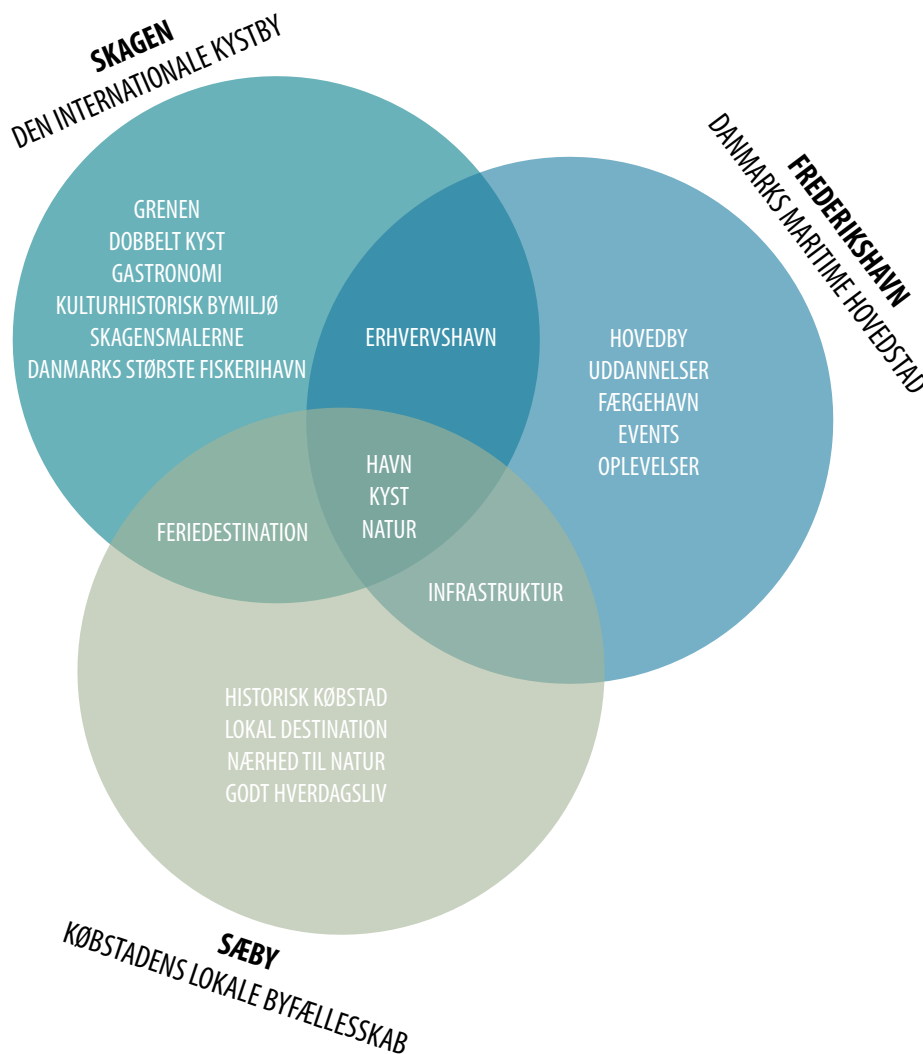
FREDERIKSHAVN – DANMARKS MARITIME HOVEDSTAD

Frederikshavn er hovedsæde i kommunen og har også det største indbyggertal og dermed et større serviceudbud og handelstilbud – heraf tilnavnet 'Den lille storby'. Det er her, kommunens uddannelser ligger, og det skaber et naturligt centrum for kommunens ungemiljø. Derfor er det selvfølgelig her, at de unge skal samles, og her hvor man skal arbejde for at skabe et

mere sammenhængende og attraktivt miljø for de unge. Derudover er det en fægeby, og det er her den største koncentration af maritime virksomheder og uddannelser i kommunen ligger. Ved at arbejde strategisk med det maritime som en styrkeposition, vil det være muligt at skabe en endnu mere velfunderet klynge for maritime aktiviteter, der kan sikre byens udvikling på sigt og give byen en endnu mere defineret rolle som maritim hovedstad.

SÆBY – KØBSTADENS LOKALE BYFÆLLESSKAB

Hvor Skagen og Frederikshavn er kendt for henholdsvis den særegne natur og det maritime og globale udsyn, er Sæby på mange måder en lidt mindre variant, men med stærke særkender og muligheder. Den er en lokal destination for særligt skandinaviske turister, som en mini-skala Skagen. Nærheden til Aalborg udgør et særligt potentiale for mulig ny bosætning i Sæby, og byen er som en historisk købstad og med sin fine havn, en charmerende ramme om det gode hverdagsliv. Derudover ligger der, i kraft af byens størrelse og i de behov og muligheder som de lokale borgere efterspørger, et potentiale for at dyrke de lokale fællesskaber, der kan skabe et godt grundlag for byens udvikling i relation til en større udnyttelse af nærheden til naturen og byens lille skala.

4

BYPERSPEKTIV

SÆBY

4KM

3KM

2KM

1KM

SÆBY UDEFRA

I dette afsnit zoomes der ind på Sæby med blikket udefra, hvor en sammenfatning af de vigtigste trends, analyser og kortlægning af byen præsenteres, som et grundlag for den valgte retning for vision og leveregler.

TURISMEERHVERVET I SÆBY

Med 324.245 overnatninger i 2015 – svarende til lidt over 1/3 af antallet af overnatninger i Skagen – har turismen også sin berettigelse i Sæby. Sæbys styrkepositioner på turismeområdet ligger især i byens lille størrelse, destinationens konkurrencedygtige prisniveau og byens havn med mulighed for bådturisme og havneliv for de besøgende. Som for mange andre byer er konkurrencen fra andre destinationer i landet en central udfordring.

SÆBY HAVDE I 2015 324.245 OVERNATNINGER MOD 967.106 I SKAGEN OG 289.492 I FREDERIKSHAVN.

- Kilde: Turismen i Tal 2015, Turisthus Nord

"Med 4 hoteller og feriecentre ligger antallet af sengepladser i denne kategori (Sæby) et stykke under Skagen og Frederikshavn. Overnatninger på campingpladser ligger på det halve i forhold til Skagen, men til gengæld på det dobbelte i forhold til Frederikshavn (...) Endelig er der et betydeligt antal bådovertatninger."

"Havnen er et af byens fyrtårne, og har med lystsejlerhavnen allerede godt fat i den blå turisme"

"Sæby opfattes som prismæssigt det mest konkurrencedygtige sted, mens Skagen opfattes som det dyreste"

Kilde: Turismedegørelse, Frederikshavn Kommune 2013.

VIGTIG TREND UDEFRA: NYE FÆLLESSKABSFORMER

Det er blevet attraktivt at dyrke de lokale fællesskaber, og selvom fællesskaberne ikke nødvendigvis er forankret i en formel forening, så er engagementet, det lokale liv og de nye former for funktionelle fællesskaber i klar udvikling. Denne tendens gælder, hvad end det drejer sig om fælles køkkenhaver, deling af redskaber mellem naboer eller deciderede boligfællesskaber.

BOFÆLLESSKABER ER IGEN BLEVET EN POPULÆR BOFORM

"I de seneste år ses en tydelig tendens til, at bofællesskaber er blevet en mere og mere populær boform. Blandt andet er antallet af personer, der bor i en husstand med mere end én familie, steget med 20 pct. de seneste seks år."

Kilde: Fremtidens bofællesskaber- i funktionstømte bygninger i storbyen, provinsbyen og på landet, Udlændinge-, Integrations-, og Boligministeriet (2016).

FLERE KOMMUNER PLANLÆGGER FOR BOFÆLLESSKABER

"Flere kommuner i dag planlægger specifikt for opførelsen af bofællesskaber. For eksempel i Frederikssund Kommune, hvor man i den nye bydel Vinge brander sig på at have udlagt specifikke arealer til bofællesskaber, og i Roskilde Kommune med i alt 17 bofællesskaber, hvor man har en aktiv politik på området og tilbyder hjælp og vejledning til nye bofællesskabsinitiativer."

Kilde: Fremtidens bofællesskaber- i funktionstømte bygninger i storbyen, provinsbyen og på landet, Udlændinge-, Integrations-, og Boligministeriet (2016).

TOMME BOLIGER KAN SES SOM EN RESSOURCE FOR NYE BOLIGFORMER

De danske landdistrikter rummer i dag 50.000 tomme boliger. Frederikshavn Kommune rummer i dag ca. 4000 tomme boliger

Kilde: Hhv. Fremtidens bofællesskaber- i funktionstømte bygninger i storbyen, provinsbyen og på landet, Udlændinge-, Integrations-, og Boligministeriet (2016) og Frederikshavn Kommune – et godt sted at bo. Boligpolitik 2014, Frederikshavn Kommune 2014.

YDEROMRÅDERNE ER STÆRKE PÅ LOKALE FÆLLESSKABER

"Nogle af de kvaliteter, som danskerne fremhæver ved yderområderne, handler om det særlige lokale liv, der findes her. Lokale sammenslutninger (i form af foreninger m.v.) og i det hele taget et stærkt lokalt fællesskab beboerne imellem er med til at skabe dette særlige lokale liv. 55 procent af danskerne mener, at lokale sammenslutninger er en kvalitet ved yderområderne. Og 66 procent af danskerne mener dertil, at et stærkt lokalt fællesskab er en kvalitet ved yderområderne. 65 procent af danskerne mener desuden, at stærk lokal identitet er en kvalitet ved yderområderne."

Kilde: Agenda Y – Yderområdernes Potentialer, Realdania 2012

KORTLÆGNING

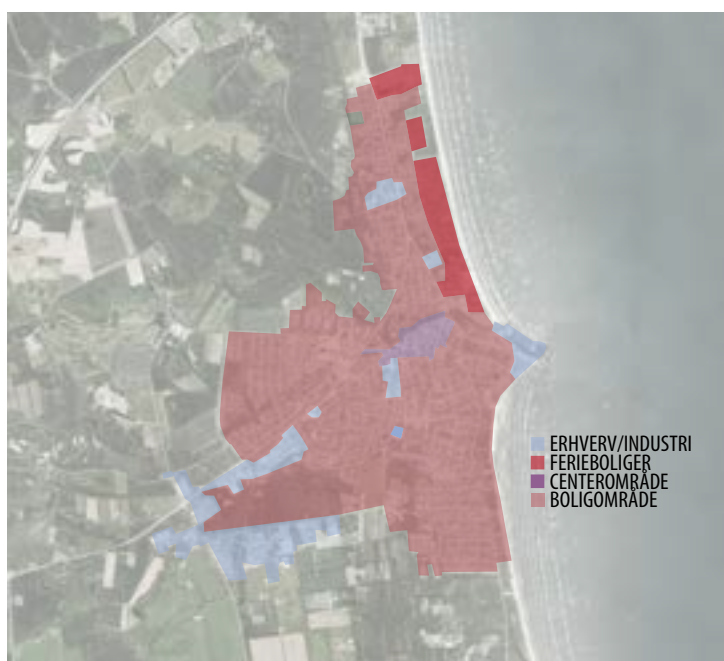
INFRASTRUKTUR

Sæby ligger i den sydlige ende af kommunen, og er godt forbundet til den nærliggende motorvej som går til henholdsvis Frederikshavn og Aalborg, uden at den er til gene for byen. Derudover er der i sydlig retning forbindelse til Voerså, Asaa og videre ned til Hou og Hals.

OMRÅDER

Byen består primært af boliger (herunder en mindre mængde ferieboliger og sommerhuse i den nordlige del) og så et større industriområde mod vest. Ferieboligerne ligger af gode grunde kystnært, og erhvervsområdet mod vest formodes at ligge her af hensyn til boligkvartererne og tætheden til motorvejen. Erhvervsområdet på havnen er måske lidt misvisende, idet de mest dominerende bygninger her står tomme. Hvis disse bliver omdannet kan der opstå potentiale for at skabe en oplevelse af en større og mere aktiv bymidte.

NATUR

Når man ser byen oppefra, viser der sig et nogenlunde klart greb for hvordan naturen og byen forholder sig til hinanden. Byen gror langs kysten og mod vest. I 'mellemrummet' mod nordvest er naturen dominerende, og rækker nærmest hele vejen igennem byen og ud til vandet. Det samme sker også i mindre grad i den sydvestlige del af byen.

LOKALE ATTRAKTIONER

Sæby er som Skagen også en stor turistdestination, men har ikke helt det samme udbud af attraktioner. I stedet kan byen tilbyde en mere afdæmpet form for ferie, og er for nogen mere tilgængeligt ift. Skagen. Ser man på aktiviteter og attraktioner for beboerne, er der heller ikke det store udbud. Tydeligt er det dog, at der som i de andre byer er flest punkter omkring havnen og bymidten.

SÆBY INDEFRA

I dette afsnit præsenteres Sæby med blikket indefra, som borgere, foreninger og unge ser byen. Dem, der bor, arbejder og lever i Sæby, præsenterer måden, de bruger byen og deres blik på byens muligheder og udfordringer og deres ønsker for fremtiden.

BØRNEFAMILIER

Sæby opleves som en dejlig og tryk by for børnefamilier. Her i byen kan man cykle rundt til alt. Den korte afstand, nærheden til skov, strand og hav værdsættes. Samtidig er der et ønske om, at disse steder udnyttes endnu mere. Havnen betyder meget for børnefamilien, der er en god stemning om sommeren og flere mennesker opholder sig her, i forhold til inde i byen. Men mulighederne for udfordrende og sjov leg er begrænsede i Sæby. Børnefamilierne kører snarere ud af byen end ind, hvis man vil på en god legeplads.

Børnefamilierne vil gerne mere udvikling og nytænkning. De oplever behov for et 'mentalt generationsskifte' i lokalsamfundet, så man ikke blot beror på, at det 'hele nok skal gå godt', men skaber rum for nye tiltag i foreningslivet, byrummene osv. Nogle efterspørger nye typer af fritidsaktiviteter, som fx udnytter vandet og tilbyder noget for dem, som ikke er til de mere traditionelle sportsgrene, som byen nu giver mulighed for. Som tilflytter kan det være svært at komme ind i nye lokale netværk, og man kan få oplevelsen af, at dem som bor her, har relationer nok i forvejen. Der er ikke et naturligt mødested i byen udover gågaden, og det kan gøre det svært at møde nye fællesskaber.

DE UNGE

Unge i Sæby er en minoritet, på samme måde som de er det i Skagen. Gennemsnitsalderen ligger på mellem 47-57 år. Der er mange, som pendler med bus fra oplandet ind til skolen. Generelt bruger de unge ikke byen og stederne i byen meget. Efter 9. klasse tager de fleste til Frederikshavn for at gå i 10. klasse eller gå på ungdomsuddannelse. Skolen ligger i udkanten af byen og efter skole tager de fleste direkte hjem. Der er ikke så meget, der trækker dem ned i byen foruden livet om sommeren. Byen er tryk og man kan nemt cykle rundt. De steder, der genererer liv og stemning, er vigtigst for dem, som fx havnen eller stranden. Der er ikke et decideret sted på hverken havnen, stranden eller byen, som de unge udpeger som 'deres' eller det foretrukne mødested. Dog giver alle udtryk for, at de sætter stor pris på det liv, som er på havnen i sommermånederne. Man kender hinanden på tværs, løber, går ture, fiske eller slikke sol ved stranden.

Det er trygt – men også lidt kedeligt – at være ung i Sæby. I vinterhalvåret sker der ikke så meget, som er rettet mod de unge og der er ikke et reelt 'mødested' for deres aldersgruppe. Stranden, byparken og havnen er vigtige steder. Restauranterne på havnen kan være dyre og selvom stranden er dejlig, så tager man måske hellere til Palmestranden i Frederikshavn, hvor der er flere mennesker og man kan købe en is.

"Der er dejligt hernede ved havnen, men her er jo ikke så meget at komme efter om vinteren. Der mangler et kaffested, især om vinteren"

"Der er intet at komme efter i Pindeborggade"

"Der er ingen toiletfaciliteter her. Det betyder altså en del for når man har små børn, ja så man altså bare brug for et sted at kunne skifte, komme på toilet osv."

"Som 12årig gider man ikke være her mere, for der mangler aktiviteter for den alder"

"Legepladsen derovre foran kirken den er jo ret kedelig. Det er ikke en legeplads man mødes ved eller er værd at køre hened efter"

"Vi bor ud til den anden side, syd for havnen, og elsker at gå ture ved vandet. Men stranden syd for er ikke så god fordi der ligger noget gammel industri. Og så kommer der en del tang osv."

"Jeg kommer her ikke så tit. Måske når man skal ned i Matas"

"Her er utrygt især om aftenen når det er helt mørkt. Der ligger også en masse barer ud til. Det er et dødt sted"

"Efter skole tager jeg måske et smut forbi Lidl eller med hjem til en ven"

"Jeg er her indimellem i weekenderne. Måske lige mødes med nogle venner på pizzariaet"

"Jeg tager mere også hen på Palmestranden, der er stole og sådan. Og mange mennesker"

BØRNEFAMILIERNE I SÆBY

En gruppe dedikerede børnefamilier var samlet i Sæby i forbindelse med udarbejdelsen af denne potentialeplan – og den parallelle masterplan, som er blevet udarbejdet for Sæby. Mødet var en måde til at forstå og komme nærmere, hvilke behov og muligheder som børnefamilierne har og ser i forhold til at udvikle Sæby. Børnefamilierne forpligtede sig på at være med til at udvikle initiativerne sammen med andre af byens børnefamilier, den kommunale organisation, andre institutioner, organisationer, foreninger og virksomheder og andre grupper af byens borgere.

STARTE I DET SMÅ I KOMBINATION MED ET STRATEGISK PERSPEKTIV

Der er gode muligheder for starte i det små med at udvikle mindre lokale projekter, men samtidig er det vigtigt, at initiativer bliver gennemført også som led i et større strategisk/prioriteret perspektiv for at synliggøre, at der sker en udvikling i byen.

BEHOV FOR UDVIKLING

Generelt var der tale om, hvorvidt man vil anbefale Sæby til andre, som det er i dag. Således er der generelt en stemning om, at der nok skal gøres mere for at få nye til at komme til. Det kan være enkelte greb, som nogle bedre muligheder for at mødes og være sammen på tværs.

VELKOMST OG LETTERE VEJ TIL (NYE) FÆLLESSKABER I SÆBY

Her kan en velkomst for nye Sæbynitter være en hjælp, ligesom fællesskabende initiativer som fællesspisning og arrangementer kan styrke adgangen til fællesskabet i byen. Der er også stemning for at lave en service, så potentielle tilflyttere kan kontakte et netværk, der kan fortælle om livet i byen.

ETablering af lokalt netværk for nye initiativer i Sæby

Endelig var der blandt flere også opbakning til at lave et netværk, hvor man sammen kan søsætte nye initiativer. Der er et behov for at skabe en organisering og også at definere kommunens rolle i et sådan arbejde.

UDFORDRINGER

På baggrund af desk-research, interviews, byvandring og kortlægning er der udarbejdet en SWOT-analyse af Sæby. Formålet med analysen er at belyse, hvilke udfordringer og muligheder som Sæby står overfor.

STYRKER

- / LILLE BY MED EN NOSTALGISK ATMOSFÆRE
- / NÆRHED TIL NATUR, KYST, HAVN OG FRITIDSLIV
- / SOMMERTURISME SKABER BYLIV OG GRUNDLAG FOR RESTAURATIONS- OG BUTIKSERHVERV
- / DESTINATIONEN HAR ET KONKURRENCEDEYGTIGT PRISNIVEAU
- / KORT AFSTAND IMELLEM ATTRAKTIONERNE - STRANDEN, HAVNEN, BYEN OG NATUREN
- / CHARMERENDE HAVN MED NÆRHED TIL STRAND, Å, KULTURHISTORISK BYMILJØ OG HANDELSGADE
- / TRYK OG CYKELVENLIG BØRNEBY

MULIGHEDER

- / STRATEGISK UDNYTTELSE AF BYENS 'LANDSBY SKALA' OG MULIGHEDEN FOR DET STÆRKE LOKALE FÆLLESSKAB
- / STRATEGISK UDNYTTELSE AF BYENS NÆRHED TIL KYST, Å OG SKOV
- / TILTRÆKNING AF NYE BORGERE PGA. LAVERE BOLIGPRISER SAMT MINDRE TRÆNGSEL END DE STORE BYER

SVAGHEDER

- / FÅ ELLER INGEN TYDELIGE MØDESTEDER FOR BYENS BØRNEFAMILIER
- / INGEN ÅBNE MØDESTEDER OG MILJØER FOR BYENS UNGE
- / DET LOKALE FÆLLESSKAB OPLEVES MEGET LUKKET FOR TILFLYTTERE
- / RINGE UDNYTTELSE AF BYENS NÆRHED TIL STRAND, KYST, Å OG HAVN
- / BYEN ER MEGET STILLE OG MED KUN FÅ AKTIVITETER FOR UNGE OG BØRNEFAMILIER ISÆR I VINTERHALVÅRET

UDFORDRINGER

- / INTERESSEKONFLIKT MELLEM BEVARING OG UDVIKLING AF BYENS UNIKKE KULTURMILJØER OG POTENTIALER
- / BEGRÆNSET LOKAL ERKENDELSE AF, AT STØRRE BYER ER EN STOR KONKURRENT, OG AT DER ER BEHOV FOR AKTIVE TILTAG I BYEN FOR AT FASTHOLDE BEFOLKNINGSTALLET
- / LILLE ØKONOMISK RÅDERUM HVAD ANGÅR FREMTIDIGE OFFENTLIGT FINANSIEREDE UDVIKLINGSPROJEKTER

STEDSBUNDNE POTENTIALER

Nedenfor præsenteres de fysiske, sociale og mentale kvaliteter, der er særlige for Sæby, og som er en sammenfatning af blikket ude fra på Sæby.

LILLE BY MED STOR NÆRHED TIL SKOLE, INDKØB, FRITIDSAKTIVITETER MV.

AKTIVT OG BYNÆRT MØDESTED FOR BYENS ÆLDRE OG SENIORER (RETFÆRDIGHEDEN)

RIGT FORENINGSLIV

EN HISTORISK KØBSTADSARKITEKTUR OG MENNESKELIG SKALA I DET BYGGEDE MILJØ

BYNÆR STRAND.

UNIKT NATUR- OG KYSTLANDSKAB TÆT PÅ BYEN.

BYNÆR HAVN MED MARINA, RESTAURATIONER OG I EN LILLE SKALA, DER HURTIGT SKABER 'KRITISK MASSE' FOR ET LEVENDE BYLIV.

UDVIKLINGSPOTENTIALE I GAMLE INDUSTRIBYGNINGER- OG GRUNDE, SOM LIGGER VED HAVN OG BYMIDTE.

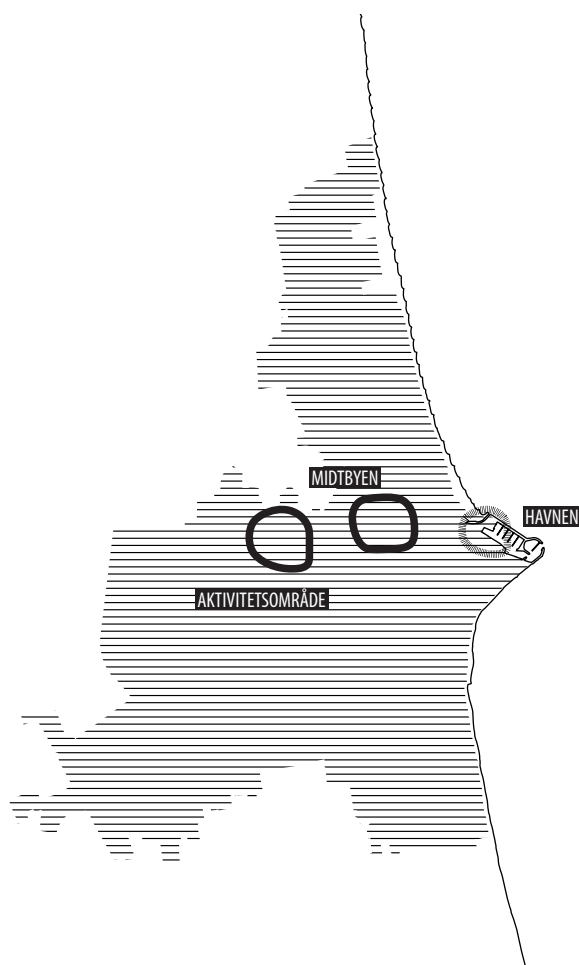
VISION, LEVEREGLER OG ANBEFALINGER FOR SÆBY

LEVEREGEL 2: VI HAR SAT OS FOR, AT HAVNEN ER SAMLINGSPUNKT I SÆBY

HAVNEN SOM SAMLINGSPUNKT I DAG

Der eksisterer i dag ikke et synligt samlingspunkt for aktiviteter og møder i Sæby. Byen har flere små samlingspunkter omkring skole, bibliotek, svømmehal mv., bymidten og havnen, men der efterspørges - og mangler - det naturlige sted, hvor man møder hinanden i købstaden. Havnen er især centrum for aktiviteter om sommeren, men ligger øde hen om vinteren.

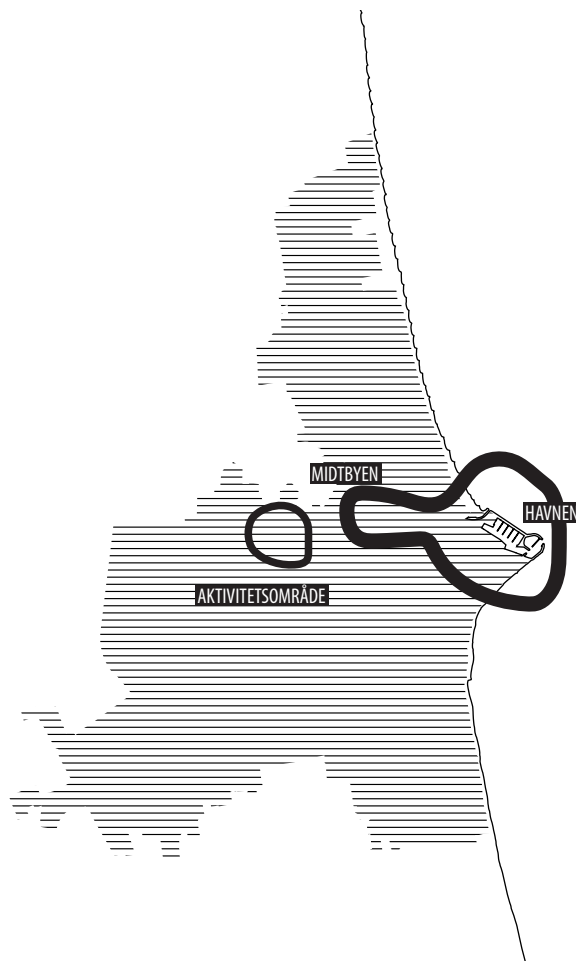
Havnen med dens nærhed til byen, det historiske bykvarter bagved, kirken, Marinaen og restaurations- og cafemiljø er en unik kvalitet og vigtig attraktion for Sæby. Den eksisterer i dag som et, på mange måder, uudnyttet potentiale for byen.

VISONEN FOR HAVNEN SOM SAMLINGSPUNKT

Visionen er, at havnen i Sæby gøres til byens åbenbare fysiske, sociale og mentale samlingspunkt hele året. Havnen i Sæby skal være samlingspunkt for maritime aktiviteter, madoplevelser og muligheder for handel relateret til det maritime og byens øvrige lokale produkter. Havnen er stedet, hvor byens borgere og besøgende mødes – også når detailhandlen i gågaden mindskes over årene. Det er her af byens skolebørn mødes efter skole og det er her man tager hen, hvis man gerne vil opleve byens liv.

Visionen er, at havnen gøres til byens stolthed og fungerer som port til resten af Sæby. Her møder byens gæster såvel som tilflyttere, byens borgere, foreningslivet og detailhandelen hinanden. På havnen skabes et fortættet rum for byens forskellige aktører og deres aktiviteter.

ANBEFALINGER TIL INDSATSER

PRIORITER OPHOLD FREMFOR TRAFIK OG PARKERING

- Havnens infrastruktur reorganiseres og omdannes, så gående og cyklister prioriteres over billister. Hermed skabes trygge rum for ophold og rum til nye mangfoldige aktiviteter på havnen.
- Omlægning af Sæbys parkeringsstruktur, så der skabes parkeringsmuligheder nær havnen, men ikke på de centrale havnekajer.

SKAB RUM FOR BEVÆGELSE OG LEG

Havnen åbnes op som et nyt offentligt byrum, som en ramme for mangfoldige rekreative aktiviteter for både børn, unge, familier, ældre og besøgende.

- Etabler en udfordrende lege- eller aktivitetsplads for både børn og unge, som inviterer til leg og bevægelse på tværs af alder og køn.
- Omdan fx den eksisterende legeplads mellem havn og kirke, så den skaber rum for udfordrende leg og bevægelse for både børn og unge. Gør legepladsen til Sæbys primære mødested for børnefamilierne.
- Etabler et kajakhotel med kajakudlejning til både borgere og turister.
- Etabler en low-cost trafiklegeplads på kajen, hvor børn kan lære om trafikregler på land og til vands.

UDNYT HAVET, ÅEN OG NÆRHEDEN TIL STRAND

Byens store geografiske potentiale bør i højere grad gøres tilgængeligt for beboere og besøgende og udvikles både fysisk og mentalt.

- Skab unikke og forskelligartede faciliteter på havnen, som giver muligheder for, at såvel byens borgere som besøgende kan dyrke friluftaktiviteter og udforske naturen i vandet.
- Etabler en vinterbadesauna, så det bliver muligt for borgere og besøgende at bruge havnen og vandet også i vinterhalvåret.
- Etabler en badebro med mulighed for udspring, kajakudsætning og lystfiskeri nær havn og strand.
- Etabler et informativt fællesskab via en digital platform eller andet medie, hvor sæbynitterne og besøgende kan danne sig et overblik over aktiviteter på havnen.

KONCETRER NYE FUNKTIONER PÅ HAVNEN OG DYRK DEN MARITIME STEMNING.

Placer flere bymæssige funktioner på havnen, så både borgere og besøgende har forskelligartede anledninger til at gøre ophold.

- Saml byens kunst- og håndværksvirksomhed på og nær havnen
- Gør det attraktivt for erhvervsdrivende, kunstnere og lokale iværksættere at slå sig ned på havnen, så der skabes et fortættet miljø med liv året rundt (fx via attraktive huslejer, trappelejeordninger mv.)

- Fokuser tiltag og funktioner, så de i vid udstrækning kredser om det maritime - både hvad angår mad, friluftsliv, oplevelser og handel.
- Aktiver havnens eksisterende og historiske bygninger – fx ved at omdanne og aktivere de eksisterende bygninger og fysiske strukturer på havnen, så tomme og funktionstømte havnebygninger får nye brugere og tilbyder nye oplevelser eller faciliteter for forskellige målgrupper.
- Omdan en del af den eksisterende bygningsmasse til nye attraktive boliger eller bofællesskaber ved vandet nær centrum, uden at havnen i for høj grad privatiseres.

SKAB SYNERGI MELLEM TURISTER OG BORGERE

- Gør havnen attraktiv for både turister og borgere, så der skabes synergi mellem byens permanente og midlertidige brugere.

GENERER UDVIKLING VIA MIDLERTIDIGE TILTAG OG EVENTS

Skab muligheder for midlertidige aktiviteter på havnen, så nye aktiviteter og forretningsmuligheder kan startes og afprøves for lave realiseringsomkostninger.

- Giv rum for midlertidige aktiviteter på særlige områder af havnen.
- Arbejd med events og festivaler. Skab små tilbagevendende aktiviteter på havnen, der samler byens borgere og inviterer besøgende med ind i Sæbys lokale fællesskaber.
- Lav fællesspisninger eller pop-up gadekøkkener i sommerhalvåret på havnen for byens borgere og besøgende i samarbejde med havnens restaurationer.

DE GODE EKSEMPLER ER...

DRAGØR HAVN

I Dragør har man på 29 dage skabt en midlertidig trafiklegeplads for byens børn. Trafiklegepladsen - eller cykelbanen - er skabt uden et egentligt budget, men hvor både kommune og lokale virksomheder har sponsoreret og bidraget til etableringen. Efter åbningen i maj 2016 har initiativtagerne opnået god dialog med havnens andre brugere og fundet ud af, hvordan legepladsen på sigt kan justeres, så den med tiden tilpasser sig havnens mange andre funktioner. (foto: VisitDragør)

HUNDESTED HAVN

I Hundested har man vendt udviklingen, således at den ellers funktionstømte havn i dag udgør et levende miks af bl.a. sommerens travle havnefart til Rørvig, Halsnæs Bryghus, Glaspuster på kajen, møbelsnedkeri, forskelligartede pop-up butikker i omdannede fiskerhuse, fiskehandel, fiskebassin for børn, campingområde og maritime hytter og en række andre forskellige restaurationer og virksomheder. (Foto: Tina Rosenberg)

BYENS RUM

På Østre Havn i Aalborg er et gammelt foderstoflager omdannet til et kreativt arbejdsmiljø, under foreningen "Byens Rum". Det blev oprettet i forbindelse med omdannelsen af hele havneområdet, og er et midlertidigt tiltag som skal skabe positiv omtale og aktivitet i området. (Foto: Byens Rum)

KØGE HAVN

Som del af byudviklingen af Køge Kyst har man etableret en række 'maritime byrum' på de funktionstømte havnearealer. Byrummene lægger op til leg og bevægelse, men på anderledes måder end det velkendte legepladsinventar. Her kan man svinge sig i de orange stødpuder fra fiskerbådene eller tage en svingtur i kæmpegyngen.

HULLE HAVN

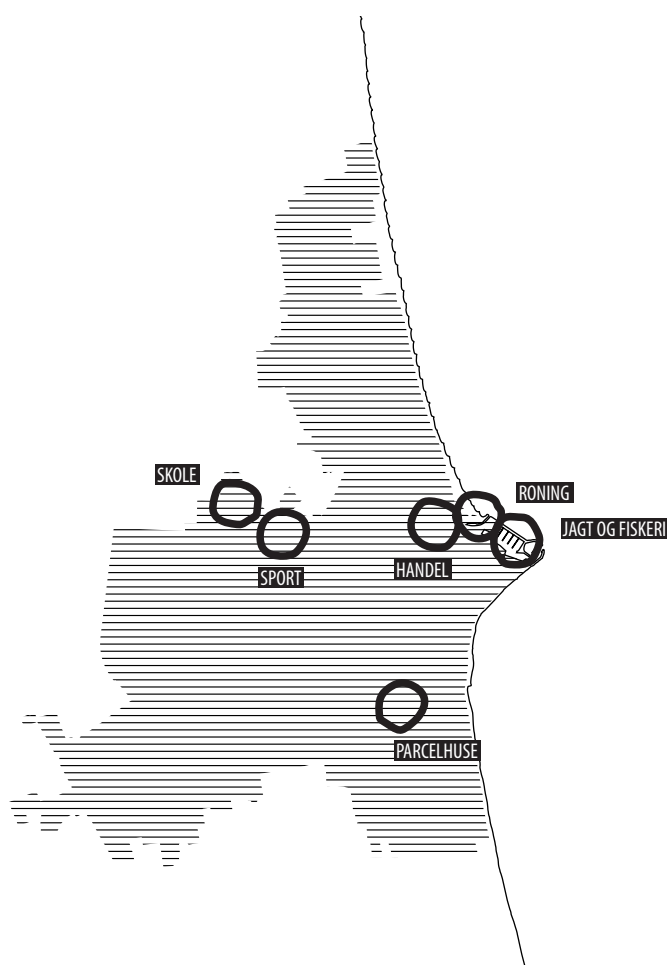
Hulle havn på Bornholm er med dens enkelte faciliteter et attraktivt strandområde og mødested for områdets borgere og besøgende. En høj vippe fra den gamle havnekaj har eksisteret længe, og med en volleyball bane og en lille cafe nær stranden er Hulle Havn et godt eksempel på, at selv små faciliteter kan højne oplevelses- og brugsværdien af et kystmiljø. (Foto: Destination Bornholm)

VISION, LEVEREGLER OG ANBEFALINGER FOR SÆBY

LEVEREGEL 3: VI HAR SAT OS FOR, AT SÆBYS FUNDAMENT ER KØBSTADENS BYFÆLLESSKAB

SÆBY BYFÆLLESSKAB I DAG

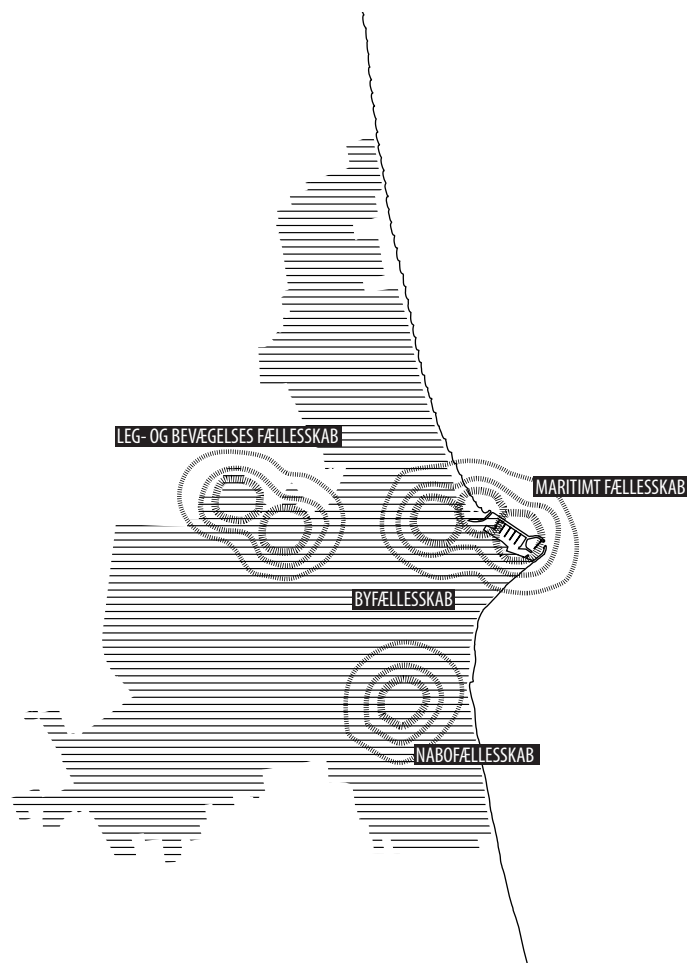
De lokale fællesskaber eksisterer i Sæby og er på mange en vigtig kvalitet ved livet i den gamle købstad. Fællesskaber i Sæby er primært forankret omkring skolerne, fritids- og foreningslivet og er dermed primært målgruppebaserede. De lokale fællesskaber kan opleves lukkede for byens tilflyttere. Retfærdigheden er for de voksne og seniorerne, skolerne for børn og unge, hallerne for sportsudøvere. På trods af byens størrelse opnås potentialet for et stærkt fællesskab derfor ikke.

SÆBY BYFÆLLESSKAB I FREMTIDEN

Visionen er, at Sæby skal emme af åbne, lokale fællesskaber på tværs af alder og kulturer. Her skal der være plads til, at nye boligformer og bofællesskaber kan blomstre og udvikles, og at man på et væld af måder udvikler nye fællesskaber, der inkluderer flere, og på den måde er med til at udvikle byen.

Tidligere tiders lukkede parcelhuskultur erstattes af forskelligartede muligheder for at dele byen og hverdagslivet med hinanden. Byens lokale fællesskab skal udspille sig på gaden, havnen og i Sæbys bykultur. Og byfællesskabet skal være det, der får nye børnefamilier til at bosætte sig i byen og udnytte dens særlige kvaliteter.

ANBEFALINGER TIL INDSATSER

LAV ET FÆLLESSKABSORIENTERET SAMLINGSSTED FOR IDRÆT OG UDFOLDELSE

Udnyt det særlige fællesskab, der allerede er, i dag, i Sæby omkring idræt og fritid. Ved at samle alle idrætsfunktioner under et tag er der mulighed for at skabe synergi mellem foreninger og deres medlemmer og skabe faciliteter på tværs, der kan understøtte byens fællesskab.

- Understøt muligheden for køkkenfaciliteter til lokale folkekøkkener og frivilligt drevne café-ordninger.
- Skab mulighed for, at både den organiserede og uorganiserede idræt kan eksistere side om side.
- Skab synergi til skole og andre institutioner, og integrer deres behov.
- Tænk fremtiden ind i et evt. nyanlæg, så anlægget kan få demonstrationsværdi og vise nye veje for mindre lokalsamfund.

SKAB ATTRAKTIVE MULIGHEDER FOR BOFÆLLESSKABER I SÆBY – OG DEN NÆRE OMEGN

Investér i udvikling af fællesskabsbegrebet ved at ændre eksisterende regler og planmæssige forhold samt skabe nye tiltag og muligheder.

- Skab mulighed for nye udstykninger som små grunde med store fællesarealer for fælles køkkenhaver, frugtplantagelaug etc.
- Giv planmæssig mulighed for to/fler-families-huse ombygget i eksisterende område.
- Lav evt. fremtidige udstykninger a la Trekroner i Roskilde Kommune, der giver gode muligheder for etablering af nye boligfællesskaber mv.
- Giv planmæssig mulighed for, at tomme bygninger kan omdannes til nye boligfællesskaber.
- Giv rum for nye bæredygtige løsninger og alternative energibesparende tiltag i nye boligfællesskaber.

SKAB ET FÆLLES 'FOLKEHUS' I SÆBY FOR ALLE

Giv rum for og støt op omkring etablering af et borgerdrevet 'folkehuse', som er åbent for lokale initiativer, aktiviteter og fællesskaber. En art åben dagligstue for alle – drevet af alle.

- Gør 'Retfærdigheden' eller 'Manegen' til Sæbys folkehuse for alle. Begge steder eksisterer allerede i dag som selvdrevne folkehuse i Sæby, men bruges dog primært af byens ældre befolkning. Åben huset op for byens unge og børnefamilier, så stedet bliver en smeltedigel for de lokale fællesskaber.
- Skab faciliteter og rammer, som er åbne for, at de 'ukontrollerede' og ikke foreningsrelaterede miljøer og aktiviteter kan opstå og gro.

DYRK DE DELEØKONOMISKE MULIGHEDER FOR NYE OG FORSKELLIGARTEDE BYFÆLLESSKABER.

Skab nye metoder og veje, der åbner op for at dele og være fælles om byens rum og funktioner.

- Etabler naboskab på villaveje.
- Etabler en 'nabo-container' på havnen med byens fælles havnegrej.
- Lav et lokalt 'dele-bedstemor-beredskab'.
- Giv planmæssig muligheder for, at lokale borgere kan dyrke/bruge/drifte offentlige arealer fx til etablering af plantage-laug, hønsehold, køkkenhaver etc.
- Giv planmæssige muligheder for delelegepladser, hvor lokale borgere kan etablere og i fællesskab stå for driften af en offentlig tilgængelig legeplads på kommunal grund.
- Dyrk mulighederne for, at skabe merværdi ved at offentlige og private ressourcer tænkes sammen (fx ny brug/udvikling af bibliotek, svømmehal, sportshaller, offentlige grønne arealer, offentlig tomme bygninger mv.).

DE GODE EKSEMPLER ER...

BYHAVEN 2200

I et mindre område af Nørrebroparken i København, har en række brugere etableret en fælles og offentlig køkkenhave. Formålet var i starten at udnytte byens muligheder for at dyrke egen grøntsager, men udviklede sig hurtigt til at omhandle langt mere, herunder især det sociale aspekt. I dag er der et stort og voksende fællesskab omkring byhaven, som udover grøntsagsdyrkning også holder diverse events og workshops. (foto: Martin Zaar)

DenNyMaltfabrik

I Ebeltoft har man over de sidste fem år været i færd med at omdanne byens gamle maltfabrik til byens nye mødested. Maltfabrikken skal være stedet med de mange brugerrettede faciliteter, men samtidig et netværk, en dynamo og en formidler af aktiviteter og arrangementer. Fabrikken er for børnefamilier, unge, voksne og ældre. Den er både for de mange turister om sommeren, men lige så meget for livskvaliteten og energien i det lokale.

BOFÆLLESSKABET SVANHOLM

I Hornsherred ligger det gamle bofællesskab Svanholm, hvor børn og unge samles og udfylder godsets gamle rammer med fællesskaber, selvdyrkede fødevarer og meget mere. Svanholm har fået tilladelse fra Frederikssund Kommune til at etablere Danmarks første skovlandbrug. (foto: Svanholm)

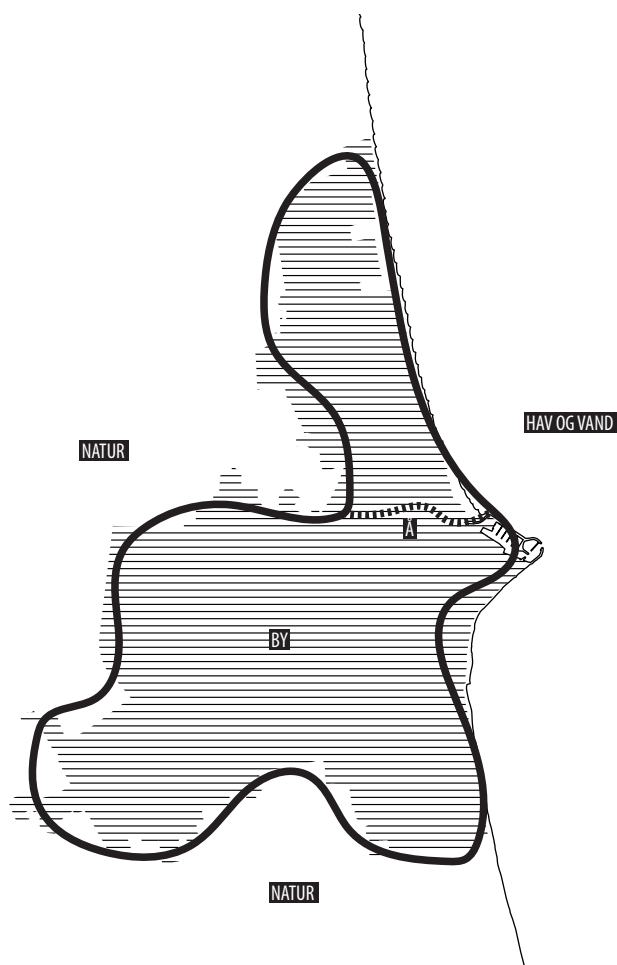
VISION, LEVEREGLER OG ANBEFALINGER FOR SÆBY

LEVEREGEL 4: VI HAR SAT OS FOR, AT BY OG NATUR FORENES I SÆBY

FORENING AF BY OG NATUR I DAG

Sæby ligger i dag omgivet af store naturmæssige kvaliteter: stranden, havet, skovene, markerne og åen ligger lige om hjørnet. Naturen skaber en smuk ramme om byen, og en af byens styrker er netop den lille størrelse, som betyder, at man aldrig er langt fra den frie natur.

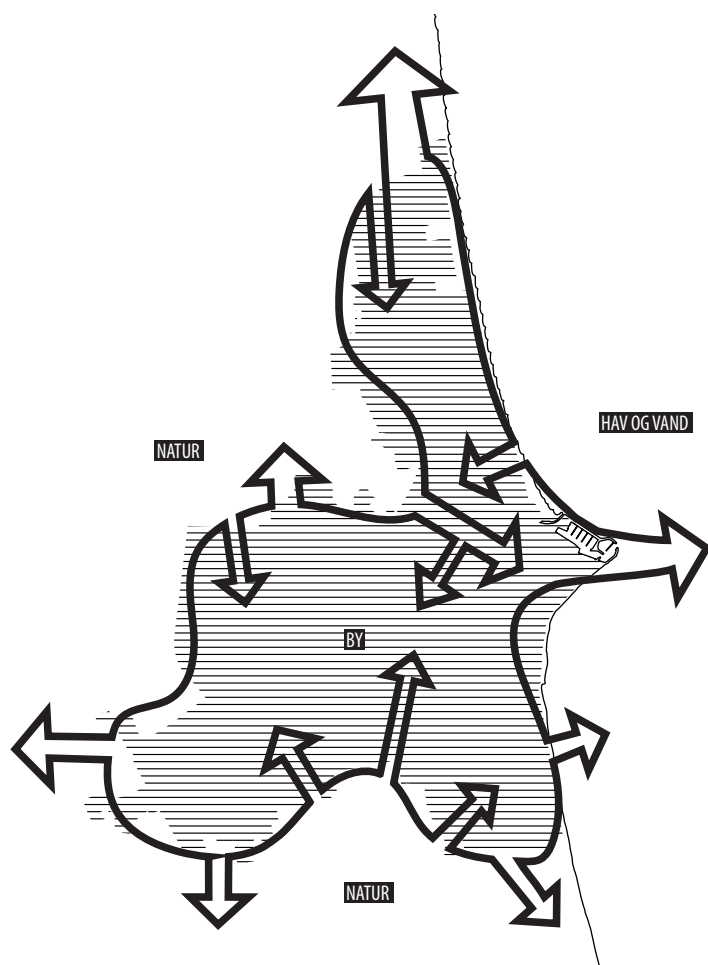
Naturen kan dog opleves som utilgængelig for de fleste, og måden, den kan bruges på, er på mange måde begrænset til gå-, løbe- eller cykelturen. Naturen er på den måde i dag mest til glæde for den ældre del af befolkningen, mens børnefamilier og unge hurtigt kan opleve den som kedelig.

FORENING AF BY OG NATUR I FREMTIDEN

Visionen er, at by og natur i fremtiden smelter sammen – og at naturen gøres tilgængelig til glæde for både borgere og turister. Der skal være flere gode anledninger til leg, bevægelse og unikke oplevelser i Sæbys natur.

I Sæby skal man som borger få unikke muligheder for at bo med naturen, dens kvaliteter og muligheder helt tæt på. Og der skal skabes nye, innovative muligheder som muliggør, at naturen bliver en synlig og markant del af Sæbys bykultur – som både borgere og turister kan nyde godt af. Således skal både strand, å, skov og marker være en meget tydeligere kvalitet i byens rum og på de private matrikler.

ANBEFALINGER TIL INDSATSER

TRÆK DET LANDLIGE OG GRØNNE LANDSKAB IND I BYEN

Træk det omkringliggende og vilde landskab, flora og fauna helt ind i byen – så man fornemmer nærheden til de omkringliggende landområder.

- Nye former for lokalplanlægning med variation i grundstørrelser og –former.
- Styrket stillingtagen til samspillet mellem landskabstræk og bebyggelse i lokalplanlægningen.
- Landskabsformning med levende hegn, lunde og plantager.
- Etabler lokalt drevne plantager på kommunale grønne områder.

GØR BYENS BØRNEINSTITUTIONER TIL SKOV-, STRAND- OG BONDEGÅRDSBØRNEHAVER.

Naturen og kysten bliver en markant del af børnenes hverdag – og en tiltrækningskraft for nye tilflyttere.

GIV RUM FOR SANSELIGE NATUROPLEVELSER VIA SMÅ FYSISKE INDGREB

- Etabler en udsigtsterrasse på stranden eller andre steder med unik udsyn.
- Skab små stisystemer, der gør det nemmere at komme tæt på naturoplevelserne i et netværk af bevægelsesmuligheder.
- Skab et forum, der iscenesætter og formidler mulighederne i naturen, fx en app eller en digital platform.

SKAB NYE MÅDER AT ANVENDE NATUREN PÅ I OG OMKRING BYEN

Etabler nye rum, der kan bruges til leg og bevægelse i naturlige omgivelser, og udvid rammerne for udnyttelse af vandet som aktivitetsrum.

- Etabler en klatrebane i skoven.
- Lav et 'klappebassin' nær havn eller å, hvor børn kan se på fisk og har adgang til fiskestang, net og spand.
- Etabler en havnesauna.
- Lav et havnebad.
- Etabler nye naturlegepladser i naturen nær boligområderne.

SKAB NYE BYNÆRE BOLIGER, HVOR NATUREN TRÆKKES HELT IND

Når byen udvides eller udbygges, skal det gøres, så byen og naturen flettes sammen, og naturen derfor bevares så nærværende som muligt.

- Brug lokalplaner som værktøj til at sikre, at naturens kvaliteter og karakter er synlige i nye boligudstyknings.
- Skab bedre udbud af attraktive boliger, sanering af utidssvarende boliger eller rum for nye ejendomstyper ved en aktiv jordfordeling (så fx eksisterende boliger kan tilkøbe landbrugsjorde, der grænser op til skel, og dermed få mere værdi af beliggenheden tæt på det åbne land).

DE GODE EKSEMPLER ER...

LEJRE ØKOLOGISKE FRUGTLUND

I Lejre har en gruppe lokale initiativtagere fået en idé: De vil etablere en fælles frugtplantage på en af de kommunale grønne arealer, som ellers stod ubrugt hen. Projektet minder på mange måder om Nellemanns have i Sæby. I Lejre har de lokale sammen med kommunen løst de 'juridiske knuder' og fundet en vej for, at foreningen kan dyrke frugtplantagen og stå for driften på den ellers kommunale grund. Det koster 100 kr. om året at være medlem. Alle kan være med og høste frugten af fælleskabet.
(foto: Lejre Frugtlund)

JORDFORDELING I SKIVE

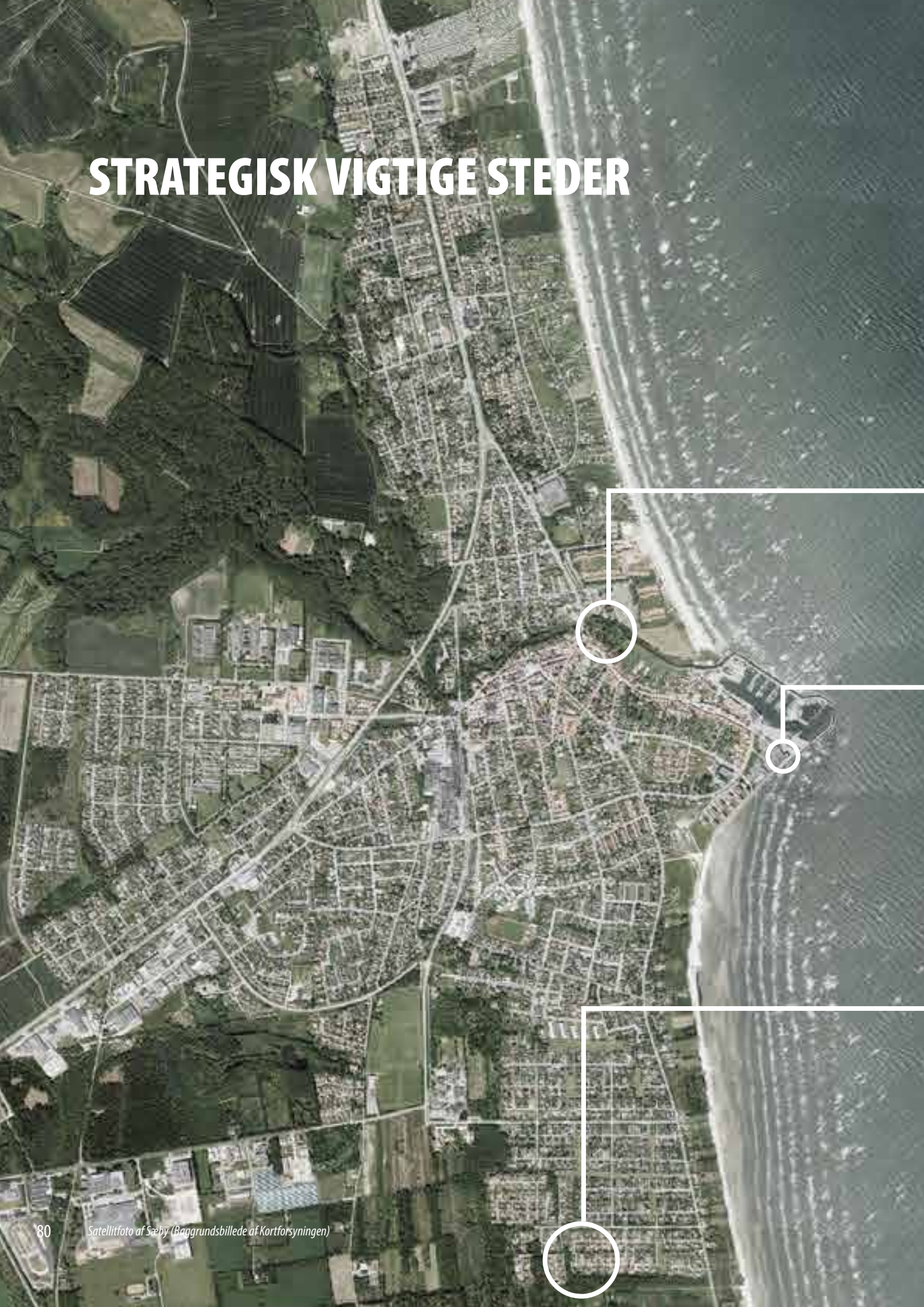
I Skive Kommune arbejder man med en idé om at inddrage jord fra de marker, der grænser op til byens parcelhuse, så husene kan få en større baghave. Større matrikler kan nemlig være et redskab til at tiltrække nye familier, hvorimod landmændene kan få andre, mere attraktive arealer andre steder. Projektet er en del af tre kommunale jordfordelingsprojekter, der undersøger idéen om, at jordfordeling kan være nøglen til en bedre opfyldelse af de mange hensyn og ønsker til indretningen af det åbne land.
(Foto: Skive Kommune)

VESTERVIG

I Vestervig har lokale borgere i samarbejde med kommunen set et potentiale i at rive de tomme, falddefærdige huse ned, og i stedet skabt grønne åndehuller. På den måde kommer landskabet helt ind i byen. (Foto: Thisted Kommune)

STRATEGISK VIGTIGE STEDER

DE GRØNNE KILER

Søby har en særlig nærhed til naturen og landskabet, der går på tværs af byen som en grøn kile langs åen, fra Gedebjerget til vandet. Den løber langs eller i nærheden af en række vigtige samlingspunkter i byen. Der ligger derfor et stort potentiale i at skabe bedre sammenhæng i byen ved netop at udvikle nye forbindelser integreret med den grønne kile, samtidig med at byens 'landskabsprofil' bliver styrket.

DE TOMME BYGNINGER PÅ HAVNEN

Der ligger et enormt potentiale i at omdanne og aktivere de tomme bygninger på havnen, som i dag blot står og fylder. Ved at omdanne disse til nye funktioner, bevaret helt eller delvist, kan der opstå en helt ny, og mere omfattende struktur på havnen, som gør vandet mere tilgængeligt for borgerne. Det er oplagt at tænke midlertidighed og eksperimentering som første skridt, for at få sat gang i aktiviteten.

BYKANTEN

Hvis byen udvider sig, og der skal laves nye udstykninger, er der en oplagt mulighed for at udvikle nogle rammer, der sikrer at ny udvikling forstærker byens 'landskabsprofil'. Der skal tænkes nyt, og der skal skabes nye måder at bo på, hvor naturen kommer tættere på. (Foto: Nybolig Erhverv)

An aerial photograph of a port area in Frederikshavn, Denmark. The image shows a large industrial shipyard with several large vessels under construction or repair. A prominent white and blue ferry is docked at a pier. The port is surrounded by a large body of water, with a wind turbine visible in the distance. In the foreground, there is a residential area with red-roofed houses and a road. The word "FREDERIKSHAVN" is overlaid in large white letters across the center of the image.

FREDERIKSHAVN

4KM

3KM

2KM

1KM

FREDERIKSHAVN UDEFRA

I dette afsnit zoomes der ind på Frederikshavn med blikket udefra, hvor en sammenfatning af trends, analyser og kortlægning af byen præsenteres som grundlag for den efterfølgende prioritering af leveregler og visioner og anbefalinger.

BEHOV FOR FLERE ERHVERVSUDDANNEDE

Cirka en fjerdedel af kommunens unge valgte i 2015 at begynde på en erhvervsuddannelse - langt de fleste i Frederikshavn. Det er højere end landsgennemsnittet, men stadig langt fra nok til at sikre virksomhedernes behov for dygtig faglært arbejdskraft. Frederikshavn Kommune har en målsætning om, at 45 procent af en ungdomsårgang skal tage en erhvervsuddannelse. Derfor er eleverne på erhvervsskolerne en meget vigtig gruppe at arbejde med for at skabe et godt studiemiljø, som giver en god oplevelse af at have været studerende i byen.

Tilmelding til ungdomsuddannelserne fra elever i 9. og 10. klasse 2015 i pct.¹

Område ²	Erhvervsuddannelser		Gymnasiale uddannelser		Særlige ungdomsuddannelser ³		Øvrigt ⁴	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
År								
Frederikshavn	23,1	24,1	67,6	67,8	1,2	1,1	8,1	6,8
Nordjylland	24,8	22,8	68,8	70,6	1,4	1,1	4,9	5,5
Hele landet	19,6	18,5	73,0	73,9	1,3	1,4	6,1	6,3

Note 1: Elever, som vælger tiende klasse, er ikke medregnet.

Note 2: Opdelingen i region er baseret på niende/tiende klasse institutionens beliggenhed.

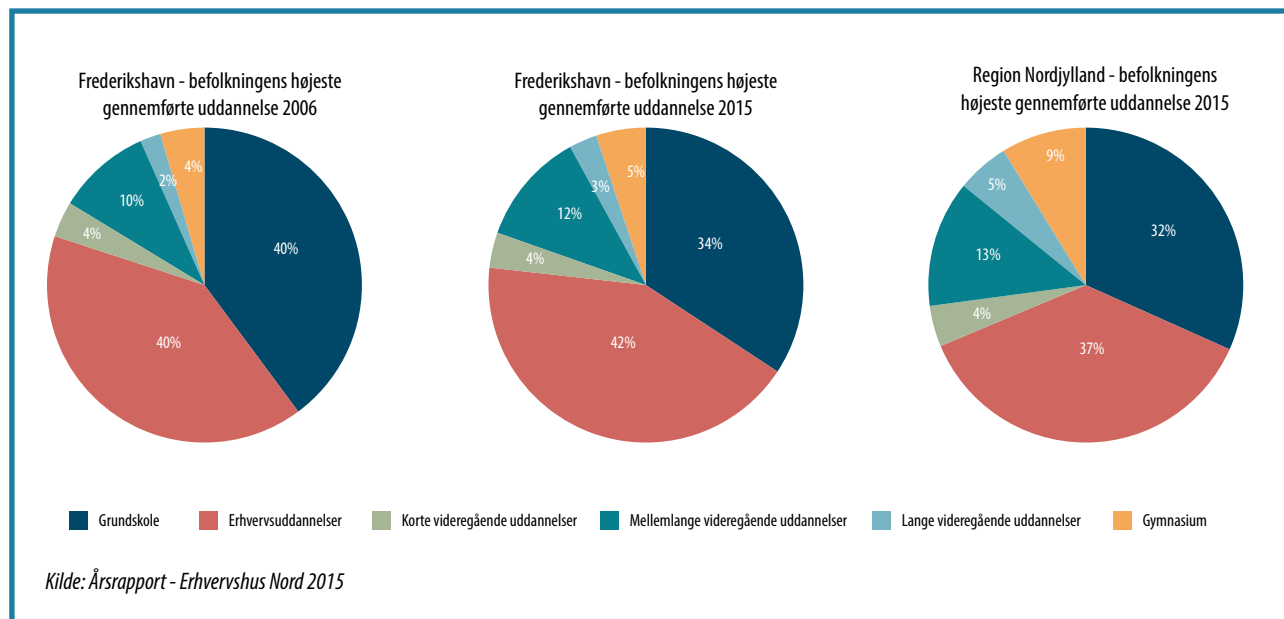
Note 3: Omfatter egu samt ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. I 2015 indgår også kombineret ungdomsuddannelse.

Note 4: Omfatter produktionsskole, ungdomshøjskole, VUC, udlandsophold, arbejde og andet

Kilde: Årsrapport - Erhvervshus Nord 2015

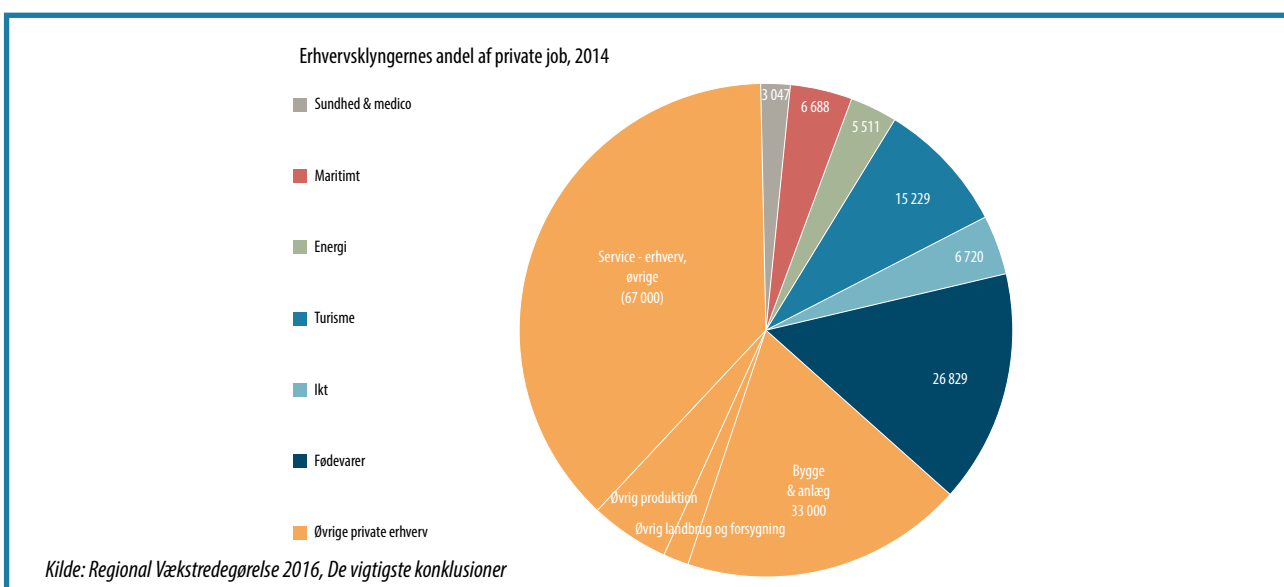
STIGNING I ANTAL AF UNGE MED ERHVERVSUDDANNELSE

Figurene nedenfor viser befolkningens højeste gennemførte uddannelse i henholdsvis 2006 og 2015. Andelen med en erhvervsfaglig uddannelse er steget med to procentpoint siden 2006. Sammenligner man niveauet i Frederikshavn Kommune med hele Region Nordjylland, er andelen af erhvervsuddannede hele fem procentpoint højere i Frederikshavn og med en stigning på to procent point fra 2006 til 2015.

DEN MARITIME KLYNGE I NORDJYLLAND

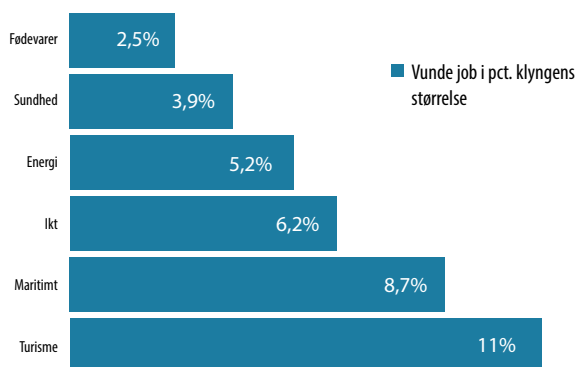
Det maritime er et af seks prioriterede vækst- og styrkeområder i Region Nordjylland. Tilsammen udgør de seks områder 35 pct. af den nordjyske beskæftigelse i private erhverv.

STØRSTE JOBVÆKST ER INDENFOR TURISME OG I DEN MARITIME SEKTOR

Fra 2010 til 2014 er der sket en væsentlig vækst i antal af maritime og turismerelaterede job i hele Region Nordjylland. Generelt har erhvervsklyngerne en højere produktivitet end de samlede private erhverv. På det maritime område er det mest produktive udstyrsproduktion og –service.

Hvor meget fylder fremgangen i antal job fra 2010 til 2014 i hele erhvervsklyngen

Kilde: Regional Vækstregørelse 2016, De vigtigste konklusioner

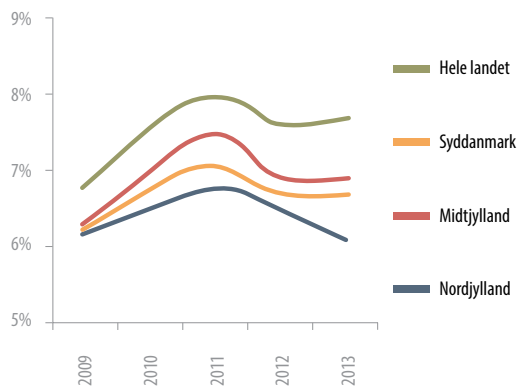
MULIGHED FOR AT FÅ FLERE TIL AT STARTE SELV

Historisk er der færre i Nordjylland, sammenlignet med andre steder, der starter egen virksomhed. På landsplan kan man se, at Nordjylland er det sted, hvor færrest starter selv. Der er således et stort potentiale i at arbejde fokuseret med iværksætterkultur og –miljøer, især indenfor turisme og de maritime erhverv, som er i vækst i regionen.

Relativ få starter ny virksomhed i Nordjylland

Der er relativt set lidt færre der etablerer egen virksomhed i Nordjylland i forhold til andre regioner. Både når der sammenlignes med de øvrige vstdanske regioner og landsgennemsnittet, er der en historisk gennemgående tendens til at relativt færre starter op i Nordjylland. I 2013 var det således kun 6,1% af alle nordjyske virksomheder som var etableret samme år, mens det samme år galt 7,7% af virksomhederne på landsplan. Dette skyldes sandsynligvis delvist en mindre udbredt iværksætterkultur i regionen. Nyere foreløbige data indikerer dog, at Nordjylland de seneste par år, 2014 og 2015, har fået gang i iværksætteriet.

Andel iværksættere i procent af alle virksomheder

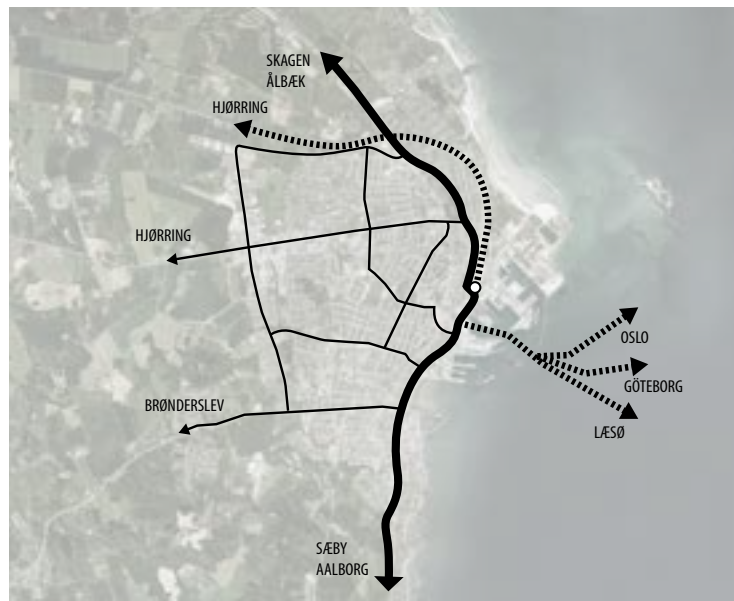

Kilde: Regional Vækstregørelse 2016, De vigtigste konklusioner

KORTLÆGNING

INFRASTRUKTUR

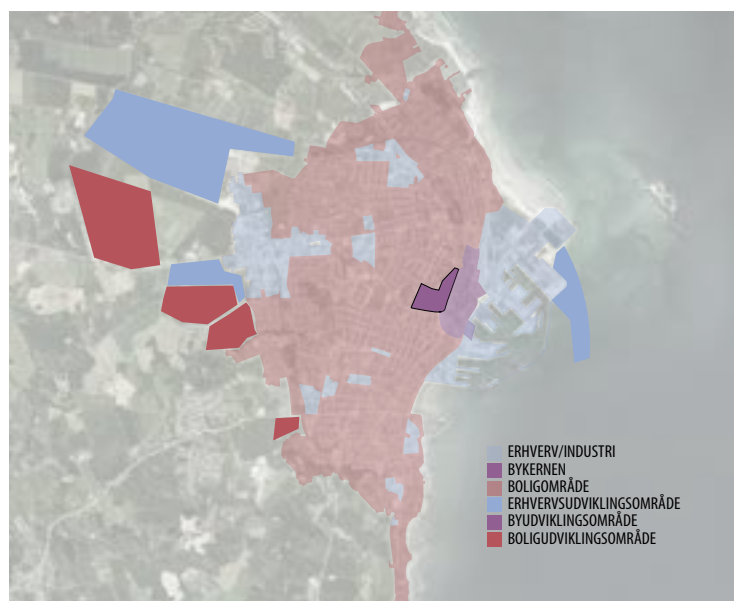
Frederikshavn strækker sig ca. 7-8 km fra nord til syd. E45 slutter lige syd for byen, og bliver til en gennemgående hovedvej, der følger den østlige del af byen og løber forbi henholdsvis havnen på den østlige side og centrum på den vestlige side. Vejen fortsætter nord på til Skagen, og har derfor en del gennemkørsel. Derudover er byen godt forbundet fra/mod vest til henholdsvis Hjørring og Brønderslev. Desuden er der rig mulighed for offentlig transport i form af enten tog- eller busforbindelser.

OMRÅDER

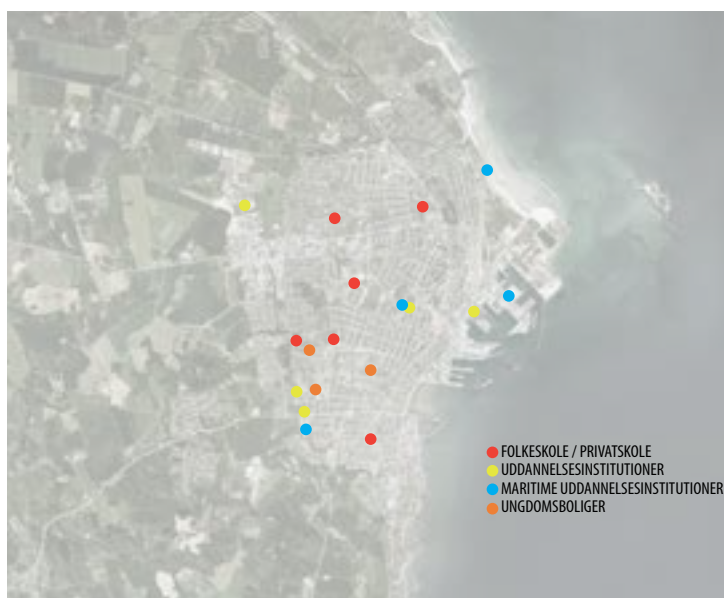
Hvis man kortlægger de industrielle og erhvervsområder i Frederikshavn (inklusive uddannelser), vil man se at de består af to hovedområder, henholdsvis i havneområdet mod øst og i området mod vest. Derudover er der en række mindre områder spredt ud over det hele. I midten, tættest på havnen, ligger bykernen.

En række områder udenfor bygrænsen er vedtaget som potentielle nye erhvervs- og boligområder. Desuden er der planer om at udvikle området ved siden af den eksisterende bykerne, bestående af bl.a. Ørnevejen skole og Værkergrunden.

UNGE OG UDDANNELSE

Frederikshavn har en række uddannelses tilbud primært målrettet unge spredt rundt i byen, herunder EUC, Martec, 10. klassecenteret, gymnasiet og handelsskolen. Derudover er der fire folkeskoler og to privatskoler. Unge, der bor alene, har mulighed for at leje en ungdomsbolig i relativ nærhed til henholdsvis Martec, 10. klassecenteret og den ene EUC afdeling i den sydvestlige del af byen.

LOKALE ATTRAKTIONER

Størstedelen af byens landemærker ligger inden for en radius af 1km, såsom gågaden, Krudttårnet, Rådhuset, Det Musiske Hus osv. Der ligger dog også en del seværdigheder uden for byen, såsom Palmestranden, Bangsbo Fort Bunkermuseum og Cloostårnet. Variationen i de forskellige attraktioner tydeliggør, at Frederikshavn er hovedbyen i kommunen.

FREDERIKSHAVN INDEFRA

I dette afsnit præsenteres Frederikshavn med blikket indefra, som borgere, foreninger og unge ser det. De, der bor, arbejder og lever i byen, præsenterer måden, de bruger byen og deres blik på byens muligheder og udfordringer og deres ønsker for fremtiden.

BØRNEFAMILIER

Frederikshavn er den af kommunens byer, hvor der bor flest børnefamilier: Det er i Frederikshavn og Sæby, at de fleste børn i kommunen bliver født. Børnefamilierne er glade for byen, og de sætter pris på den nærhed, der er til skole og fritidsliv. Den er en tryk by, som primært rummer det pæne og almindelige familieliv centreret omkring traditionelle sports- og fritidsaktiviteter. Nogle fremhæver, at mere rum for de skæve miljøer kunne inspirere og udfordre. Steder, som både er sjove for både børn og voksne, men der skal være trygt og med 'plads til barnevognen'.

Børnefamilierne bruger fortrinsvis bilen til at komme rundt. Det betegnes som nemt at tage bilen, men der gives samtidig udtryk for, at bilerne fylder meget og kan være generende for et trygt byliv for børn. Aktive byrum med byliv, torvedage, store events eller blot små steder, hvor man kan 'blande sig' og gøre ting, er højdepunkter, som børnefamilierne værdsætter. Der måtte gerne være flere attraktive legepladser og udemiljøer, der ikke alene er relateret til shopping. Mangfoldige mødesteder, hvor man mødes på tværs af kulturer, aktiviteter og alder. Havnen, kranerne og skibene giver en særlig stemning og identitet for byen. Dog er det ikke et sted børnefamilierne opholder sig, selvom der er mange spændende ting at se på.

DE UNGE

Frederikshavn by er hjemsted for den største andel af kommunens unge. Udover dem, som bor i byen, pendler en stor gruppe af unge hver dag ind til byens forskellige uddannelsessteder. De kommer i egen bil, eller med bus og tog – men de kender ofte ikke til byen i bredere forstand og bruger den måske sjældent. Uddannelsesklyngerne ligger langt fra byen, og afstanden fra EUC Nord og kollegieboligerne er stor. Der er for de unge ikke en stor tilknytning til bymidten. Byen og bylivet omkring gågaden bruges, når de unge mødes på en bar med vennerne eller går i butikker. Havneområdets autentiske og rå miljø er en attraktion for nogle unge: Drømmen om fremtidens arbejdsplads. Den tiltrækker, men er ikke let at komme til hverken fysisk eller erhvervsmæssigt, for det kan være svært at få en praktikplads. For andre anses havnen ikke som et vigtigt sted - de unge opholder sig ikke her og ser hverken havnen som en del af byens identitet eller som en del af deres egen fremtid.

Der er mange etablerede kultursteder i byen, men blandt byens unge eksisterer der ikke en fælles forståelse af et tydeligt ungemiljø i Frederikshavn eller et udpræget studiemiljø på uddannelsesinstitutionerne i byens udkant. De unge ser Frederikshavn som en dejlig by, men bl.a. dårlige kollegieboliger betyder, at nogle flytter til Aalborg og pendler tilbage til Frederikshavn. Samtidig er mange villige til at flytte efter endt uddannelse, hvis jobmulighederne viser sig andetsteds.

"Der er mange biler i vores by, jeg synes der er meget trafik. Der er mange skæringer i gågaden – det er utrygt for børn"

"Palmestranden er god for børn. Der er også Rønnehavnens loppemarked om sommeren. Og der er en legeplads"

"Venligboernes flygtninge-arrangement i Maskinhallen samlede byen på en helt ny måde. Det var fedt. Ligesom premiereeventen for 'Nordkraft' på Paradiskaj. Det kunne være fedt med mere af den slags i Frederikshavn"

"Grundskolebygningen har stor social kapacitet pga. historien. Den lille bygning oser af atmosfære. Den skal summe af liv. Fællesskab"

"Vi elsker sport. Vi bruger skoven og arenaen rigtig meget"

"Det er ikke så mange steder, der inviterer til ophold. Hvis ikke det har noget med shopping at gøre, så er der ikke noget at lave"

"Det er jo sjovt at se havnen og dens stemning. Havnemiljøet er fascinerende, men man kunne gøre det meget mere indbydende"

"Jeg er aldrig på havnen, den er ikke et sted for mig. Der er ikke noget at lave og der er kedeligt"

"Der mangler noget, som vi kan bruge. Et community. Noget at være fælles om"

"Der er mega klamt på kollegierne. Der har man ikke lyst til at bo"

"Der er ingen steder at mødes i Frederikshavn"

"Der er lidt Sunny Beach over Palmestranden: Det er fedt, at der er i gang i det. Der er volley, borde og bænke. Det er godt, at man gør noget her"

FORENINGS- OG ERHVERVSLIVET

Erhvervslivet i Frederikshavn by har en lang tradition for samarbejde. Mange ønsker udvikling af byen, men ønsker også at 'byens kræfter' prioriteres, så der ikke udvikles og opfindes en masse nyt, men at man i stedet arbejder med at udvikle det eksisterende. Som erhvervsdrivende kan det være svært at komme ude fra og starte noget op i byen. Det er en udfordring at tiltrække og fastholde kvalificeret arbejdskraft. Det er både en udfordring i forhold til at lære personale op, som kommer udefra, som stopper når der kommer et nyt jobtilbud tættere på. Der er et behov for at synliggøre de muligheder, der er for at få arbejde i Frederikshavn – særligt på havnen, men også dem som ligger udenfor det maritime samt i detailhandel. Brandet 'Den lille storby' er et fedt brand. Byen er en handelsby med et godt udvalg af butikker, både kæder og lokale specialbutikker.

Byen er også en turisme-by med bl.a. gæster der kommer med færger til byen. Her er der en forskellig opfattelse af, hvad dette har af betydning for byen. Der er et stort ønske om at kommunikationen og synliggørelsen af de ting, der sker i byen, styrkes. Havnen er et sted som flere turister efterspørger adgang til – de vil gerne opleve den, men det er i dag svært at komme derned. Det alternative miljø i Frederikshavn findes også. Der er generelt flere gode kræfter, som eksisterer, men som oplever ikke at have en platform.

"Vores turister efterspørger en turisthavn – altså mulighed for at gå ud i den og bruge den. De efterspørger miljøer i havnen, som er tilgængelige."

"Der er en mental barriere fra nye udefrakommende arbejdstagere om, at Frederikshavn er langt væk."

"Det er vigtigt at formidle maritime uddannelser til kvinder også"

"Det kan være svært at komme til, som ny erhvervsdrivende. Jeg mangler at der er en forståelse for, at det er vigtigt at der kommer nye ind og til."

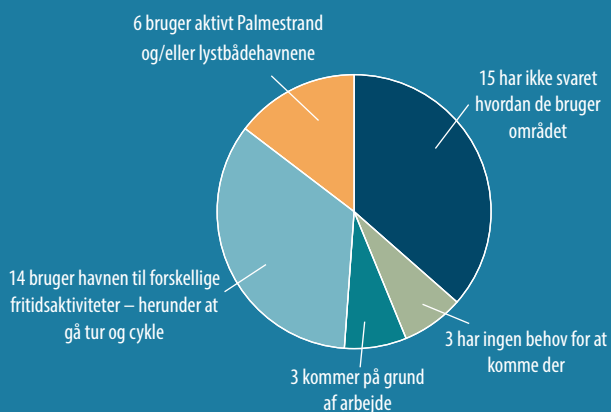
ÅBEN WORKSHOP I FREDERIKSHAVN

Som del af Open Night Frederikshavn i juni 2016 blev alle interesserede Frederikshavnere involveret i udviklingen af Potentialeplanen. Børn og voksne lavede collager med deres drømme for fremtidens Frederikshavn og en del svarede også på en række spørgsmål om byen.

Data fra 41 respondenter er blevet behandlet, hvorfor det ikke er fuldstændigt billede, som nendenstående lille survey viser, men den kan stadig give et fingerpeg om, hvordan fx havnen bliver brugt i dag, og hvilke ønsker der er blandt Frederikshavnerne til den fremtidige brug af havnen.

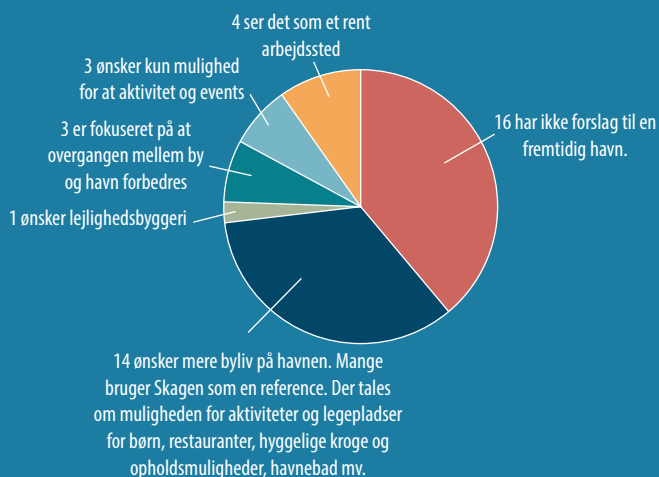
BRUGEN AF HAVNEN I DAG

Når der spørges ind til hvordan respondenterne bruger havnen i dag, fordeler svarene sig således:

FREMTIDIG BRUG AF HAVNEN

Når man spørger ind til; "Hvad kunne du godt tænke dig der skulle ske, hvis dele af havnen skulle åbnes mere op for almindelig hverdagsliv?" fordeler svarene sig således:

INTERESSENTMØDE I FREDERIKSHAVN

I forbindelse med udarbejdelsen af de tre levereabler for Frederikshavn var byens nøgleinteressenter inviteret med til interessentmøde, hvor de var med til at kvalificere og udvikle levereabler og de tilknyttede anbefalinger til indsatser. Det var således ledere fra både kommunale uddannelsesinstitutioner, kulturinstitutioner mv. samt ledere fra det private erhvervsliv – særligt med tilknytning til det maritime område – samt turisme og detailhandel, der deltog i kvalificering af baggrundsanalysen og de valgte tematikker.

KVALIFICERING AF BAGGRUNDSANALYSEN

Generelt var der opbakning og en grundlæggende genkendelse af de præsenterede tematikker og analyser, som også er præsenteret i denne plan. Deltagerne på interessentmødet har nikket ja til de tre levereabler. Derudover var de med til justeringer og forfinelse af temaerne. Fx var der enighed om, at fokus skal ligge på den mentale og visuelle forbindelse, når man sætter fokus på sammenhængen mellem havn og by. Desuden blev det understreget, at der særligt skal være fokus på at arbejde med byens ugemiljø, herunder vigtigheden af, at der bliver etableret uafhængige platforme for de unge i byen.

UDVIKLING AF NYE INITIATIVER OG INDSATSER

Der var virkelig mange gode ideer og initiativer i spil, som deltagerne på interessentmødet har forpligtet sig på at være med til at søsætte og udvikle. Generelt er der en forståelse af, at impact er noget, der opstår over tid og som et enkelt initiativ ikke kan gøre i sig selv, men at det skal være en kæde af flere initiativer, der sætter en udvikling i gang. Og så var der også en klar opfattelse af, at man allerede er godt i gang i byen, og at de muligheder, der allerede findes, skal forstørres og arbejdes videre på.

KONKRETE BUD PÅ ENGAGEMENT FRA INTERESSEENTERNE:

"Som erhvervsliv på havnen bidrager jeg med uddannelsesmuligheder, jobs, kommunikation af mulige karriereveje, rammer, globalt fokus og et internationalt vidensmiljø"

"Som uddannelsesinstitution bidrager jeg med at samle uddannelsesinstitutionerne i byen og skabe levedygtige og stabile muligheder for unge med flere aktiviteter end i dag"

"Som embedsmand bidrager jeg med at skabe fysiske rammer i byen, at binde aktørerne sammen og at forpligte den kommunale uddannelsessektor til at spille med"

"Som kulturproducent bidrager jeg med genfortælling og nyfortælling af Frederikshavns kulturarvs historie som maritimt sted i Skandinavien med havn, flåde mv. – inklusiv involvering af Göteborgs rolle i denne fortælling"

"Som turisterhverv bidrager vi med at udvikle færgeturismen, tiltrække turister til området og destinationsudvikling"

UDFORDRINGER OG MULIGHEDER I FREDERIKSHAVN BY

På baggrund af desk-research, interviews, byvandring, interessentmøder og kortlægning er der udarbejdet en SWOT-analyse af Frederikshavn by. Formålet med analysen er at pege på, hvilke udfordringer og muligheder byen står overfor.

STYRKER

- / VÆKST I ERHVERV OG ARBEJDSPLADSER INDEN FOR DE MARITIME ERHVERV
- / RÅT OG AUTENTISK HAVNEMILJØ
- / LOKAL TRADITION FOR GLOBALT UDSYN & ERHVERV
- / GODE EKSISTERENDE SAMARBEJDER PÅ TVÆRS AF AKTØRER PÅ HAVN OG I BY (FX ENERGIBYEN, HÅNDBOLD VM MV.)
- / STORT UDBUD AF ETABLEREDE KULTURINSTITUTIONER
- / STÆRK SPORTSBY INDEN FOR ISÆR ISHOCKEY
- / STYRKEPOSITION INDEN FOR DE MARITIME UDDANNELSER
- / BELIGGENHED VED HAVET
- / FREDERIKSHAVN ER PRIMÆR HANDELSBY I KOMMUNEN
- / UNIKT KYST- OG NATURLANDSKAB TÆT PÅ BYEN

MULIGHEDER

- / SKABE SYNLIGT OG ATTRAKTIVT STUDIEMILJØ I SAMARBEJDE MED ERHVERVSLIVET
- / UDNYTTE HAVNEUDVIDELSE TIL AT SKABE FLERE ARBEJDSPLADSER I KOMBINATION MED PUBLIKUMS-ORIENTERED E FUNKTIONER PÅ HAVNEN
- / BYNÆRE UDVIKLINGSOMRÅDER SOM ER KOMMUNALT EJEDE
- / MANGE STUDERENDE PÅ BYENS UDDANNELSESINSTITUTIONER UDGØR POTENTIALE FOR FREMTIDIG BOSÆTNING
- / MERE UDVIKLING Gennem SAMARBEJDE. DER ALLEREDE GOD TRADITION FOR AT REALISERE PROJEKTER PÅ TVÆRS

SVAGHEDER

- / MANGLENDE ELLER KUN FÅ MØDESTEDER OG MILJØ FOR BYENS UNGE SAMT BØRNEFAMILIER
- / UTILGÆNGELIGT HAVNEMILJØ – SVAG KOBLING MELLE M HAVN OG BY
- / UDFLYDENDE HANDELSSTRØG, SOM FREMSTÅR LIDT SLIDT OG KEDELIGT
- / FÅ BYRUM, SOM INVITERER TIL OPHOLD OG AKTIVITET FOR BØRN OG UNGE
- / UKLAR BYROLLE – FREDERIKSHAVN HAR HVERKEN UNIK STYRKEPOSITION SOM LILLE BY MED STÆRKT LOKALSAMFUND ELLER STORBY MED ATTRAKTIVT BYLIV
- / KULTUR- OG FRITIDSLIV SAMT BYMILJØER RETTER SIG PRIMÆRT TIL DET ETABLEREDE OG MAINSTREAM FAMILIELIV.
- / LAV FREKVEN S PÅ TILBAGEVENDENDE FOLKELIGE KULTURAKTIVITETER (TORVEDAGE MV.)

UDFORDRINGER

- / DET URBANE ER ATTRAKTIVT. UNGE OG BØRNEFAMILIER BOSÆTTER SIG I STIGENDE GRAD I DE STØRRE BYER MED STORT UDBUD AF KULTUR, MAD OG OPLEVELSER
- / LANG AFSTAND FOR PENDLERE OG ARBEJDSKRAFT
- / LILLE ØKONOMISK RÅDERUM FOR FREMTIDIGE UDVIKLINGSPROJEKTER
- / VIRKSOMHEDERNE HAR SVÆRT VED AT TILTRÆKKE KVALIFICERET ARBEJDSKRAFT
- / DEN GENERELLE UDVIKLING MOD TRÆNGTE BYMIDTER PGA. INTERNETHANDEL OG BUTIKSCENTRE SES OGSÅ I FREDERIKSHAVN
- / DOBBELTUBANISERING (DE ÆLDRE FLYTTER FRA OPLANDET MOD FREDERIKSHAVN, DE UNGE FLYTTER MOD STØRRE BYER UDEN FOR KOMMUNEN)

STEDSBUNDNE POTENTIALER

Nedenfor præsenteres de fysiske, sociale og mentale kvaliteter, der er særlige for Frederikshavn og som er en sammenfatning af blikket ude fra på byens muligheder.

BYNÆRE STRANDOMRÅDER

UNIKKE, TOMME BYGNINGER I MIDTBYEN MED POTENTIALE FOR OMDANNELSE.

GODE AREALER PÅ HAVNEN EGNET TIL ANDRE FUNKTIONER OG EVENTS

NATUREN OMKRING FREDERIKSHAVN.

HAVNENS UNIKKE UDTRYK.

BANGSBO-OMRÅDET.

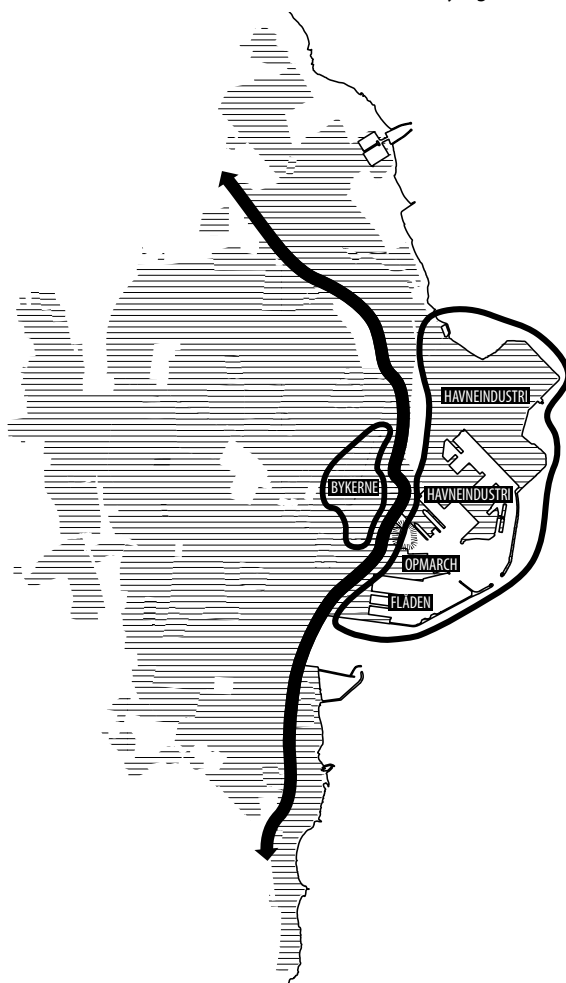
VISION, LEVEREGLER OG ANBEFALINGER FOR FREDERIKSHAVN

LEVEREGEL 5: VI HAR SAT OS FOR, AT BY OG HAVN FORENES MENTALT I FREDERIKSHAVN

FORENING AF BY OG HAVN I DAG

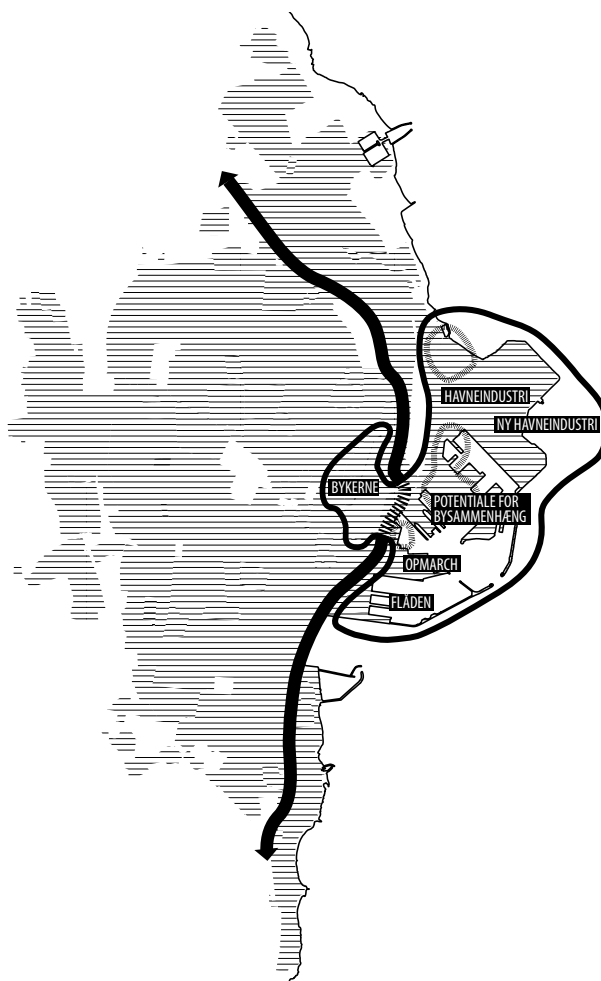
I dag eksisterer der en både fysisk og mental barriere mellem byen og havnen. Den tunge infrastruktur opdeler fysisk de to områder, og der er næsten udelukkende erhvervs- og industrirelaterede områder og bygninger på havnen, i hvert fald mentalt. I dag er havnen centrum for byens primære erhvervsaktivitet. I dag er der desuden mange, som hverken kommer på havnen, eller som tænker på havnen, som et sted i byen.

Hvis byen skal have mere gavn af havnen og omvendt, er der behov for at nedbryde barrieren. Der er et stort potentiale for at opnå en 'havnefront 2.0', hvor by og havn eksisterer sammen og hvor havnen også er mere synlig i byen. Inden for denne plans rækkevidde er det derfor oplagt at tænke mere i den mentale forbindelse mellem by og havn.

FORENING AF BY OG HAVN I FREMTIDEN

Visionen er, at byen får kontakt til havn og vand, både fysisk, visuelt og mentalt, og by og havn på den måde forenes med hinanden. Havnen er byens hjerte, og den skal være meget mere tilstede i frederikshavnernes bevidsthed. Ved at skabe et miljø, der er i tråd med havnens ånd, skaber man et helt unikt og særligt sted, der kan tiltrække borgere, som ellers ikke er bevidste om det erhverv og de muligheder, der er på havnen. Havnens aktiviteter skal være mere synlige for den almindelige frederikshavner og det skal være muligt at opsøge havnens muligheder som gæst og indbygger i byen. Det vil skabe en mere sammenhængende by, hvor havnen både er tilstede i byen, og hvor byen fornemmes på havnen.

ANBEFALINGER TIL INDSATSER

GØR HAVNEN TIL ET STED I BORGERNES BEVIDSTHED

Til trods for at havnen faktisk er åben og tilgængelig for alle, skal nye aktive tiltag ændre det mentale billede af havnen fra lukket ukendt land til åbent oplevelsesrigt erhvervslandskab.

- Skab et udsigtspunkt med infotavler på toppen af siloen, som er obligatorisk for folkeskoler at besøge.
- Opret et showroom a la RDM, Rotterdam havn, hvor havneerhverv/uddannelser/institutioner kan udstille, som en showcase på al den værdi, der skabes på havnen. Kan både placeres på havnen og oppe i byen eller på grænsen imellem de to.
- Vend vrangen endnu mere ud i forhold til at synliggøre og oplyse om muligheder på havnen (erhverv) – fx gennem åbne arrangementer og mere underholdende, brede events for udefrakommende.
- Lav skiltning og skab synlighed i byen omkring adgangen til havnen.

GØR ADGANGEN TIL HAVNEN NEMMERE

De fysiske forhold, der i dag adskiller havn fra by, kan forbedres både ved mindre tiltag og naturligvis på sigt igennem store infrastrukturelle projekter.

- Skab et bredere fodgængerfelt over E4, som et 'shared space' felt med lysregulering.
- Gør havnen attraktiv for turister – fx ved at etablere havnerundfart, særlige ruter på havnen for turister, udstilling af industrielle havneobjekter og særlige udsigtsposter.
- Skabe en bedre ankomst for færgeturisterne på Paradiskaj, så de guides bedre imellem havn, by og strand.
- Arbejd på sigt med at undersøge mulighederne for at omlægge og omdanne infrastrukturen ved vej i tunnel, fodgængertunnel imellem by og havn, ny broforbindelse eller lignende.

IMØDEGÅ FREMTIDENS MILJØKRAV FOR HAVNEERHVERVET

Ved at fortsætte det eksisterende arbejde med en Energibyen samt det allerede igangsatte arbejde blandt havneaktører på havnen kan Frederikshavn være en forgangshavn internationalt i forhold til genanvendelse, energioptimering og –fordeling samt miljøbelastning. Frederikshavn Havn kan derigennem opnå en international konkurrencefordel, der både kan spare ressourcer og på sigt blive en potentiel eksportvare

- Igangsæt samarbejde om at etablere et fælles industri-økosystem.
- Arbejd strategisk med at iscenesætte og markedsføre grønne erhverv.
- Omstrukturer havnen, så den i zoner bliver mindre

miljøbelastende.

- Skab ejerskab til den grønne havn hos alle Frederikshavns beboere, så der skabes stolthed omkring havnen, ligesom erhvervslivet og den ældre del af befolkningen allerede oplever det i dag.

STYRK INDSATSEN PÅ MARITIME ERHVERV SOM BYENS FREMTID

Frederikshavn er kendt for det maritime, men denne position kan sagtens styrkes meget mere med en endnu mere fokuseret indsats.

- Arbejd på at skabe et maritimt iværksætter-miljø på havnen, hvor uddannelser og maritime virksomheder kobles sammen, og hvor der bliver skabt et miljø af og for virkelystne mennesker.
- Skab muligheder for at unge kan eksperimentere med iværksætteri og innovation inden for styrkepositionerne i erhvervslivet – allerede fra folkeskolen.
- Udnyt det mentale globale udsyn på havnen og få skabt et innovationspotentiale-rum på havnen, som kan være med til fortsat at styrke byen.
- Styrk forbindelsen mellem uddannelserne og deres fysiske tilstedeværelse på havnen.
- Opret et innovationsråd med nøgleinteressenter fra byen, som kan være med til at sætte nye projekter og initiativer i gang og hjælpe andre på vej.
- Fokuser på turist-havne erhverv, som endnu gren af det maritime.

AFPRØV MULIGHEDERNE FOR AT BLANDE ERHVERV OG BY PÅ HAVNEN

Selvom det tager tid at skabe grobund for en forståelse af, at der også kan være by-funktioner på en erhvervshavn, kan man sagtens afprøve, hvad der kan fungere i en særlig frederikshavner-model. Og udviklingen er allerede i gang igennem nye, mindre virksomheder, arbejdspladser og conferencefaciliteter, der naturligt bringer beboere og besøgende ned på havnen.

- Skab fysiske områder for midlertidige aktiviteter: Fx på Nordre Skansen, Fiskerihavnen eller lignende, hvor der kan skabes et inspirerende miljø, som er helt unikt og særligt.
- Fortsæt med store arrangementer på Paradiskajen, fx "Springsteen på Paradiskajen".
- Lav ruter for løb, cykling og gåture med særlige markeringer, hvor det er muligt, så man som besøgende føler sig velkommen.
- Åben en rute til havnerundfart, der synliggør den rå erhvervs karakter og skalaforskellene fra tung industri og vindmøller til bådhus og joller fra vandet.
- Placer på sigt mulige bymæssige funktioner på havnen.

DE GODE EKSEMPLER ER...

GULDMINEN, KØBENHAVNS SYDHAVN

Guldminen er et laboratorium for udvikling af nye måder at genbruge, upcycle, reparere, redesigne og distribuere udvalgte genbrugsmaterialer. 12 'Guldgraverinitiativer' inspirerer og nytænker vores måder at genbruge ressourcer og affald på. Guldgraverne skaber – udover konkrete produkter – et hav af aktiviteter i form af workshops, værksteder og undervisning.

RDM ROTTERDAM

Hvordan kan man kombinere en aktiv erhvervshavn med uddannelse, innovation og kulturliv – og samtidig skabe en innovationsmaskine for både by og havn? Det tidligere RDM skibsværft i Rotterdam er omdannet til et campus for uddannelsesinstitutioner, innovative virksomheder, forskningsinstitutioner og deres partnere fra erhvervslivet og regeringen. Udover at skabe et attraktivt miljø for studerende og virksomheder i et funktionstømt værft er formålet, at RDM Rotterdam skal bidrage til visionen om, at Rotterdam havn bliver verdens mest innovative og bæredygtige havn. (Foto: ISOCARP 2015)

INDUSTRIØKOSYSTEMER

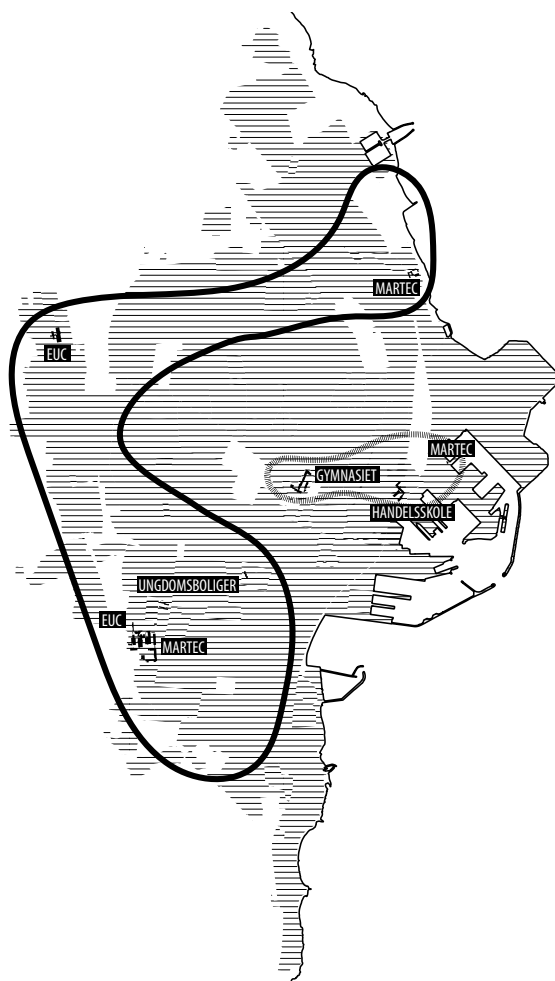
Hvordan kan havnebyer være med til at styrke mulighederne for innovation, nye færdigheder og øge synligheden og image af havnen? Og hvordan kan man komme nye miljøkrav i forkøbet? Det er et stigende behov, at havne skal operere på mere miljørigtige måder. Øgede statslige og internationale reguleringer sætter øgede krav om at reducere CO₂-emission, genbruge affald så effektivt som muligt mv. Ved at samarbejde på tværs af virksomheder, interessenter og myndigheder er der mulighed for at skabe industrielle økosystemer, hvor der kan profiteres på miljøvenlige forretningsmuligheder, men også på de øvrige muligheder, der ligger i at samarbejde om en forbedret energi- og ressourceeffektivitet – ligesom nye måder at have produktionsgange på kan skabe meget mere CO₂-venlige havnemiljøer – til gavn også for de bymæssige kvaliteter.

VISION, LEVEREGLER OG ANBEFALINGER FOR FREDERIKSHAVN

LEVEREGEL 6: VI HAR SAT OS FOR, AT STYRKE OG SAMLE UNGEMILJØET CENTRALT I FREDERIKSHAVN

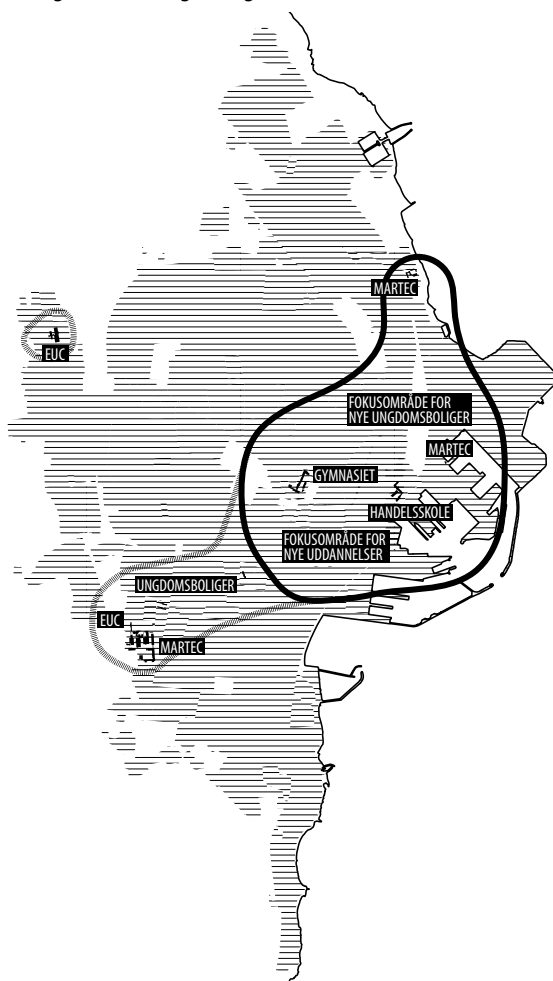
UNGEMILJØ I DAG

De unges aktiviteter er spredt ud over byen, og der eksisterer ikke noget naturligt centrum for deres aktiviteter. De unge har ikke mange steder at være, og savner aktivitet og mødesteder på tværs. Der er ingen sammenhæng mellem placering af uddannelse og det erhverv, der potentielt skal aftage eleverne. I dag er havnen et stort aktiv for byen, ligesom de maritime uddannelser er. Det er aktiver, der rummer et stort potentiale for at løfte byen og dens identitet. Derudover er der mulighed for at skabe mere sammenhæng mellem og nærhed til de steder, de unge opholder sig, hvorfor oplevelsen af aktivitet helt automatisk vil øges. Potentielt vil en større sammenhæng forstærke de unges aktivitet, deres synlighed og deres muligheder for ophold.

VISIONEN FOR UNGEMILJØ I FREMTIDEN

Visionen er, at skabe et helt særligt ungemiljø med fokus på de centrale dele af Frederikshavn. Visionen er, at det særligt er det erhvervsfaglige og maritime, der skal i fokus, men på en opdateret, ny og interessant måde, der kan skabe et egentlig miljø, som unge også kommer til byen for. Visionen er at højne den maritime uddannelsesklynge i Frederikshavn, der både bygger på et højt kvalificeret uddannelsesniveau i samarbejde med lokale virksomheder og på et bredt samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne, hvor der er et inspirerende og særligt miljø for de unge. Byen har en lang række særlige forhold - bl.a. uddannelse, der gør det muligt, at tiltrække flere unge, men det kræver en fokuseret indsats for at styrke byens miljø og dens faciliteter for unge. Det handler om at synliggøre de unge i bybilledet og dermed skabe en mere mangfoldig og interessant by – ikke bare for de unge, men også for de øvrige beboere og besøgende i Frederikshavn.

ANBEFALINGER TIL INDSATSER

ØG UDBUD, KVALITET OG MULIGHED FOR MARITIME UDDANNELSER I FREDERIKSHAVN

Udvikl måden at tænke og sammensætte indhold til unge på, der skaber nye fremadskuende tilbud og attraktive miljøer og Frederikshavn, der tiltrækker unge af begge køn.

- Etabler flere uddannelser herunder også 'feminine' uddannelser, fx Laborantskolen, men synliggør også det feminine i det maritime.
- Etabler Maritim Handelsskole som Danmarks eneste af slagsen, fx i kombination med allerede eksisterende MAN Diesel Akademi. De maritime jobs er ikke kun "maritim-maritim", men kan også være inden for andre fagområder.
- Skab et maritimt forskningsmiljø – samarbejdet med Aalborg Universitet er i gang, men kan systematiseres og gøres endnu bedre – fokus på små og mellemstore virksomheders muligheder.
- Afprøv mulighederne for at etablere et satellit-universitetsmiljø i byen. Flyt fx enkelte studie- og undervisningsaktiviteter ned i byen eller på havnen, og afprøv mulighederne for, hvordan det vil fungere.

GIV NY VÆRDI OG STOLTHED TIL ERHVERVSUDDANNELSERNE

Synliggør det attraktive i de tilbud, der findes, så der skabes ejerskab blandt beboere ved uddannelserne og i erhvervslivet.

- Få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse. Den opmærksomhed er super vigtig og tager lang tid, men er det vigtigste, der kan ske for byen.
- Gå med mange små skridt! At åbne havn op for midlertidige aktiviteter, at bruge forældrene som gatekeeper, at arbejde med image og brand mv. er alle initiativer, der kan få den bevægelse i gang.
- Synliggør endnu tydeligere, at maritim grunduddannelse kan føre til mange ting – bl.a. videreuddannelse, direktørstillinger, iværksætterjobs mv.

FOKUSER PÅ DET SAMLEDE UNGELIV

- Skab muligheder og initiativer, der kan tiltrække nye uddannelser og muliggøre nye tidsvarende og centrale ungdomsboliger. Saml ungdomsmiljø i byen. Flere uddannelser, der tiltrækker flere unge og etablering af et ungemiljø på tværs!
- Skab en – evt. digital – platform, som samler og synliggør tilbud til unge.
- Byg ungdomsboliger med særlig kvalitet, der er super attraktive – ikke nødvendigvis på havnen, men i bymidten, så de unge skaber liv i byen fx på Værkergrunden eller Ørnevejensskole.

ETABLER DET FEDE UNGEMILJØ

Skab grundlag for et ungdomsmiljø i byen, der har en synlig karakter og en stærk identitet, som de unge kan forholde sig til og være med til at udvikle.

- Skab en ramme for at unge kan udfolde sig på egne præcisser i Frederikshavn – dvs. at de skal have en ramme, som kan udfyldes og være ufærdig, og som er et uformelt mødested på tværs – gerne med fokus på mange af dem, der i dag ikke er i tale eller kontakt til (dvs. de unge, der ikke har nogle særlige udfordringer).
- Etabler uafhængige platforme for de unge på tværs af uddannelser.
- Skab forbindelser mellem steder ved fx skiltning og begrønning, og skab flere tilbud til unge i nærhed af eksisterende steder
- Etabler fællesskab på havnen – fx i området ved fiskerikajen – hvor der fx kan opstilles liggestole og laves et spændende midlertidigt miljø med pop-up café eller mobilt serveringssted.
- Lav et fedt og råt ungemiljø på havnen, hvor havnebad og vandaktiviteter kan kombineres med en karriere og et liv på havnen.

DE GODE EKSEMPLER ER...

AAU UDEN FOR CAMPUS

Aalborg Universitet har i flere år haft enkelte undervisningsaktiviteter placeret centralt i Aalborg by. Studieaktiviteterne i byen og nær havnen skaber et levende studiemiljø og bidrager til bylivet. I Roskilde har man også planer om at give rum for universitetsaktiviteter i det nyåbnede Byens Hus centralt i byen. (Foto: Henning Larsen Architects)

SAUNA OG FRILUFTSBAD I FRIHAMNEN

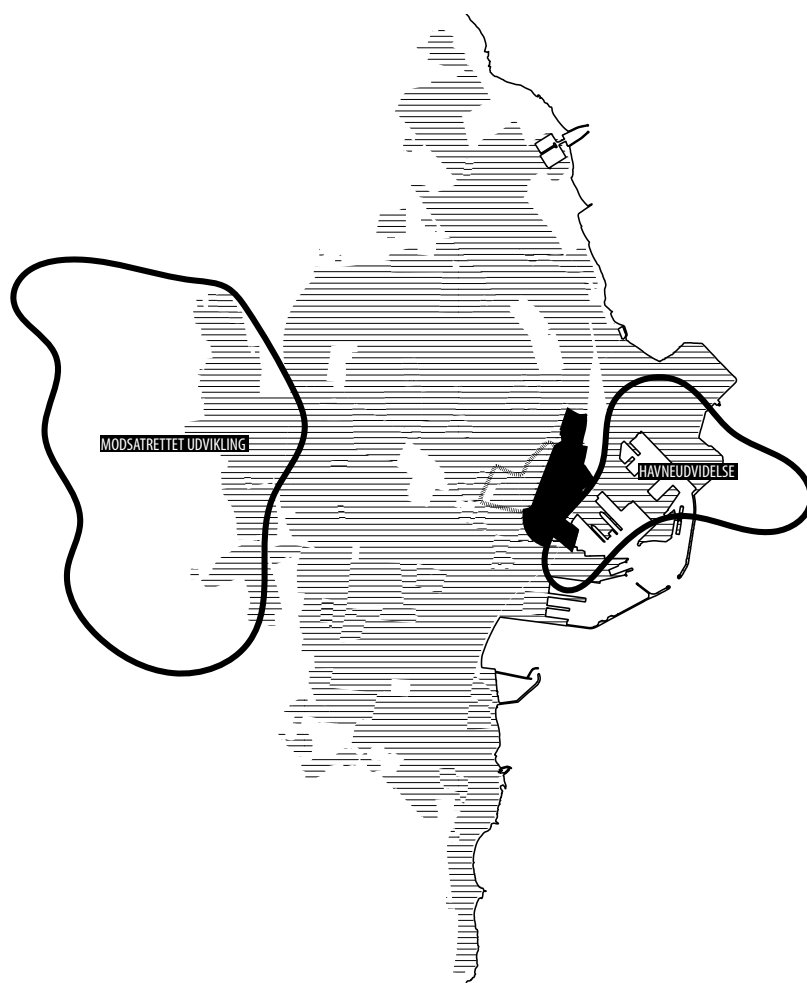
I Gøteborg havn har man indrettet et flydende friluftsbad og etableret Sveriges måske mest spektakulære sauna midt imellem containerskibe og kraner i 'Frihamnen' i Gøteborg havn. (Foto: Raumlabor Berlin)

VISION, LEVEREGLER OG ANBEFALINGER FOR FREDERIKSHAVN

LEVEREGEL 7: VI HAR SAT OS FOR, AT HAVE ÉN SAMLET BYMIDTE I FREDERIKSHAVN

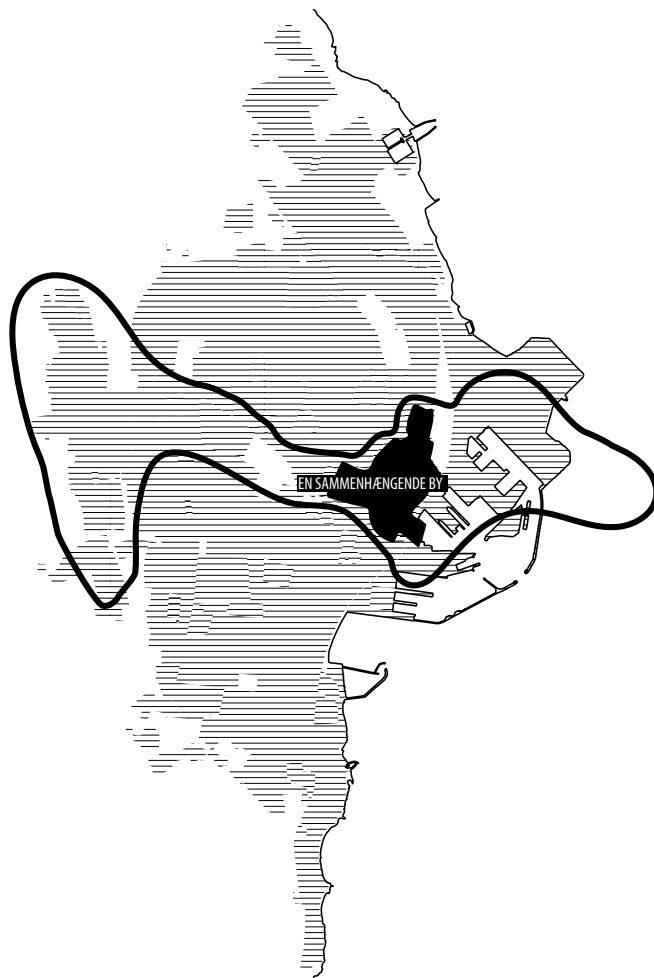
BYMIDTEN I DAG

I Frederikshavn by er der en lang række planlagte udviklingsområder. Hvis man forestiller sig, at de definerede udviklingsområder rent faktisk bliver udviklet, vil byen blive mere opdelt og udvidet, så nye boliger, erhverv og aktiviteter trækkes væk fra centrum. Der er rent faktisk en række arealer, der kan udvikles og/eller omdannes i midtbyen, og der er potentiale for at skabe en sammenhængende by såfremt fokus bliver rettet derhen. I dag er det ikke så attraktivt at bosætte sig i bymidten, men der ligger oplagte muligheder i at skabe tidsvarende, attraktive boliger her, der samtidig kan være med til at skabe liv og holde sammen på byen og bymidten.

VISIONEN FOR ÉN SAMLET BYMIDTE I FREMTIDEN

Visionen for bymidten er at have en samlet by, der skaber et sted, hvor folk mødes, handler og bor. Visionen er at skabe en mere fortættet bymidte, der ikke udelukkende rummer detailhandel og øvrige serviceerhverv, men også rummer nye boliger, lømme-parker og mødesteder i en samlet mere kompakt, levende og oplevelsesfyldt bymidte. Der bor unge i bymidten, ligesom dele af gågaden kan omdannes til attraktive ældreboliger og anderledes familieboliger, gallerier, kreative værksteder og lignende. Alt livet er med til gøre det mere spændende både at bo og opholde sig i bymidten, ligesom turister og andre besøgende får glæde af en mere mangfoldig og varieret by.

ANBEFALINGER TIL INDSATSER

SKAB NYE BOLIGTYPER I BYMIDTEN

Bymidten skal udvikles så udtyndingen af detailhandel erstattes og udvikles effektivt til andre funktioner som fx nye interessante boformer.

- Skab prøveboliger til studerende, danske og udenlandske gæstearbejdere, midlertidigt ansatte mv., som på sigt kan blive til permanente borgere.
- Byg ungdomsboliger med kvalitet, der er attraktive og udvikles med byens rå og maritime identitet for øje.
- Afprøv mulighederne for at etablere boliger i bykernen, fx som et boligomdannelsespilotprojekt i samarbejde med en lokal entreprenør.
- Fokuser boligudvikling efter behov og efterspørgsel (også mht. ændrede behovsmønstre – behov for flere singlefamilier, ældre/seniorboliger mv.).
- Tænk i omdannelse af erhverv til specifikke bosætningsbehov.

TILPAS DETAILHANDEL TIL EN FREDERIKSHAVNERSTØRRELSE

Skab en kompakt og fortættet detailhandelsstruktur og nye forretningsgange i et funktionelt og attraktivt byrumsloop.

- Skab nye, billigere lejeformer for erhvervsdrivende i midtbyen.
- Tænk i bredere samarbejder mellem detailhandelsaktører.
- Skab midlertidige funktioner og handel i tomme bygninger.

SKAB RUM FOR UDFOLDELSE I BYMIDTEN

Udnyt overskudsrum og -landskaber til nye aktiviteter, der starter en ny brug af bymidten med nye bevægelsesmønstre og nye møder imellem mennesker.

- Skab rammer for og giv rum til kreativ udfoldelse blandt lokale aktører og kræfter uden for boldbanen og det etablerede kulturliv.
- Skab attraktive byrum og steder for børnefamilier og unge, der skaber mere ophold i bymidten.
- Indtænk events og arrangementer i årshjul for bymidten.

TILPAS BYEN EN NY FREMTID

Gør en indsats for at samtænke forskellige funktioner og behov i byens centrale dele, så der skabes synergi imellem praktiske forhold og nye boliger, byrum eller attraktioner.

- Fokuser byens udvikling i og omkring bykernen med fokus på at integrere den eksisterende bymidte med det nye byudviklingsområde mod vest.
- Integrering af parkeringspladser i nye bygninger eller funktioner.

DE GODE EKSEMPLER ER...

BETTER BANKSIDE I LONDON

Ved at gå sammen i et forpligtigende samarbejde – fx et 'business improvement district' – kan der skabes en fælles vision og igangsættes konkrete initiativer, der skaber vækst for lokale erhvervsdrivende i et udvalgt område, som gør bydelen attraktiv for borgere og besøgende. BIDs er almindelige i USA og England og ses ofte i relation til bymidter og handelsområder, som fx Better Bankside i et nedslidt industri kvarter i London. Esbjerg og Odense har danske udgaver af BIDs.

(Foto: London SE1)

CPH CONTAINERS UNGDOMSBLIGER

CHP Containers er et eksempel på, hvordan man kan skabe billige og flytbare boliger til fx unge og studerende. Containerboligerne placeres oftest på grunde, som er billige, midlertidigt funktionstømte eller på anden måde oplagte for små eller midlertidige boliger. (Foto: Underdog Studio)

STRATEGISK VIGTIGE STEDER

OMRÅDET OMKRING FISKERIKAJEN

Hele havnen er et strategisk vigtigt område, men under en workshop med en række interessenter fra havnen, blev netop dette område udpeget som et potentielt sted for andre/nye funktioner på havnen. Området har en række rumlige kvaliteter og en passende skala, og er i umiddelbar nærhed til byen.

TOPPEN AF SILOEN

Under samme workshop som nævnt ved siden af, opstod der en idé om at skabe et udsigtspunkt på toppen af siloen. At skabe et sted hvor almindelige borgere, og især skoleelever, kan danne sig et overblik over de muligheder havnen har. Der er bred enighed om at det er en god idé, og at det kan etableres hurtigt.

OVERGANGEN MELLE HAVN OG BY

For at skabe en bedre sammenhæng mellem havn og by, både fysisk og mentalt, er det nærliggende at fokusere på at formindske den fysiske barriere. Et oplagt sted at zoome ind kunne være omkring stationen, som ligger midt i mellem by og havn, og centralt i forhold til det ovenfor udpegede område.

UDVIKLINGSOMRÅDET I MIDTBYEN

Kommunen råder over et stort og strategisk godt placeret udviklingsområde i midtbyen. Området rummer en række bygninger med stor genanvendelsesværdi, herunder Ørnevejens skole med tilbygninger, der er karakteristiske for deres tid. Værkergrunden har med dens 'liminale karakter' ligeledes store kvaliteter for de mangfoldige bykulturer.

SKAGEN

SKAGEN UDEFRA

I dette afsnit zoomes der ind på Skagen med blikket udefra, hvor en sammenfatning af trends, analyser og kortlægning af byen præsenteres.

DANMARKS STØRSTE FISKERIHAVN

Skagen Havn er Danmarks største fiskerihavn ifølge statistik fra NaturErhvervsstyrelsen 2016. I 2015 blev der landet fisk for 919 millioner kroner på 5.884 landinger i Skagen. Det svarer til en stigning på 22 procent. I forhold til den samlede landingsværdi i Danmark udgjorde landingsværdien i Skagen 24 procent. I antal mængder blev der landet 348.000 tons i Skagen, hvilket er en forøgelse på ni procent. På andenpladsen kommer Thyborøn med 310.000 tons og Hanstholm som nummer tre med 197.000 tons. Skagen Havn er Nordeuropas største center for landing af pelagisk fisk, og der blev i 2015 landet 80.000 tons pelagisk fisk, som er en dansk markedsandel på 60 procent. Således er der ingen tvivl om at havnen stadig er et meget stort aktiv for byen. Den levende havn er også meget vigtig for den værdi, som turisterne tillægger Skagen.

TURISTERHVERVET I SKAGEN

Skagen har historisk set haft en stærk position på turismeområdet som en attraktiv og velbesøgt turistdestination for både danske og internationale gæster. Skagen ses som et såkaldt 'high end brand' både i ind- og udland, byen besidder en stor viden og kompetence på turismeområdet og har en lang række unikke, stedbundne kvaliteter, som allerede i dag gør Skagen til en velbesøgt kystferieby. Skagen har en relativt større andel af internationale gæster set i forhold til resten af Nordjylland, og med åbningen af den nye krydstogtkaj er det blevet muligt at modtage større skibe i Skagen. Med Skagen som nationalt turismemæssigt fyrtårn eksisterer der et stort potentiale for at udnytte den globale vækst, som ses på turismeområdet generelt og krydstogtturisme specifikt – i en fortsat udvikling og vækst af byens kyst- og naturturisme.

Over en længerevarende årrække har der på turismeområdet og inden for det oplevelsesøkonomiske marked generelt været en markant trend mod de autentiske og unikke oplevelser, produkter og destinationer. Med Skagens styrkeposition inden for netop high-end turismen må disse parametre ses som centrale for den fremtidige udvikling af Skagen som turistdestination.

SKAGEN HAVDE I 2015 967.106 ANTAL OVERNATNINGER MOD 324.245 I SÆBY OG 289.492 I FREDERIKSHAVN.

- Kilde: Turismen i Tal 2015, Turisthus Nord

SKAGEN SKABER ÅRLIGT 1124 TURISMEAFLEDTE FULDTIDSSTILLINGER

"Skagen har en relativt større andel af internationale gæster end resten af Nordjylland. Turismen i Skagen skaber en årlig værditilvækst på 389 mio. kr., hvilket er mere end halvdelen af Frederikhavns Kommunes samlede værditilvækst på 682 mio. kr. Årligt er der tale om 1124 turismeafledte fuldtidsstillinger i Skagen"

Kilde: Potentialeplan Skagen

SKAGEN VÆKSTER PÅ KRYDSTOGTSKIBE

"I 2015 har Skagen haft besøg af 14 krydstogtskibe med 21.888 gæster i alt fra hele 88 forskellige nationer verden over, så Skagen er for alvor kommet på verdenskortet. I gennemsnit kalkulerer VisitDenmark med et forbrug på 262 kr. per krydstogtgæst. Det giver i alt et samlet forbrug på ca. 5,7 millioner kr. Hertil kommer crew-medlemmernes forbrug, skibets indkøb af fødevarer, brændstof m.v. Der er en klar forventning om at krydstogtturismen i Skagen stiger de kommende år. . . .Krydstogtturismen er i kraftig vækst globalt set. Antallet af krydstogtgæster på verdensplan forventes at stige fra de nuværende 20 millioner til mere end 33. millioner de kommende 10 år. Hermed er der ingen tvivl om, at vækstpotentialet er til stede"

Kilde: Turismen i Tal 2015, Turisthus Nord

KENDSKABET TIL SKAGEN ER STORT

"Skagen og Grenen ligger top tre i forhold til nordmænd og svenskernes kendskab til attraktioner og seværdigheder i Danmark. 45 procent af svenskere og nordmænd kender til Skagen og Grenen, mens det for tyskerne er Skagen Museum, der er top fem med 12 procent der kender til det og 10 procent der kender til Skagen og Grenen, som attraktion nummer ni ud af ti."

Kilde: Kendskab til danske attraktioner & seværdigheder, Brandmåling 2015, VisitDenmark 2015.

"Gennemførte og unikke oplevelser tiltrækker forbrugerne. Det gør de, fordi forbrugerne er blevet specialister inden for, hvad de ønsker at opleve. Og fordi de dermed får noget unikt at fortælle om verden om. Det handler derfor om at tilbyde et produkt eller en ydelse, som er gennemført eller unik. Ellers er der risiko for, at forbrugerne vælger en anden udbyder eller destination"

Kilde: 13 trends inden for turisme og rejseforbrug (2015), Eva Steensig og LHBS CPH A/S

KORTLÆGNING

INFRASTRUKTUR

Som en konsekvens af den yderlige beliggenhed og de særlige geografiske omstændigheder, er der kun få adgangsveje til Skagen: Landevejen Frederikshavnsvej eller tog. Den offentlige transport er begrænset til netop toget, som går alle dage, med afgang 1-2 gange i timen. Udover adgangsvejene, virker selve byen til at være godt forbundet på tværs.

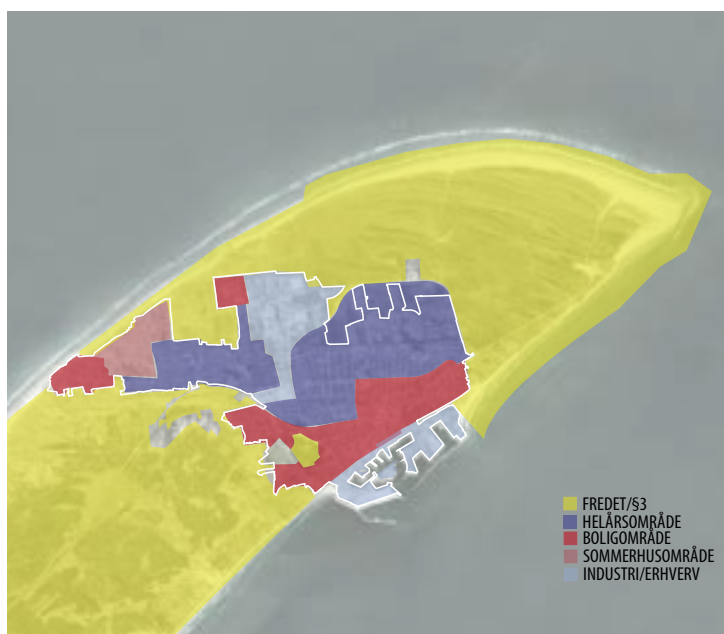

OMRÅDER

For at forstå strukturerne i Skagen og komme tættere på udviklingspotentialer i byen, kortlægges de forskellige typer områder på et overordnet niveau, med følgende definitioner:

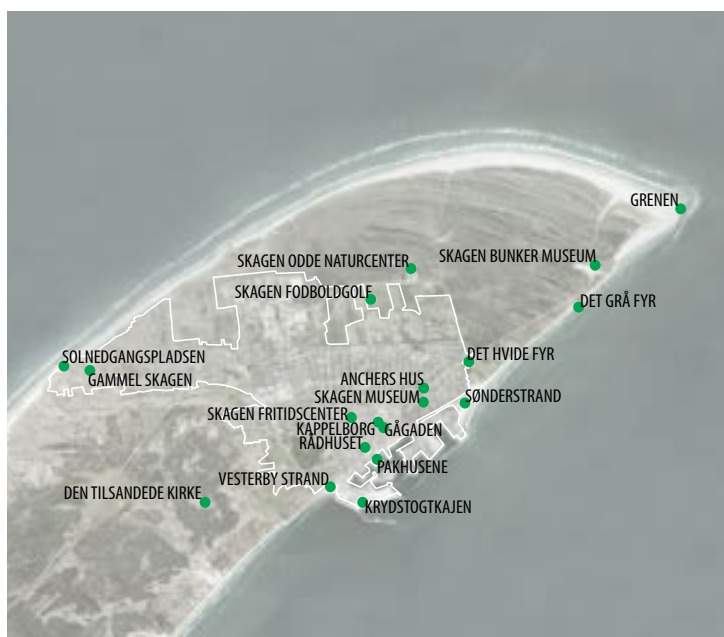
- Boligområder (helårs- eller boligområde jf. FK)
- Sommerhusområder
- Industri/erhverv
- Fredet og/eller beskyttet natur

Kortlægningen tydeliggør især at ferieboligerne er eller ønskes koncentreret tættest på vandet, og at udvidelse af byen udenfor bygrænsen er stærkt begrænset pga. fredning og §3 beskyttelse.

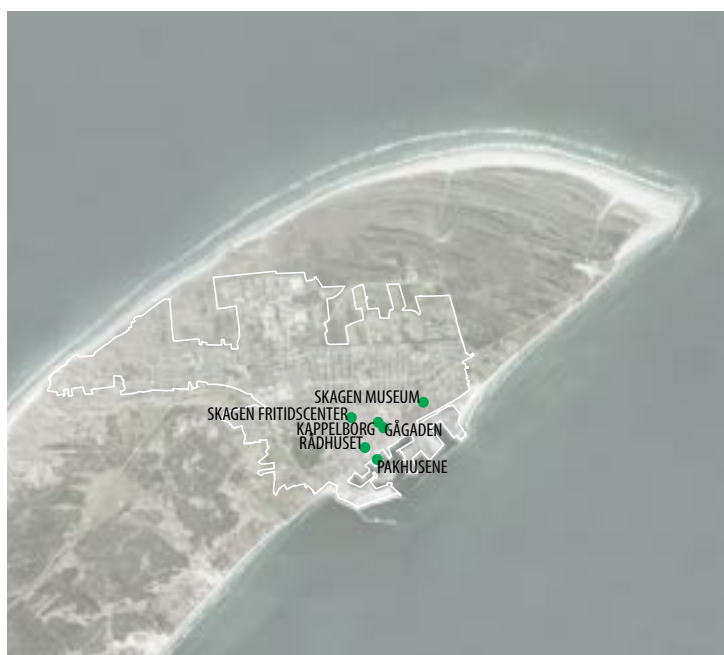
SOMMERAKTIVITET

Som udpræget turistby har Skagen har en lang række forskellige attraktioner og særlige steder/bygninger, også langt flere end angivet på dette kort. Tydeligt er det dog, at de er koncentreret primært omkring havnen, midtbyen eller Gammel Skagen. Ved at kortlægge disse, skabes et overblik over hvor aktiviteten i byen umiddelbart er koncentreret. I sommersæsonen er der rigeligt med attraktioner, og også rigeligt med liv og aktivitet generelt.

VINTERAKTIVITET

Sammenligner man sommersæsonen med vintersæsonens udbud af aktivitet og attraktioner, er det tydeligt at Skagen har en udfordring på det punkt. En stor del af sommerens attraktioner holder vinterlukket, og der er ikke oplagte aktiviteter i naturen om vinteren. Derfor er den del der er tilbage fokuseret omkring centrum, med bl.a. Kappelborg som en af de store. Udover den deciderede vinterlukning af diverse attraktioner, er de steder der stadig er aktive, mindre aktive end om sommeren.

SKAGEN INDEFRA

I dette afsnit præsenteres Skagen med blikket indefra, som borgere, foreninger og unge ser det. Dem, der bor, arbejder og lever i byen præsenterer måden, de bruger byen og deres blik på byens muligheder og udfordringer og deres ønsker for fremtiden.

BØRNEFAMILIER

Børnefamilierne i Skagen er glade for deres by. De sætter pris på det nære samfund, muligheden for at cykle til alt og trygheden ved den sparsomme trafik. Legepladsen og kulturtilbuddene ved Kappelborg, strandene, mountainbikeruterne og det brede udbud indenfor restauration gør Skagen attraktiv. Vinteren er dog meget stille og vinteraktiviteterne i Skagen er for de 'voksne'. Børnefamiliernes forhold til Skagen er præget af, at afstand indimellem kan udgøre en væsentlig udfordring i hverdagslivet; der er lang afstand til nærmeste fødeafdeling, til familie og venner, jobbet udenfor byen og så videre. Det kan være svært at finde et arbejde, hvis man har en akademisk uddannelse.

For tilflytterne opleves Skagen som et dejligt lokalsamfund at være tilflytter i. Skagboerne er 'åbne' for omverdenen og vandt til fremmede ansigter i deres by. Og når venner og familie kommer forbi, har de ofte lyst at blive flere dage. Skagen og området omkring byder på mange vigtige kvaliteter, som børnefamilierne værdsætter. Men der er også en lyst til at skabe nyt blandt byens yngre borgere. Der er et ønske fra familierne til, at også de yngre generationer, børnene og de unge, får et større aftryk i bybilledet. Og at byen og området i højere grad end i dag indrettes med hensyntagen til børnefamilierne.

DE UNGE

Skagens unge udgør en minoritet i byen, som med en gennemsnitsalder på mellem 47-57 år er domineret af en ældre befolkning. De unge er både stolte af deres by og glade for at bo i den. Her kender alle hinanden, der er trygt, næsten al transport foregår på cykel. Byens særkende er det, som værdsættes mest blandt de unge; Det livlige bymiljø i sommerhalvåret, med koncerterne, lyden af musik i gaderne, husene som fyldes når sommerbeboerne rykker ind, livet på havnen. Det stille vinterliv er prisen man må betale. Det kulturhistoriske Skagen med de gule huse, de gamle fiskerhuse osv. betyder ikke så meget, men de er alligevel en del af identiteten. Kappelborg er et naturligt samlingssted, som mange sætter pris på. Skatermiljøet bruges ikke af alle, men sammen med legepladsen og Kappelborg udgør det et vigtigt mødested.

De unge synes, at mange cafeer eller restauranter i byen er for fine eller dyre. Og at de derfor ikke kommer der. Man deler en nachos fra Greens i gågaden eller henter pizzaer over til Kappelborg. Havnen betyder noget særligt. Her er en særlig stemning og liv om sommeren. Men det er også et sted som er forbundet med arbejde - forældrenes job eller ens eget fritidsjob. De fleste er også bosat i Skagen. Når de unge er gået ud af 9. klasse er det videre, hvis man skal have en uddannelse. Nogle bosætter sig på kollegier i Hjørring eller Frederikshavn, men andre skal pendle fra Skagen til Frederikshavn og derefter eventuelt videre.

"Der er supergode mountainbike og løberuter – det betyder virkelig meget"

"De akademiske job kan være svære at få"

"Der er mange tilbud for os børnefamilier i byen - fx biografen, biblioteket og legepladsen her ved Kappelborg. Men legepladser bør udvikles rundt omkring, fx ved den tilsandede kirke"

"Om vinteren er det kun toget som kan bringe børn, unge og forældre ud og ind ad byen, der går ingen busser"

"Det gastronomiske landkort er stort"

"Havnen er et rigtig dejligt sted. Jollehavnen har også stor betydning"

"Man kommer mest nede på Greens. For at få nachos"

"Man tager toget når man skal i biografen, shoppe eller spise. Så tager man til Frederikshavn"

"Jeg sætter pris på Kappelborg da man altid kan bruge stedet til at mødes med sine venner"

"Man vil jo som ung gerne opholde sig i centrum. Om sommeren er her virkelig mange mennesker"

"Når der er festival kommer man rundt på bådene. Det kan jeg godt lide"

UDFORDRINGER OG MULIGHEDER I SKAGEN

På baggrund af desk-research, interviews, byvandring og kortlægning er der udarbejdet en SWOT-analyse af Skagen. Formålet med analysen er at pege på, hvilke udfordringer og muligheder byen står overfor.

STYRKER

- / UNIK PLACERING MIDT I UBERØRT KYST-OG NATURLANDSKAB
- / KULTURHISTORISK BYMILJØ OG HISTORISK BADEBY MED ET STÆRKT INTERNATIONALT BRAND
- / STOR VIDEN & ERFARING INDENFOR TURISMEERHVERVET
- / VÆKST I DE MARITIME ERHVERV OG HAVNEUDVIDELSE I REALISERING
- / BYEN HAR MANGE VELKENDTE KVALITETER OG POTENTIALER

MULIGHEDER

- / REALISERING AF PROJEKTER FRA POTENTIALEPLAN, DER BÅDE SKABER VÆRDI FOR BYENS BORGERE, ARBEJDSKRAFT OG TURISTER.
- / UDVIKLING OG REALISERING AF FORSØGSPROJEKTER INDENFOR KYSTZONELINJEN, SOM ANVISOER HØJ STANDART PÅ KVALITET OG EKSEMPLAR PÅ KYSTNÆRE PROJEKTER FOR ALLE
- / UDNYTTE HAVNEUDVIDELSE TIL AT SKABE FLERE ARBEJDSPLADSER I KOMBINATION MED PUBLIKUMSORIENTEREDE FUNKTIONER PÅ HAVNEN

SVAGHEDER

- / BYENS STÆRKE KULTURHISTORISKE MILJØ ER PRIMÆRT FORANKRET I DEN ÆLDRE BEFOLKNING OG BLANDT DELTIDSBEBOERE.
- / MANGE SÆSONRELATEREDE JOBS OG FÅ JOBMULIGHEDER FOR AKADEMIKERE
- / MEGET FÅ UDDANNELSESMULIGHEDER EFTER 10.KLASSE
- / BYEN LEVER AF HAVNEERHVERV OG TURISME MEN DISSE ER AFHÆNGIGE AF EN FASTBOENDE BEFOLKNING I BYEN

UDFORDRINGER

- / DET URBANE ER ATTRAKTIVT. UNGE OG BØRNEFAMILIER BOSÆTTER SIG I STIGENDE GRAD I DE STØRRE BYER MED STOR MANGFOLDIGHED AF MULIGHEDER FOR KULTUR, MAD OG OPLEVELSER
- / "ROTATIONSUDFORDRING" MED HENSYN TIL BOLIGMASSEN. FLERE BØRNEFAMILIER EFTERSPØRGER MODERNISEREDE BOLIGER ELLER BYGGEGRUNDE TIL NYT HUS. (MANGE TOMME BOLIGER SKYLDES, AT DER ER MANGE FERIEHUSE, SOM KUN ER BEBOET EN DEL AF ÅRET - DELTIDSSKAGBOERE)

K
A
P
P
E
L
B
O
R
G

STEDSBUNDNE POTENTIALER

Nedenfor præsenteres de fysiske, sociale og mentale kvaliteter, der er særlige for Skagen, som er en sammenfatning af blikket på potentialerne set udefra.

VELBEVARET BYGNINGSARV OG STÆRK BYIDENTITET

LEVENDE KULTURMILJØ OMKRING SKAGENS MALERNE
(foto: SKagen Museum)

GRELEN

DE GAMLE BUNKERS FRA 2. VERDENSKRIG

DE GAMLE PAKHUSE PÅ HAVNEN

GL. SKAGEN

DEN OVERVÆLDENDE HEDE OMKRING HELE BYEN

KYST PÅ BEGGE SIDER AF BYEN

VISION, LEVEREGEL OG ANBEFALINGER FOR SKAGEN

LEVEREGEL 8: VI HAR SAT OS FOR, AT SKAGEN ER EN INTERNATIONAL KYSTBY

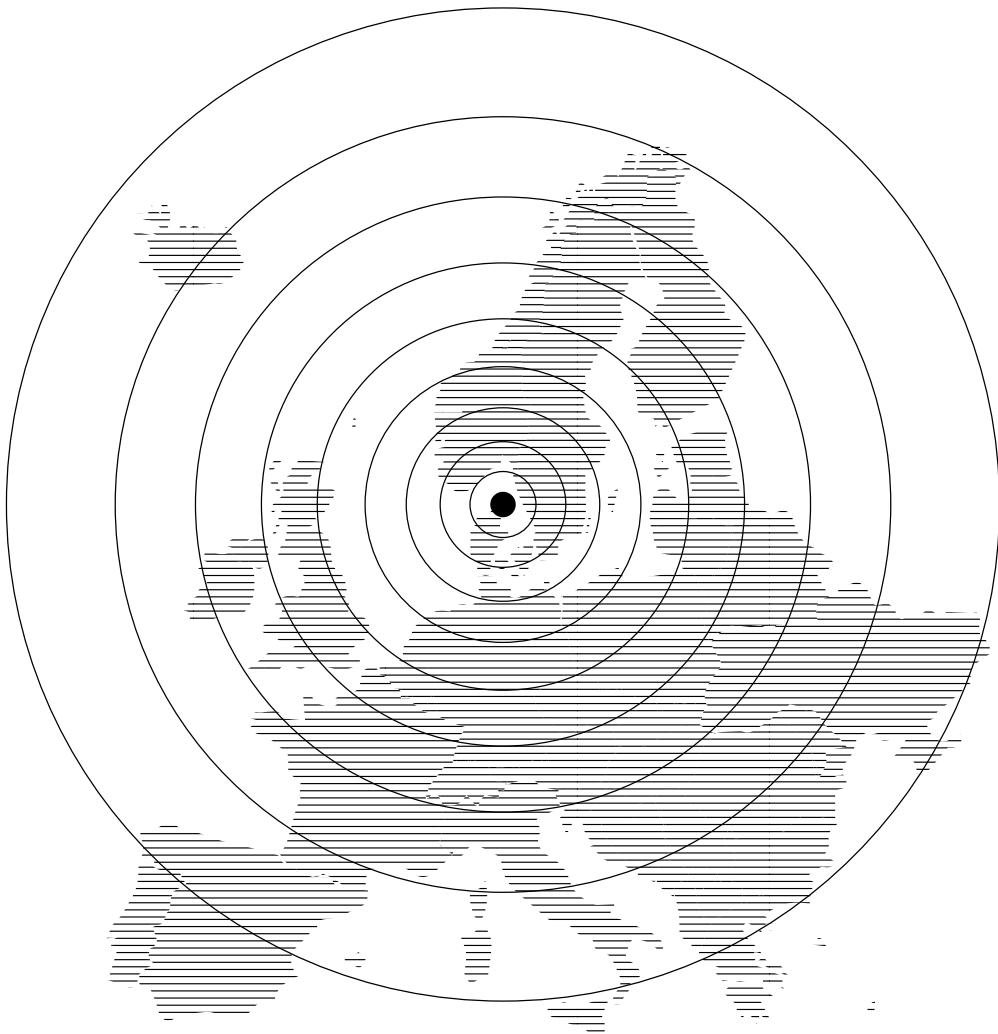
SKAGEN SOM INTERNATIONAL KYSTBY I DAG

Skagen er historisk set en af Danmarks mest attraktive kystbadebyer, og selvom der altid har været et blik også for de internationale gæster kan der være en tendens til, at byen primært både indadtil og udadtil opfattes inden for en dansk turismesammenhæng. I dag er Skagen en stolt turistdestination i Frederikshavn Kommune og en stolt destination i Danmark.

SKAGEN SOM INTERNATIONAL KYSTBY I FREMTIDEN

Visionen er, at Skagen bliver en international kystby af høj kvalitet. Her skal et købedygtigt internationalt publikum opleve såvel Skagens unikke kulturmiljø og naturlandskab som den nordiske levevis, madkultur og velfærd. Vision er også, at byen i en regional kontekst bliver borgernes stolte ferieby, hvor byens turismesucces ikke blot er til glæde og gavn for skagboere og turisterhverv, men bidrager som dynamo for hele regionens udvikling. I denne sammenhæng er det essentielt at der er en levende, aktiv erhvervshavn for at beholde og udvikle turismepositionen.

ANBEFALINGER TIL INDSATSER

AKTIVER GRENENS POTENTIALE

Grenen er i dag et unikt naturlandskab, men som besøgende mødes man af en slidt parkeringsplads, triste turistbutikker og en nedslidt ofte lukket restaurant på en af Danmarks smukkeste steder.

- Etabler et nyt 'Grenen Badehotel' (eller anden ramme for oplevelser og ophold på Grenen) i mikro-skala, men i unikke omgivelser fx i samspil med en bygningsmæssig samt programmæssig fornyelse af den eksisterende restaurant De to Have.
- Gør Grenen tilgængelig for forskellige målgrupper.
- Forny parkeringsplads, småbebyggelser samt funktioner ved Grenen, som i dag opleves slidte.
- Gør ankomsten til Grenen til en positiv oplevelse, og skab rammerne for, at der kan skabes forretningsmæssig basis for servicefunktioner året rundt.

GØR SKAGEN TIL DANMARKS FØRSTE BILFRI KYSTBADEBY

På de svenske skærgårdsøer er det en helt naturlig og praktisk forudsætning for bosætning og turisme, at mange af øerne er helt bilfri. Også i Alperne har man bilfrie byer, hvor gæster og turister må parkere deres biler, før de bevæger sig over på færgen eller ind forbi byskiltet.

- Etabler en midlertidig test af et bilfrit Skagen i dele af byen.
- Etabler en eller flere centrale parkeringspladser eller huse, som placeres på en måde, så de ikke skærmer for ankomstoplevelsen.
- Skab andre tilgængelige transportformer for transport af baggage mv. i de dele af byen, som er bilfri.

AKTIVER SÆRLIGE STEDER MED ARKITEKTUR I HØJ KVALITET

I Skagen er der mulighed for, at byens eksisterende unikke kulturmiljø og omkringliggende naturlandskab fremhæves med arkitektur af høj kvalitet.

- Forny og genfortæl Skagens unikke bygningsarv.
- Opgrader og aktiver de eksisterende fysiske strukturer tæt på kyst, natur og havn.
- Skab små steder i landskabet via arkitektoniske greb, der bevarer naturen og samtidig giver nye muligheder for ophold og særlige oplevelse i ét med naturen.
- Aktiver og forstærk stederne enten via nye kommercielle funktioner eller som rekreative rum for alle.

GØR TURISTERNES ANKOMST TIL EN GOD OPLEVELSE

Ankomsten til Skagen bør gentænkes. Ved ankomst fra vejen til Skagen skal oplevelsen og ankomsten til byen allerede ske ved Hulsig. Skagens natur bør fremhæves, og der kan med fordel etableres bedre skiltning og parkeringsforhold. Også ankomsten til Grenen bør gøres til en bedre oplevelse.

- Sørg for både at tænke på Skagen og Grenen som vigtige ankomststeder.
- Iscenesæt ankomsten langs Frederikshavnvej med fx mindre kunstinstallationer, porte, eller lignende.

SKAB OVERNATNINGSMULIGHEDER MED HØJ OPLEVESEMÆSSIG KVALITET

Naturen omkring Skagen er fantastisk, og det bør udnyttes i endnu højere grad til nye unikke oplevelser for de mange besøgende til byen.

- Etabler simple, men unikke overnatningsmuligheder helt tæt på naturen.
- Udnyt eksisterende funktionstømte bygninger og strukturer med en attraktiv beliggenhed.

SKAB RAMMER OG KONCEPTER FOR UNIKKE NATUR- OG LANDSKABSOPLEVELSER

Naturen omkring Skagen skal kunne opleves, og foranderligheden og intensiteten over året iscenesættes. Dette har også været anbefalet i forbindelse med Potentialeplanen for Skagen.

- Synliggør, forbind og formidl de skjulte cykel-, vandre- og løbestystemer, som findes i byen og i det omgivne naturlandskab.
- Udnyt vinterlandskabet via koncepter som fx 'White January'.

DE GODE EKSEMPLER ER...

SAAS FEE – ALPERNES BILFRI PERLE

Den Schweiziske by Saas Fee har været en bilfri by siden vejen blev bygget i 1951 – dengang mest af praktiske grunde pga. bjergbyens smalle gader. I dag fragtes gæsternes bagage rundt på små eldrevne golfbiler og efterlader den smukke by fri fra larm og usikker trafik. Mange andre feriebyer er også holdt helt eller delvist bilfrie med stor succes fx Venedig i Italien og den gamle bydel i Dubrovnik i Kroatien.
(Foto: Saas Fee)

TROLLSTIGPLATÅET

Trollstigplatået i Norge er et af mange projekter langs de norske turistveje. En udsigtsplatform af høj arkitektonisk kvalitet gør stedets særlige natur endnu mere tilgængelig. Nyskabende arkitektur har sammen med en stor politisk satsning vist, at man kan øge interessen for Norge som turistmål og samtidig skabe vækst i yderområder.
(Foto: Landezine)

HAMMERSHOLM HELLERISTNINGSFELT, BORNHOLM

Gennem en række små fysiske projekter på Bornholm har man formidlet både landskab og de kulturhistoriske helleristninger. Samtidig giver platforme mv. mulighed for at nyde landskabet og fungerer som gode destinationer for en gåtur i landskabet.
(Foto: Bjørn Pierri Enevoldsen)

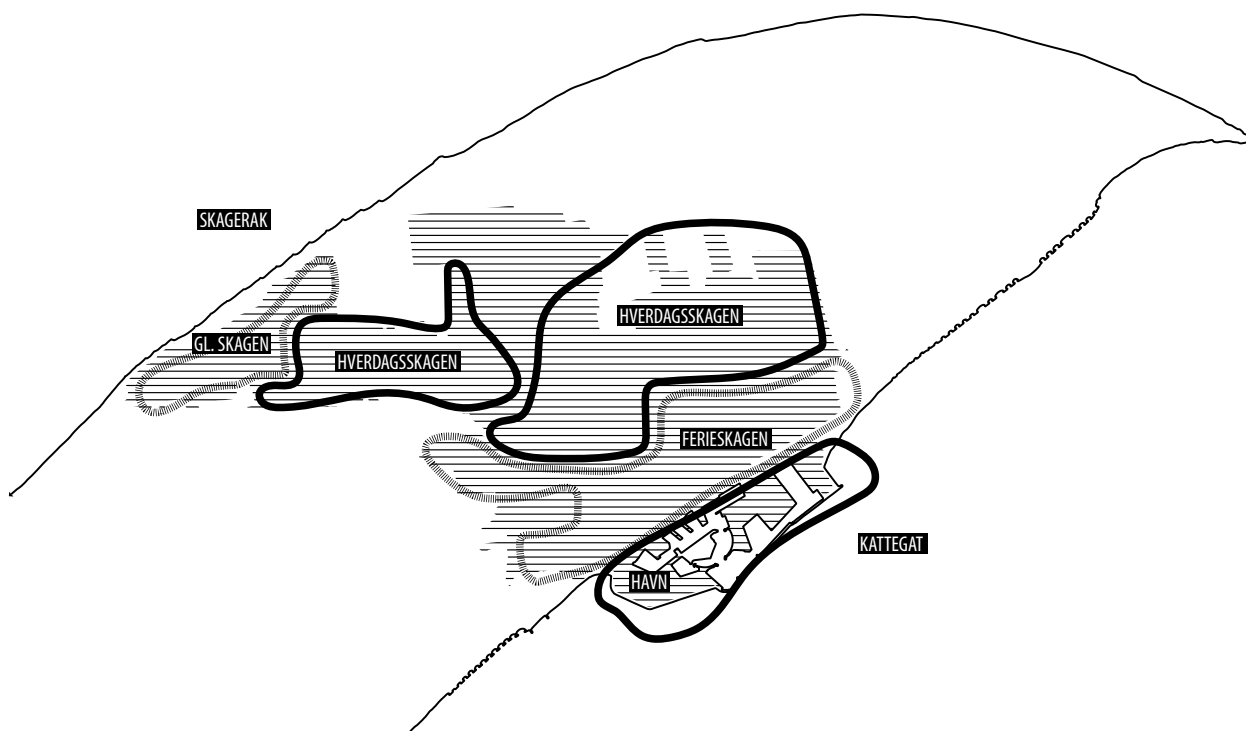
VISION, LEVEREGLER OG ANBEFALINGER FOR SKAGEN

LEVEREGEL 9: VI HAR SAT OS FOR, AT HVERDAGSSKAGEN ER SKAGENS RYGGRAD

HVERDAGS-SKAGEN SOM RYGGRAD I DAG

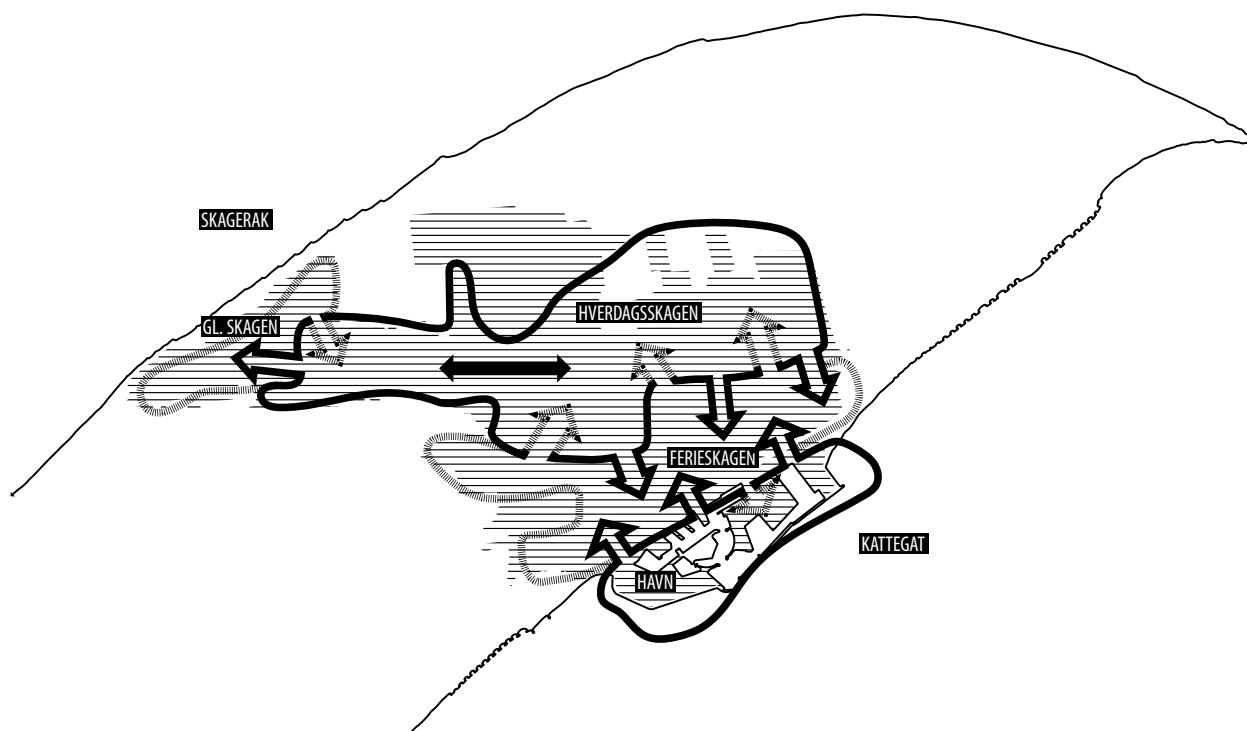
De fleste kender Skagen som de smukke, gule huse nær kyst og havn, men for de fleste af dem, som bor i Skagen til daglig, er deres hverdagsmiljøer slidte og kunne ligge i enhver anden by. Både fysisk, men også mentalt. Mange af de mennesker, som arbejder og har virksomheder i byen, pendler ind og det kan være svært at skaffe kvalificeret arbejdskraft. Der eksisterer i dag både fysiske, økonomiske og mentale barrierer for, at børnefamilier, medarbejdere og virksomhedsejere tager springet og flytter til Skagen. Omvendt er de fastboende en vigtig ressource for byen - både for at skabe liv og for at sikre arbejdskraft så byens erhvervsliv kan fortsætte.

Samtidig har der eksisteret en stærk retorik om, at tilflyttende børnefamilier er Skagens fremtid, men for at få nok tilflytning skal de mange velhavende og ressourcerstærke seniorer, som vælger Skagen som stedet for deres otium, også påskønnes.

HVERDAGS-SKAGEN SOM RYGGRAD I FREMTIDEN

Visionen er, at hverdags-Skagen i langt højere grad gøres til det attraktive turist-Skagen, vi kender i dag. Hverdags-Skagen tilbyder arbejdspladser og giver byen liv, som er det turisterne nyder godt af. Hverdags-Skagen skal tilbyde renoverede boligkvarterer, tilgængelige kulturmiljøer og gode byfællesskaber for både gamle skagboere, sommerhus senior-borgerne, tilflyttende børnefamilier og arbejdere. Derudover skal hverdags-Skagen byde velkommen til endnu flere ressourcestærke seniorer, der er med til at få byen til at leve året rundt. Og de tilflyttede seniorer skal ses som en aktiv ressource for udviklingen af både hverdags- og turist-Skagen.

ANBEFALINGER TIL INDSATSER

SKAB ATTRAKTIVE OG ØKONOMISKE BOLIGER FOR BYENS MEDARBEJDERE

- Skab mulighed for, at huse eller grunde kan omdannes eller opdeles, så de kan bebos af flere familier, eller så grunde opdeles i to. Således at dem, som arbejder i byens virksomheder, har mulighed for – og ser det attraktivt – at købe bolig i Skagen.
- Skab attraktive og billige lejeboliger, som virksomhedernes nye medarbejdere kan flytte ind i forud for et eventuelt køb af egen bolig.
- Skab nye boligformer i og nær Skagen, fx boligfællesskaber eller flergenerationsboliger.
- Skab unikke og attraktive boliger, som kun er for helårsbeboelse (og dermed holder prisen nede).

SKAB MILJØER FOR HELE FAMILIEN, OG TILTRÆK KVALIFICERET ARBEJDSKRAFT Gennem et godt byfællesskab

- Arbejd for, at det ikke kun er én medarbejder, men hele familien der kommer med til Skagen.
- Skab et godt velkomstmiljø med mulighed for netværksdannelse fra tilflytternes første dag.
- Skab attraktive arbejdspladsmiljøer.

GIV BYENS BORGERE SÆRLIGE FORDELE

- Giv byens borgere et borger-medlemskab til byens attraktioner, så de har økonomiske og brugsmæssige fordele af at bo i en turistby fx billigere eller gratis medlemskab til en eventuel ny havnesauna, havnebadeanstalt på stranden, gratis adgang til museer, billigt kaffe-klippekort til de unge.
- Skab andre unikke fordele for byens borgere, så de får økonomiske og brugsmæssige fordele af at bo i en turistby.

GIV BYENS BORGERE GRUND TIL AT FØLE EJERSKAB OVER SKAGENS UNIKKE NATUR OG KULTURMILJØER

- Skab rum for midlertidige aktiviteter i de historiske bykvarterer, som står tomme i vinterhalvåret, så byens børn, unge og ældre får gavn af kvarterernes smukke og stemningsfulde miljøer.
- Arbejd med kulturmiljøer og stedets atmosfære, så den også kommer byens borgere til gavn.
- Gør kyst- og naturkvaliteterne tilgængelige for også byens borgere.
- Træk kvaliteter fra den omkringliggende natur ind i helårsboligkvartererne.

GIV TURISTERNE MULIGHED FOR AT TAGE DEL I SKAGBOERNES HVERDAGSLIV

- Fasthold og udvikl Kappelborg som byens centrale plads og

mødested, også for de besøgende.

- Giv turister mulighed for at overnatte og bo hos skaboerne.
- Gør naturen synlig i de mere almindelige boligområder, så oplevelsen af Skagen er nærværende selv her.
- Skab og fortæl om nye ruter og forbindelser i byen, der kan være med til at synliggøre hverdags-Skagen.
- Udnyt deleøkonomiske platforme for udlejning af de lokales sommerhus- og helårsboliger.

SKAB FLERE PUBLIKUMSORIENTERED E AKTIVITETER PÅ HAVNEN

Havnen er Skagens smeltedigel, hvor kulturer mødes. Den har en stor tiltrækning for både byens unge og ældre borgere - og turisterne udefra. Nye publikumsorienterede aktiviteter skal skabes med blik for, at havnens vigtigste kvalitet ligger i dens aktive erhvervshavn.

- Etabler et beskyttet havnebad, der fx kan ligge i læ af en mole og være tilgængeligt sommer og vinter og tilbyde nye måder at bruge og opleve havet og havnen på.
- Etabler en unik sauna i havnen til brug for både skagboere og besøgende.
- Skab aktiviteter og faciliteter, der tiltrækker og fastholder lystbådesejlerne.
- Etabler evt. en ny mole eller andet, som sikrer tilstrækkelig kapacitet for (gæste-)lystbåde om sommeren.
- Etabler lettilgængelig informationsplatform om havnen.
- Skab overdækkede spisepladser med grill og loungeområder.
- Skab gode muligheder for lystfiskeri og efterfølgende rensning af fisk mv.
- Opstil mobile grillkøkkener til udlån og udlejning (a la det man har gjort i Køge Kyst).
- Etabler en rambla eller promenade ved havnen.
- Sørg fortsat for at turismetiltagene og erhvervstiltag kan eksistere side om side.

ARBEJD AKTIVT MED FRITIDSBORGERNE

Det er oplagt, at man begynder at arbejde aktivt med de borgere, der opholder sig hele året eller i weekender og ferier i kommunen i fritidshuse, og som på mange måder er med til at udvikle stedet og fortælle gode historier derfra.

- Skab seniorgrupper, der – i samarbejde med kommunen og andre – kan skabe udvikling og gode initiativer.
- Inviter seniorerne til at være professionelle frivillige formidlere af Skagens kulturhistorie fx via frivillighedsuddannelser.
- Gør byens seniorer til stolte værter og ambassadører for byen.

DE GODE EKSEMPLER ER...

RENOVERING AF RIDDESBORGPARKEN, NAKSKOV

I Nakskov har renoveringen og omdannelsen af en nedslidt boligbebyggelse været en kæmpe succes. Boligerne er omdannet til rækkehusbebyggelse, hvor inde og ude væves sammen til en ny haveby. Muligheden for at bo i et renoveret og moderne rækkehus i Nakskov har været meget attraktiv.

PRØVEBOLIGER PÅ ÆRØ

Ærø Kommune stiller et fuldt møbleret og udstyret hus med alle bekvemmeligheder til rådighed for alle, som er nysgerrige efter at afprøve ølivet på Ærø.
(Foto: Visit Ærø)

AKTIVE FRITIDSBORGERE ER EN STOR RESSOURCE FOR LOKAL UDVIKLING, ODSHERRED KOMMUNE

Odsherred Kommune har siden 2015 arbejdet på at styrke sommerhusejernes tilhørsforhold til kommunen, da sommerhusejerne udgør en stor potentiel ressource i forhold til dobbelt bosætning eller brug som anden bolig. Kommunens ønske er, at sommerhusejerne med tiden vil tilbringe endnu flere dage i deres sommerhuse på årsbasis, end de gør i dag, hvilket vil have en markant økonomisk betydning for kommunen og dens udvikling generelt. Et af kommunens initiativer har været at etablere SOL-rådet: Sommerhusrådet for Odsherreds Landiggere.
(Foto: Odsherred Kommune)

SENIORER SOM FRIVILLIGE KULTURFORMIDLERE - ENGLISH HERITAGE

I England har man en stolt tradition for at arbejde professionelt med frivillighed inden for kulturarven. Hver dag hjælper hundredvis af mennesker – ikke mindst seniorer – med at fortælle historien om England på slotte, herregåde og andre kulturhistoriske steder i landet. I en dansk kontekst har museet og kommunen i Ringkjøbing-Skjern startet FrivillighedsAkademiet, som uddanner kulturarvens frivillige.
(Foto: English Heritage)

STRATEGISK VIGTIGE STEDER

ANKOMSTEN TIL BYEN

Om det er netop her, eller andre steder langs ankomstvejen at der fokuseres, er ikke det vigtige med dette punkt. Det vigtige er at få iscenesat ankomsten, så folk får en stærk oplevelse af at ankomme til Skagen, og noget at huske tilbage på, og se frem til. Et symbol der markerer at nu starter Skagen-oplevelsen.

GRELEN

Grundet de geografiske og landskabsmæssige omstændigheder er Grenen en kæmpe magnet for turister til Skagen. Dette uden at der sker så meget andet! Der må være et enormt potentiale i at gøre denne oplevelse endnu mere særlig, uanset i hvilken retning der tænkes. (Foto: Marcus Meissner)

KRYDSTOGTKAJEN OG HAVNEN

Den særlige balance mellem havnens erhvervsliv og dens turismeaktiviteter skal fortsat udvikles. I takt med at der kommer flere krydstogtskibe til byen, opstår der nye bevægelser og forløb på havnen, som rummer et stort potentiale. (Foto: Skagen Havn)

5

**ORGANISATION OG
ANBEFALINGER
FREMADRETTET**

SKAB STRATEGISKE RAMMER FOR SAMSKABELSE!

For at et ambitiøst projekt som omstilling og tilpasning af Frederikshavn Kommunes tre hovedbyer skal lykkes, er det nødvendigt, at der etableres en 'rygradsorganisation' i civilsamfundene for den fremtidige udvikling. Der kan med fordel arbejdes med tre lokale organisationer for de tre byer, så det sikres, at der kommer den nødvendige lokale forankring. Rygradsorganisationerne skal sikre fremdrift og skabe innovative muligheder for fællesskab omkring byernes fremtidige udvikling. Dette dels mellem forskellige parter i byernes lokalsamfund, dels mellem byerne og Frederikshavn Kommune. En specialdesignet organisationsform for de tre byer er den rygrad, der skal sikre, at målene bliver opfyldt og realiseret - og sikre, at lokale initiativer får den nødvendige støtte undervejs. Det skal være let at modtage hjælp og støtte til lokale initiativer, der bidrager med at realisere potentialeplanen for de tre byer.

HANDLINGSSKABENDE BYLAUG

De lokale organisationer kan fx have karakter af lokale 'bylaug' med tilhørende arbejdsgrupper, og har til formål at samle de aktører, der allerede har deltaget og bidraget til formuleringen af potentialeplanen samt nye aktører på tværs af civilsamfund, borgergrupper, kulturaktører, foreningsliv og erhverv. Formålet med de lokale rygradsorganisationer er, at sikre gode rammer for, at Frederikshavn Kommune og byernes civilsamfund sammen kan realisere visionerne og levereglerne for de tre byer. Fokus i organisationerne skal være handling og realisering af konkrete indsatser. Tænk dem således som en 'handletank', mere end 'tænketaank'. Det er essentielt, at der skabes en bred og hensigtsmæssig sammensætning af de aktører, som deltager i de lokale 'by-laug'. Der kan desuden om muligt arbejdes med en art 'ungdoms-bylaug', som fx er forankret via de lokale skoler - og som sikrer, at også byens unge deltager i byernes udvikling. Forvent at rygradsstrukturen kan og vil udvikle sig over tid, hvor de personer og organisationer, der kan være med til at realisere, kobles til 'by-lauget' eller projektgruppen løbende.

UDVIKLINGEN SKAL DRIVES AF DET LOKALE ENGAGEMENT

Realiseringen af potentialeplanen skal drives af det lokale engagement - og de ildsjæle, som ønsker at udvikle og realisere lokale projekter. Organisationerne bør derfor etableres, så der prioriteres i forhold til de konkrete visioner og leveregler for de tre byer. Og med udgangspunkt i de visioner og indsatser fra potentialeplanen, som møder størst begejstring i de enkelte lokalsamfund.

Det er vigtigt at der udpeges en lokal formand for hvert 'by-laug', som ønsker at samle byens kræfter i den fælles indsats for byens udvikling - og som kan tage bred ejerskab for de tre visioner for den enkelte by. Herudover er det hensigtsmæssigt, at hver af de tre 'by-laug' tildeles en kommunal medarbejder, som kan bidrage til facilitering af mødeafholdelse, evt. referater og desuden agere kontaktperson for 'by-laugets' henvendelser til kommunen. Den kommunale kontaktperson kan således være behjælpelig med at støtte op om de lokalt drevne initiativer også mht. at guide by-lauget i forhold til nødvendige myndighedstilladelser, gældende lovgivning med videre.

BRUG OMVERDEN PÅ FORSKELLIG VIS!

Vi har i Danmark en historisk tradition og kultur for at skabe lokal udvikling gennem fællesskaber, og vi har mange års erfaring med at gå sammen om et fælles mål. Interessenter og borgere skal ikke ses som en ensartet gruppe, som skal inddrages i kommunens planer, men som en mangfoldig gruppe af aktører, der løbende kan indtage forskellige roller. Efterhånden som de enkelte initiativer

udvikles og skal realiseres, kan interessenter og borgere derfor skifte funktion: Fra at have en kvalificerende rolle som hverdagslivets ekspert i en indledende fase, til at få en funktion som byens medudvikler, når der skal prioriteres og sættes en retning til at blive en af byens medskabere, når initiativer skal sættes i gang og komme ud over stepperne. Denne differentierede tilgang til omverden betyder, at der kommer mange flere resultater, og at alle føler, at de kan bidrage med mere.

DETTE SKAL SÆTTES I GANG, HVIS POTENTIALEPLANEN SKAL HAVE SUCCES

EN FOKUSERET INDSATS OG EN FASTHOLDELSE AF UDVIKLINGSRETNINGEN OVER EN LÆNGERE ÅRRÆKKE SKAL DER TIL!

Skal visionerne indfries og anbefalingerne til indsatser lykkes, må analyserne udmunde i klare mål og en klar fortælling, som alle aktører kan samles om, og som alle indsatser kan rettes mod. Dette er en fortsat proces, som kræver en dedikeret indsats, hvor man beslutter sig for at holde retningen over en årrække.

DER ER INGEN GENVEJE!

Der er rigtige mange gode eksempler på, at det kan lade sig gøre at skabe positiv udvikling og tilflytning til yderområder. Erfaringerne viser dog, at det har krævet en fokuseret indsats og fastholdelse af udviklingsretningen over en længere årrække at vende udviklingen de steder, hvor det er lykkedes.

ARBEJD MED HELE TIDEN AT ØGE OG HØJNE NIVEAUET AF UDVIKLINGSKAPACITET!

For at realisere de ambitiøse mål er det nødvendigt med høj udviklingskapacitet. Udviklingskapacitet er forstået som udviklingsledelse, udviklingskultur, udviklingskompetencer, tid til udvikling og økonomi til udvikling – faktorer der skal være til stede i kommunen og i lokalsamfundet for at en positiv udvikling kan lykkes!

SKAB EN FÆLLES DAGSORDEN OG FÆLLES MÅLESYSTEMER!

Et vigtigt instrument for at sikre, at udviklingen opnås, er, at der er en fælles dagsorden med et fælles mål, som alle er enige at arbejdes med. Erfaringer fra blandt andet tilgangen omkring Collective Impact er, at det er vigtig også at formulere en fælles forståelse af, hvornår man er nået i mål, så effekterne af indsatserne kan dokumenteres og fejres, når de er nået.

SKAB BRED ENIGHED POLITISK OG PÅ TVÆRS AF FORVALTNINGER!

Skal udviklingen lykkes, må mål og indsatser være forankret i en realistisk, stærk og langsigtet plan. Der må være bredt ejerskab til potentialeplanen blandt alle centrale aktører i kommune, erhvervsliv og blandt borgere. Samtidig må planen kunne fastholdes af politikere såvel som af embedsværket på tværs af forvaltninger og centre.

GØR UDVIKLINGSPROJEKTERNE TIL ET FÆLLESSKAB!

De lokale fællesskaber kan styrkes gennem samskabende tilgange til de enkelte udviklingsprojekter ved at løfte i flok og involvere forskellige private og offentlige aktører i byerne.

FASTHOLD OG UDVIKL ARBEJDSPLADSER!

I processen med potentialeplanen har arbejdet med at udvikle en fortsat platform for gode, langsigtede jobmuligheder i de tre byer været en grundforudsætning. At der er arbejde er en forudsætning for tilflytning, men det er vigtigt også at have en kerne af fungerende byliv med andre tilbud end job for at en højtuddannet finder det attraktivt at flytte fra de store byer og ud (fritidstilbud, gode skoler og daginstitutioner, bymiljø, mv.). Dette er en indsats, det fortsat skal arbejdes med at få realiseret.

FYSISKE INDSATSOMRÅDER FOR AT POTENTIALEPLANEN KAN LYKKE

ØG STEDETS ATTRAKTIVITET!

Oplysning og brand-kampagner er ikke nok. Der skal handling bag ordene, når man fortæller om et steds potentialer – man skal øge et steds attraktivitet for at få og vise sin succes. Det er derfor nødvendigt at udvælge en række indsatser, som kan skabe øget attraktivitet og få skaffet finansiering og opbakning til at realisere dem.

STRATEGISKE ÅBNINGSTRÆK ER VIGTIGE

En brugbar metode til at øge attraktiviteten er at sætte nøgleaktiviteter i gang, som netop viser, at der foregår en positiv udvikling. Metoden kan være med til at igangsætte og markere vedtagelsen af planen. Udpeg en række udvalgte nedslag for de tre byer, der kan sætte udvikling og synergieffekter i gang, og start dette indenfor det første år. Husk at have et blik for, at åbningstrækket skal have stor signalværdi og stor effekt for både borgere, virksomheder og turister.

FORTÆT BYMIDTERNE!

Skagen har på grund af fredningsreguleringer mv. allerede en klart defineret bymidte, der er tæt, og som fortsat fortættes. Derimod er der i både Frederikshavn og Sæby en fortsat udfordring med, at der ikke er et klart defineret centrum og planer om udbygning fremfor fortætning. Erfaringerne fra Norge og Sverige viser, at de steder, som er lykkedes med en positiv udvikling, har arbejdet konsekvent med at gøre bykernerne mere tætte, kompakte og attraktive. En tæt og levende bymidte med forskellige funktioner understøtter bylivet og skaber grundlag for social interaktion (Urban 2015).

GODE EKSEMPLER TIL INSPIRATION

DET ÅBNE LAND SOM DOBBELT RESSOURCE, SKIVE, JAMMERBUGT OG RINGKØBING-SKJERN KOMMUNER

Tre kommunale jordfordelingsprojekter undersøger idéen om, at jordfordeling kan være nøglen til en bedre opfyldelse af de mange hensyn og ønsker til indretningen af det åbne land. Projektet er kommet i stand som del af den Collective Impact-gruppe, som Realdania har nedsat, der arbejder med det åbne land som ressource. CI-gruppen består af 12 parter på tværs af landbrugs- og skovbrugserhverv, grønne organisationer, øvrige brugere af det åbne land samt kommuner. Derudover er der en politisk følgegruppe. Collective Impact-parterne har enstemmigt peget på jordfordeling som et velkendt redskab, der gennem fremsynet brug kan håndtere arealanvendelsen på nye måder, som ikke gensidigt udelukker interesser og formål. Parterne ønsker at dokumentere de samfundsmæssige gevinster, som fremsynet brug af jordfordeling kan indfri i konkrete lokalområder. Ambitionen er at inspirere til multifunktionel jordfordeling i hele landet.

I Jammerbugt arbejder man med, at de landmænd, der i dag er i et stort klitområde, og som fortsat ønsker at dyrke jorden, tilbydes andre arealer uden for klitområdet – arealer som ideelt set både vil ligge tættere på bedriften og være af bedre dyrkningsværdi. Samtidigt søges ejere til arealerne inde i klitområdet, som ønsker at dyrke dem naturnært. Det hele foregår frivilligt og i respekt for den enkelte landmands ønsker. I Skive arbejder man med idéen om, at inddrage jord fra de marker, der grænser op til byens parcelhuse, så husene kan få en større baghave. Større matrikler kan nemlig være et redskab til at tiltrække nye familier, mens landmændene kan få andre, mere attraktive arealer andre steder.

SAMLING OG SAMMENHOLD, HJØRRING KOMMUNE

Hvordan sætter man som kommune en positiv udvikling i gang et sted, hvor der ikke sker så meget? Hvordan kan man arbejde med at skabe positiv udvikling og fællesskab på tværs? Siden 2011 har Hjørring Kommune i tæt samarbejde med borgerne arbejdet på seks konkrete initiativer for at skabe nye lokale fællesskaber i de byer, hvor der er en skole, der er lukket. På et mere konkret niveau har kommunen i hvert enkelt projekt været sparringspartner for de enkelte landsbyforeninger i deres arbejde med at udarbejde planer og skaffe ressourcer til lige netop deres nye samlingssted. I metodeevalueringen af projektet bliver der peget på seks gode erfaringer fra projektet, som andre kommuner kan lære af:

- 1) Erfaringen fra Samling og Sammenhold er, at borgerne skal være med i processen fra starten, for når det er et borgerrettet projekt, giver det ikke mening, at borgerne først bliver inddraget senere i processen. Borgerne skal ses som samarbejdspartnere i de udviklingsprojekter, der griber ind i deres hverdagsliv og den fysiske infrastruktur, som danner rammerne for deres hverdagsliv.
- 2) Ærlighed, respekt og lydhørhed skal være centrale dele af samarbejdet med borgerne.
- 3) Der skal bruges tid på samarbejdet med borgerne.
- 4) De forskellige perspektiver, hhv. kommune og borgere har angående udvikling af deres område, skal italesættes.
- 5) Inden et projekt går i gang er det vigtigt, at der afstemmes forventninger borgere og kommune imellem. Arbejdsfordelingen skal være klar, og det skal tydeliggøres for borgerne, hvad der forventes af dem.
- 6) Silotænkningen i kommunens administration skal forsøges nedbrudt.

Den væsentligste lære fra Samling og Sammenhold til samarbejdet med borgerne i udviklingsprojekter er, at der skal skabes tillid mellem borgerne og kommunen, og at dette sker bedst ved at være ærlig overfor borgerne, og ved at bruge den tid der skal til for at få samarbejdet til at fungere.

Kilde: Gunvor Riber Larsen, AD:MT, AAU, Samling og Sammenhold, Analysenotat (2015)

6

KILDER, PUBLIKATIONER OG ILLUSTRATIONER

POLITISKE PLANER OG STRATEGIER

Frederikshavn Kommune - et godt sted at bo, Boligpolitik (marts 2015), Frederikshavn Kommune

Potentialeplan for SKAGEN som international kystferieby (2014), Manto & LBB3 for Frederikshavn Kommune

Muligheder for vækst – muligheder for mennesker (2015), Udviklingsstrategi, Frederikshavn Kommune

Nutidens børn og unge - Fremtidens medarbejdere (2015), Uddannelsesstrategi, Frederikshavn Kommune

Oplæg til udvikling af Frederikshavn Midtby, Frederikshavns Kommune, Frederikshavn, 24. november 2015

Skagen Masterplan (2012), Frederikshavn Kommune

Udviklingsstrategi for landdistrikter (2008), Frederikshavn Kommune

ANDRE UNDERSØGELSER OG PUBLIKATIONER

Agenda Y – Yderområdernes Potentialer (2012), Realdania

Det Lokale Danmark (2016), På Forkant, KL's analyseenhed

Det Nationale Turisforum Statusanalyse af turismens udvikling og konkurrenceevne (2016), Erhvervs- og Vækstministeriet

Det økonomiske udfordringsbillede for kommunerne i Region Nordjylland. Endelig rapport i forbindelse med udarbejdelse af et økonomisk udfordringsbillede for perioden 2014-2020 (2014), Implement

FremKom 3 - Kompetencebehov i Nordjylland (2016), Hovedrapport, Region Nordjylland, Regional Udvikling. Analyse: COWI A/S

Fremtidens bofællesskaber - i funktionstømte bygninger i storbyen, provinsbyen og på landet (2016), Udlændinge-, Integrations-, og Boligministeriet

Fremtidens maritime kompetencebehov (2015), Policy paper, Danmarks Rederiforening 16/10/15

Kendskab til danske attraktioner & seværdigheder, Brandmåling 2015 (2015), Visit Denmark

Kvalificeret arbejdskraft - fremtidens store udfordring for dansk erhvervsliv (2016), REG LAB

Landdistriktsudvikling, der virker. Læring fra Norge og Sverige (2015). Tænk tanken Urban ved Annette Hølek & Niels Bjørn

Mapping of the successful maritime clusters in international level (2016), The Med-Maritime Integrated Projects & University of the Aegean

Martec Årsrapport 2014 & 2015

Med hverdagslivet som designpraksis – en bog om unge og byplanlægning, 12byer (2014)

På Forkant – Frederikshavn Kommune (2015), Rapport, KL's Analyseenhed

Regional Vækstredøgørelse 2016 - de vigtigste konklusioner (2016), Region Nordjylland

Samling og Sammenhold, Analysenotat (2015) af Gunvor Riber Larsen, AAU

Strategic Review of Collective Impact at Realdania (2016), FSG

Turismen i Tal (2015), Turisthus Nord

Turismen i Danmark (2015), Visit Denmark

Turismeredøgørelse (2013), Frederikshavn Kommune

Unleashing the Potential of Maritime Innovation Networks (2015), Zoran Perunovic', Mads Christoffersen, Sofia Fürstenberg, DTU Business

Urbanisering og sammenhængskraft (2015), BL - Danmarks almene boliger

Årsberetning 2015 Erhvervshus Nord (2015), Erhvervshus Nord

ARTIKLER

13 trends inden for turisme og rejseforbrug (2015), artikel af Eva Steensig og LHBS CPH A/S, d. 17 april 2015 på <http://www.visitdenmark.dk/da/danmark/13-trends-inden-turisme-og-rejseforbrug>

Ledigheden falder mere i Frederikshavn Kommune end på landsplan (2016), artikel d. 19. januar 2016, Avisen Kommunen

Lege- og oplevelsesplads ved Kulturhus Kappelborg i Skagen (2014), artikel på Liv og Land, <http://livogland.dk/vidensbase/projekter/lege-oplevelsesplads>

Østarbejdere holder hånden under Skagen (2014), artikel af Tor Birk Trads, d. 3. December 2014, Information

Flere flytter ud på landet fra byerne (2015), artikel, baseret på tal fra Danmarks Statistik og analyser fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, d. 23. April 2015, Jyllands-Posten

Industrial ecosystems: Major opportunities for port authorities (2015). Rick M.A. Hollen, Frans A.J. Van Den Bosch and Henk W. Volberda, Rotterdam School Of Management, Erasmus University

ILLUSTRATIONER

Nedenfor følger henvisninger til de illustrationer der ikke er skabt af enten rådgiverholdet eller Frederikshavn Kommune:

Side 34, hele siden: Baggrundsbillede (satellitfoto) af Google

Side 54, hele siden: Baggrundsbillede (satellitfoto) af Kortforsyningen, Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, Ortofoto Sommer 2014

Side 58+59, alle billeder: Baggrundsbillede (satellitfoto) af Kortforsyningen, Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, Ortofoto Sommer 2014

Side 71, øverst venstre: Dragør Havn, Cykelbane, foto af Visit Dragør

Side 71, øverst højre: Hundested Havn, foto af Tina Rosenberg

Side 71, midt venstre: Byens Rum, foto af Byens Rum

Side 71, nederst: Hulle Havn, foto af Destination Bornholm

Side 75, øverst venstre: Byhaven 2200, foto af Martin Zaar

Side 75, nederst venstre: Bofællesskabet Svanholm, foto af Svanholm

Side 79, øverst venstre: Lejre Økologiske Frugtlund, foto af Lejre Frugtlund

Side 79, øverst højre: Jordfordeling i Skive, foto af Skive Kommune

Side 79, nederst: Vestervig, foto af Thisted Kommune

Side 80+81, hele siden: Baggrundsbillede (satellitfoto) af Kortforsyningen, Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, Ortofoto Sommer 2014

Side 81, nederst: Bykanten, foto af Nybolig Erhverv

Side 84, hele siden: Baggrundsbillede (satellitfoto) af Kortforsyningen, Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, Ortofoto Sommer 2014

Side 105, øverst højre: RDM Rotterdam, foto af ISOCARP 2015

Side 109, venstre: AAU uden for campus, foto af Henning Larsen Architects

Side 109, højre: Sauna og friluftsbad i Frihamnen, foto af Raumlabor Berlin

Side 113, venstre: Better Bankside i London, foto af London SE1

Side 113, højre: CPH Containers, foto af Underdog Studio

Side 118, hele siden: Baggrundsbillede (satellitfoto) af Kortforsyningen, Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, Ortofoto Sommer 2014

Side 122+123: Baggrundsbillede (satellitfoto) af Kortforsyningen, Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, Ortofoto Sommer 2014

Side 130, øverst højre: Levende kulturmiljø omkring skagensmalerne, foto af Skagen Museum

Side 135, øverst venstre: Saas Fee, foto af Saas Fee

Side 135, øverst højre: Trollstigplatået, foto af Landezine

Side 135, nederst: foto af Bjørn Pierri Enevoldsen

Side 139, øverst højre: Prøveboliger på Ærø, foto af Visit Ærø

Side 139, nederst venstre: Aktive fritidsborgere, foto af Odsherred Kommune

Side 139, nederst til højre: Seniorer som frivillige, foto af English Heritage

Side 140+141: Baggrundsbillede (satellitfoto) af Kortforsyningen, Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, Ortofoto Sommer 2014

Side 141, øverst: Grenen, foto af Marcus Meissner

Side 141, nederst: Krydstogtkajen, Foto af Skagen Havn

